…ŽAVNO TOŽ…
Došlo 28. X. 1932 — krat. — prilog

Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIII., štev. 252

Ljubljana, petek 28. oktobra 1932

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Francoski generalni štab in Herriotov načrt

Herriotov razorožitveni načrt polaga glavno važnost na varnost in šele v drugi vrsti na razorožitev

Pariz, 27. oktobra. d. Počasi se dviga zastor nad skrivnostjo novega francoskega razorožitvenega in varnostnega načrta. Kakor vsi dosedanji francoski razorožitveni načrti, polaga tudi novi načrt večjo važnost na varnost kakor na razorožitev. Po formi se Herriotov načrt naslanja na znani Hoovrov razorožitveni predlog, v bistvu pa se od njega zelo razlikuje.

Hoovrov predlog ima za osnovo Kelloggov pakt, ki izobčuje napadalno vojno; zato zahteva Hoover, da je treba bojne sile držav počasi dovesti na nivo, ki bi odgovarjal le njihovim obrambnim svrham. Število vojaštva v stalnih armadah naj bi se takoj znižalo za tretjino. Za merilo naj bi služilo stanje v Nemčiji, ki ima 100.000 mož za 65 milijonov prebivalstva. Američani so izdelali sličen predlog že za časa mirovne konference v Parizu, pri čemer so tudi že določili število vojaštva, ki bi ga smela imeti vsaka država. Vendar o tem na mirovni konferenci niso resno razpravljali.

Tudi Herriotu lebdi pred očmi sličen načrt. Njegova miroljubnost je znana v Franciji in v mednarodnih krogih, ravno tako tudi njegovo resno stremljenje, da bi razorožitvena konferenca rodila kar največ pozitivnih uspehov. Šel je zato s svojim razorožitvenim predlogom tako daleč, da je naletel na odločen in upravičen odpor odgovornih voditeljev francoske obrambne sile, predvsem generalnega štaba. Bilo je treba večdnevnih in napornih pogajanj, da je bilo doseženo soglasje. Podrobnosti o tem še vedno niso znane. Pokazalo pa se je, da je do nasprotij prišlo v prvi vrsti zaradi tega, ker je Herriot izdelal svoj načrt, ne da bi se bil poprej posvetoval z vojaškimi strokovnjaki. Postopal je prenagljeno največ zaradi pritiska javnega mnenja doma, v Angliji in drugih zapadnih državah, kjer so povsod neprestano zahtevali, naj Francija čim prej pride na dan z napovedanim novim načrtom in tako spravi razorožitveno konferenco z mrtve točke. Ker je predsedstvo konference sklicano za 3. november in bi na svetovno javnost ponovna odgoditev vplivala nad vse mučno, je Herriot tudi tako forsiral sporazum z generalnim štabom, da so se pogajanja vršila celo ponoči. Kljub temu pa še ni gotovo, ali bo francoski predlog že do 3. novembra izdelan v definitivni obliki in v vseh podrobnostih.

Ministrski svet odobril načrt

Pariz, 27. oktobra. č. Na včerajšnji seji ministrskega sveta, ki je trajala skoraj pet ur, je bil definitivno sprejet francoski konstruktivni načrt o postopni razorožitvi francoske vojne sile. Seje so se udeležili tudi ministri za vojsko, mornarico, letalstvo in kolonije. Obrisi francoskega načrta postajajo vedno bolj jasni. V načrtu sta dve možnosti. V minimalnem primeru se bo izvedla razorožitev, če ne bo mogoče računati z zadostnimi jamstvi za varnost; za maksimalni primer, po katerem naj bi se znižal vojaški službeni rok na 9 mesecev, povečale rezerve in organizirala milica, pa se računa s primernimi jamstvi. V obeh primerih je določeno, do ostane obrambna služba na meji nedotaknjena. Francija bo zahtevala kot varnostno jamstvo za maksimalni primer od Anglije in Amerike, da je v materialnem in moralnem pogledu ne bosta pustili izolirane. Glede Hoovrovega razorožitvenega načrta bo Francija zavzela stališče, da ga je treba sprejeti v skladu z evropskimi razmerami v primeru, če bodo tudi Zedinjene države dale jamstvo za nadaljnji status quo v Evropi.

Razorožitvena razprava v zbornici

Pariz, 27. oktobra, AA. Ker so nekateri interpelanti zahtevali, da vlada takoj poda pojasnila o svoji zunanji politiki, je predsednik vlade Herriot izjavil, da vlada v tem trenutku iz nacionalnih interesov ne more načeti dolgovnega vprašanja, pač pa je popolnoma pripravljena informirati zbornico od jutri popoldne dalje o razorožitvenem vprašanju. Jutri popoldne bo namreč vrhovni odbor za nacionalno obrambo zavzel svoje stališče glede na novi francoski razorožitveni načrt. Herriot je še izrazil željo, naj bi zbornica pospešila debato, da mu ne bo treba prositi Ženeve za odlog.

Interpelanti in sploh vsa zbornica so sprejeli Herriotove besede z odobravanjem na znanje.

Hoover grozi

Washington, 28. oktobra. č. Na mornariški dan je imel Hoover govor, v katerem je med drugim dejal:

Če se izjalovijo nade v razorožitev, bo ameriško brodovje zgrajeno v okviru londonskega pakta. Vlada se je trudila in se bo še trudila, da se svet dejansko razoroži. Če pa Ameriki to ne bo uspelo, potem se ne bo strašila nobenih stroškov, da zavaruje svojo mednarodno trgovino.

London, 27. oktobra AA. V vladnih krogih je napravila Hoovrova izjava, da bodo Zedinjene države dogradile vso svojo tonažo, dovoljeno po pogodbah, če razorožitvena pogajanja ne bodo uspela silno globok vtis. Take izjave ni nihče pričakoval v trenutku, ko se mudi v Londonu Norman Davis. Zato smatrajo uradni krogi, da je bila Hoovrova izjava obrnjena bolj proti Tokiu in da ni bila namenjena Londonu. Po drugi strani pa so iz Japonske prispele brzojavke, da Japonska ni mogla sprejeti Hoovrovih razorožitvenih predlogov.

Norman Davis bo imel pred svojim odhodom iz Londona še en sestanek z Macdonaldom Zanimivo je ,da vlada še ni objavila nobenega komunikeja o dosedanjih pogajanjih med Anglijo in Ameriko o pomorskem vprašanju in o splošni razorožitvi.

Davisova pogajanja

London, 27. oktobra. č. Ameriški delegat na razorožitveni konferenci, Norman Davis, bo za enkrat še ostal v Londonu ter nadaljeval pogajanja z Macdonaldom in Simonom. V načrtu ima tudi sestanek z japonskim poslanikom Macudairo. Razgovori se nanašajo na pomorsko razorožitveno vprašanje. Nove angleške uradne akcije glede nemških razorožitvenih zahtev pred nemškimi volitvami ni pričakovati. Tudi misel o konferenci zastopnikov štirih velesil se je znova umaknila v ozadje. Politični krogi pa izražajo domnevo, da se bo francoski ministrski predsednik Herriot pričetkom meseca novembra v Ženevi sestal z nemškim zunanjim ministrom Neurathom in se z njim neuradno pogajal o razorožitvenem problemu. Angleška vlada bo vsekakor skušala preprečiti definitivni umik Nemčije z razorožitvene konference. Macdonald bo prihodnji teden odpotoval v Ženevo.

Rim, 27. oktobra. č. »Giornale d' Italia« poroča, da se bo Norman Davis sestal z Grandijem ter naglaša, da se v tem vidi odločna akcija italijanske diplomacije, da bi razorožitvena konferenca čim bolje uspela.

Anglija nima nobenih obveznosti

London, 27. oktobra. AA. Zunanji minister sir John Simon je v spodnji zbornici na vprašanje, ali locarnske pogodbe vežejo angleško vlado za primer kršitve poljske in češkoslovaške meje s strani tretjega napadalca to zanikal.

Na vprašanje, ali smatra vlada na podlagi locarnske pogodbe, da odloča o vprašanju podpore za primer napada svet Društva narodov, je Simon odgovoril, da svet Društva narodov takih sklepov ne more storiti in da ne bi mogli biti za Anglijo obvezni, razen, če bi jih odobrili angleški zastopniki v njem.

BOLGARSKA PRED DIKTATURO?

V Bolgariji se pripravljajo dalekosežne in usodne izpremembe — Vojaški krogi napovedujejo v zvezi z makedonstvujuščimi proglasitev diktature — Vedno večji vpliv italijanskega fašizma

Sofija, 27. oktobra M. Politične prilike v Bolgariji se v zvezi z vedno večjo gospodarsko krizo razvijajo v pravcu, ki da slutiti, da more priti v Bolgariji v najkrajšem času do dalekosežnih in važnih izprememb. Na eni strani se je pokazala vlada docela nezmožno, da uveljavi avtoriteto oblasti in zakona, zlasti napram makedonstvujuščim, kojih vpliv presega vse meje zasebne organizacije in gre že tako daleč, da so se celo v tisku zapadnih držav pojavili resni pomisleki o tem, kdo je prav za prav gospodar na Bolgarskem; na drugi strani pa je nesamostojnost bolgarske zunanje politike vedno bolj očitna in spravlja vlado v čim dalje bolj nemogoč položaj. To se je znova pokazalo zlasti na zasedanju balkanske konference, kjer se je bolgarska delegacija proti očitnim interesom Bolgarske in proti razpoloženju bolgarskega naroda izjavila proti balkanskemu paktu. Vse to silno komplicira tudi notranjepolitični položaj. Zahteva po temeljiti preorientaciji celokupne bolgarske politike in notranjega režima se vedno glasneje pojavlja na vseh straneh. Vprašanje amnestije zemljoradniških emigrantov, ki je postalo v zadnjem času, zlasti po kongresu zemljoradniške stranke, znova nad vse aktualno, je položaj vlade še bolj otežkočilo.

Vedno bolj se vidi, da se pojavljata v vsem javnem življenju dve struji, prav za prav dva tabora: eni so za temeljito spremembo sedanjega političnega kurza v duhu demokracije in tesnejšega sodelovanja z vsemi sosednimi, predvsem balkanskimi državami — in v tem taboru je večina bolgarskega naroda; v drugem taboru pa se zbirajo oni, ki simpatizirajo s pokretom makedonstvujuščih in stremeč po neke vrste fašizmu propagirajo uvedbo diktature. Zelo značilen je v tem pogledu dogodek, ki se je odigral na kongresu bolgarskih rezervnih oficirjev, ki se je vršil te dni v Čustendilu.

Na kongresu rezervnih oficirjev je imel vojni minister general Kisov bojevit govor, v katerem je med drugim naslovil na vse bolgarske politične stranke poziv, da naj omogočijo uvedbo nadstrankarskega režima močne roke, ki bi čvrsto zastopal politiko nacionalizma. Politični krogi vidijo v tem prikrito napoved diktature in je zato čisto naravno, da je postal notranje politični razvoj sedaj predmet živahnih razprav in komentarjev. Še bolj mučen vtis pa je napravila v političnih krogih izjava, ki jo je v zvezi z govorom generala Kisova podal novinarjem o položaju dobro informirani bivši član vlade, ki je rekel med drugim:

»Politični položaj v Bolgariji je z vsakim dnem bolj zamotan. Govori, ki jih je bilo slišati na kongresu rezervnih oficirjev, a posebno govor vojnega ministra generala Kisova, pomenijo alarm za izvedbo smelih in drznih reform s ciljem, da pride na krmilo docela nov režim. Tudi moje mnenje je: »Če sedanja vlada v teku enega meseca ne bo znala ali hotela uvesti odločne in premočrte politike ter izvesti notranje reforme, na katere čaka ves narod že leta in leta, če ne bo znala uveljaviti zakonov za vse in vsakogar, potem se bomo znašli v politični situaciji, ki bo neizbežno končala s proglasitvijo diktature.«

Splošno znano je dejstvo, da imajo makedonstvujušči največjo zaslombo v vojski in da so kljub vsem oficielnim demantijem gospodarji tudi v vseh državnih uradih. Zaradi tega pripisujejo izjavam vojnega ministra Kisova, ki je znan kot vnet pristaš Vanče Mihajlova, še tem večji pomen. **V političnih krogih opozarjajo v zvezi s tem na nedavna tajna potovanja, ki so se jih poleg predstavnikov VMRO udeležili tudi zastopniki vojaških krogov in odposlanci italijanskih fašistov. Že takrat se je z gotove strani namigavalo, da se pripravlja odločilna akcija, ki naj v bližnji bodočnosti uvede v Bolgariji režim, ki bo odgovarjal intencijam makedonstvujuščih.**

Zdi se, da položaj v Bolgariji dozoreva ter da bo v kratkem prišlo do dogodkov, ki bodo končnoveljavno pokazali, kdo je prav za prav gospodar na Bolgarskem.

Sestanek Sobranja

Sofija 27. oktobra AA. Predsednik bolgarske vlade Mušanov je bil v dveurni avdijenci pri kralju Borisu. Po avdijenci je odgovarjal novinarjem na razna vprašanja. Na vprašanje, kaj pravi k zahtevi kongresa rezervnih oficirjev v Čustendilu o sestavi nove močne vlade, je Mušanov odvrnil: Sedaj je stvar vlade, da pokaže, kako bo nadaljevala svoje delo. V Sobranju bo predložila razne zakonske načrte, ki naj zadoste najnujnejšim potrebam.

Jutri se sestane k jesenskemu zasedanju. Zasedanje bo otvoril kralj Boris s prestolnim govorom, v katerem bo navedel kakih 14 najvažnejših zakonskih načrtov.

Umor v sofijski jetnišnici

Sofija 27. oktobra AA. Davi je bil v centralnem zaporu izvršen nov umor. Kot žrtev umora je padel protogerovec Bozil Čanev, ki je bil v zaporih od 13. julija, ker je tedaj pred poslopjem vojnega ministrstva ubil pomotoma profesorja in slikarja Ivana Hristova, ker ga je zamenjal z narodnim poslancem Mrnevim. Danes bi moral Čanev priti pred sodišče. Davi ob 8. je bil odveden iz svoje celice. Na hodniku v bližini odvetniških sob pa ga je nenadoma ustrelil z revolverjem kaznjenec Kosta Zlatanov. Bozil Čanev je bil takoj mrtev. Kosta Zlatanov je brez odpora izročil orožje in se pustil odpeljati v celico. Preiskovalnemu sodniku je morilec izjavil, da je izvršil svoje dejanje po nalogu VMRO, ker je hotel kaznovati Čaneva za njegovo dejanje. Na vprašanje, odkod ima revolver, je odgovoril, da so mu o priliki razprave sporočili, da se revolver nahaja na stranišču, kjer ga je tudi našel. Preiskava se bo nadaljevala in bo skušala predvsem ugotoviti, odkod je Zlatanov prejel revolver.

Rešitev češkoslovaške vladne krize odgodena

zaradi odpora socialnih demokratov proti znižanju uradniških plač

Praga, 27. oktobra. g. Pogajanja designiranega ministrskega predsednika Malypetra so se danes nadaljevala ves dan. Programu nove vlade so ugovarjali samo socialni demokrati. Socialni demokrati so kot svojo posebno zadevo smatrali ureditev podpor brezposelnim, ki bodo v prihodnjem proračunu določene na 500 milijonov kron, ki se pa bodo najbrže zvišale, ter progresivno znižanje plač državnih uradnikov in nameščencev v državnih obratih, razen v spodnjih kategorijah. Pogajanja s socialnimi demokrati so zastala, zaradi česar je Malypeter izjavil, da bo prenehal s svojimi prizadevanji, ako do 18. ne bo dobil pristanka vseh strank k predlaganemu programu. Socialni demokrati, ki jim je bila v splošnem obljubljena izpolnitev njihovih zahtev glede na znižanje uradniških plač, pa se niso mogli odločiti, da bi sprejeli za znižanje plač državnih uradnikov predlagano progresivnost ter so zahtevali glede na jutrišnji državni praznik, naj se pogajanja odgode do sobote.

Praga, 27. okt. h. Zvečer so še zborovali delegati agrarne stranke, ki so glede na stališče socialnih demokratov zahtevali, naj Malypeter odloži svojo misijo in naj se vodstvo pogajanj za določitev vladnega delovnega programa prepusti socialnim demokratom, ki pa nočejo sprejeti te naloge, zaradi česar se položaj vedno bolj nagiba k možnosti uradniške vlade. V tem primeru bi prevzel vodstvo vlade dr. Černy iz Brna.

Vloga Španije v mednarodni politiki

Dr. Beneš o važnosti sodelovanja Španije na razorožitveni konferenci in pomenu njenega zastopstva v Društvu narodov

Madrid, 28. oktobra. d. Madridski list »El Sol« je objavil razgovor svojega pariškega poročevalca s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je izjavil med drugim:

Od početka uvedbe republikanskega režima je razvilo špansko zastopstvo v Društvu narodov živahno delavnost. Imel sem mnogoštevilne razgovore s španskim zunanjim ministrom Zuleito, v katerih sva proučevala evropska vprašanja in moram priznati ,da sva bila vedno enakega mnenja o ukrepih, ki jih je bilo treba podvzeti. Tudi s španskim poslanikom v Parizu Madariago, ki prav tako zastopa Španijo v Društvu narodov, sem vedno izborno sodeloval.

Na vprašanje o vlogi Španije v mednarodni politiki je izjavil dr. Beneš:

Španija ima v Društvu narodov zelo aktivno in koristno vlogo. Španija ve, po čem stremi in kaj hoče. Španska volja za mir v smislu mednarodne solidarnosti nikakor ne ovira točnega pojmovanja mednarodnih stvarnosti. Podlaga španske politike sta pacifizem in realizem. Na razorožitveni konferenci se sedaj razpravlja o važnih življenjskih zadevah vseh držav in od njenih sklepov bo odvisno, ali bo napočila doba zaupanja ali obupanja. Španija more tamkaj izvrševati merodajen vpliv, ker ni bila udeležena v svetovni vojni in ker zavzema v Ženevi povsem lojalno stališče desinteresiranosti, končno pa tudi zaradi svoje narodne preporoditve. Zato razpolaga Španija tudi z veliko moralno avtoriteto. Kljub vsem zaprekam mora priti v Ženevi do splošnega sporazuma. V nobenih okoliščinah ne sme priti do oboroževanja, ker bi to pomenilo začetek nove katastrofe. Doba zvez in ravnotežja je minula, razvijati se moramo v smislu pravne organizacije sveta.

Dvom v svetovno gospodarsko konferenco

London, 27. oktobra. AA. Kakor poroča »News Chronicle«, vidijo v Newyorku v ostavki Walterja Laytona slabo znamenje za svetovno gospodarsko konferenco. Nekateri gospodarstveniki celo napovedujejo v zvezi s to ostavko polom gospodarske konference v Londonu. Na Wallstreetu imajo vtis, da svetovna gospodarska konferenca ne bo prinesla zboljšanja položaja, ker se tako britanska politika kakor tudi Hoover orientirata preveč po nacionalni gospodarski politiki.

Buenos Aires, 27. okt. AA. Kmetijski minister je predlagal Kanadi, Avstraliji, Zedinjenim državam in Argentini, naj bi na svetovni gospodarski konferenci skupno preštudirala možnost zmanjšanja žitnih posevkov za najmanj dve leti.

Hindenburg še vedno za Papena

Braun za lojalno sodelovanje med prusko in državno vlado — Hugenberg proti mednarodnemu kapitalu

Berlin, 27. oktobra AA. Izšel je uradni komunike, ki pravi, da ima predsednik republike popolno zaupanje v Papena. Komunike odgovarja s tem mnogim listom, ki so trdili, da je Papenov položaj zaradi razsodbe vrhovnega sodišča v Leipzigu omajan. Ti glasovi so našli precejšen odmev tudi v političnih krogih, zaradi česar se je Hindenburgu zdelo potrebno, da jih uradno demantira.

Predsednik pruske vlade Braun je novinarjem izjavil, da daje razsodba državnega sodišča v zadevi pruskega komisarijata prav državni in pruski vladi. Zato bo v velikem interesu države, da se razsodba spoštuje in izvede. Nadaljnje razmerje med državno in prusko vlado je treba urediti lojalno in v spravljivem duhu. Po razsodbi pripadajo suverene pravice stari pruski vladi in je zato treba sedanje težkoče odstraniti z dobro voljo na obeh straneh.

Jutri zjutraj se sestane državna vlada na sejo, da prouči položaj, ki je nastal v Prusiji po razsodbi državnega sodišča. Na seji bodo tudi razpravljali o stališču glede na izjavo Brauna o lojalnem sodelovanju med prusko in državno vlado.

Berlin, 27. oktobra AA. Predsednik nemške nacijonalne stranke Hugenberg je govoril na volilnem shodu v Kasslu. Kakor znano, je Hugenberg tudi predsednik upravnih svetov več industrijskih, finančnih in trgovskih podjetij. Množica se je shoda udeležila kljub dežju in tako je lahko čula, da se je Hugenberg proglasil za sovražnika kapitala. Pri tem pa je Hugenberg potegnil črto med »nacionalnim« kapitalom, ki ga je treba braniti, in med »internacionalnim« kapitalom, ki je takorekoč vzrok vseh neprilik in težav, ki tlačijo Nemčijo in nemški proletarijat. Razen tega je Hugenberg tudi razlagal, da bi morala Nemčija, če se hoče iznebiti brezposelnosti, podvzeti pobudo za ureditev mednarodnih dolgov, posebno tistih dolgov, ki po juliju l. 1931 ovirajo nemško gospodarsko življenje.

Erfurt, 27 oktobra AA. Tu se je vršil volilni shod narodnih socialistov. Neki govornik je strašno napadel Papena in njegovo vlado, zaradi česar je policija odredila, da se mora dvorana izprazniti. Pri tem je prišlo do spopadov. Zborovalci so metali na stražnike steklenice in stole, zaradi česar so se morali braniti z orožjem.

Hamburg, 27. oktobra AA. V delavskem predelu je prišlo do pretepov med narodnimi socialisti in komunisti. Komunisti so pobili okna na mnogih hitlerjevskih stanovanjih in odnesli nacionalistične zastave.

Skrčenje delovnega časa

Madrid, 27. oktobra. AA. Upravni svet mednarodnega urada za delo je končal razpravo o znižanju delovnega časa v industriji. Angleški predlog o odložitvi tega vprašanja je bil odklonjen s 14 glasovi proti 7 Nato je svet s 16 glasovi proti 6 glasovom sklenil postaviti vprašanje o znižanju delovnega časa na dnevni red posebne mednarodne konference za delo, ki bo l. 1933. V manjšini so ostali le zastopniki Anglije in nekateri člani delodajalske delegacije. Svet je zatem sklenil sklicati pripravljalno konferenco na dan 10. januarja 1933 v Ženevi.

Dunajska univerza zopet zaprta

Dunaj, 28. okt. d. Včeraj je ponovno prišlo v vseučiliški avli, kakor tudi v fiziološkem ter anatomskem institutu do hudih spopadov med narodnimi socialisti in njihovimi političnimi nasprotniki, v katerih je bilo ranjenih 18 visokošolcev. Zaradi izgredov je rektorat zapri univerzo za nedoločen čas. Včerajšnji izgredi na univerzi so bili tudi povod diplomatski intervenciji. Ameriški poslanik se je namreč pritožil pri zveznem kancelarju, ker so bili pri izgredih ranjeni tudi štirje dijaki, ameriški državljani. Rektor univerze je v posebnem razglasu objavil, da bo zastopniku inozemske države, katere pripadniki so postali žrtve izgredov, osebno izrazil svoje obžalovanje v imenu univerze.

Vseučiliški rektor prof. Adler je res danes pri ameriškem poslaniku obžaloval, ker so bili pri nemirih na univerzi ranjeni ameriški državljani. Ameriški poslanik je sprejel obžalovanje na znanje in je zadržal rektorja pol ure v prijateljskem razgovoru.

Izgredi brezposelnih v Londonu

London, 27. okt. g. Pri današnjih demonstracijah brezposelnih v Hydeparku, ki se jih je udeležilo približno 40.000 ljudi, je prišlo do krvave bitke med demonstranti in policijo. Po dosedanjih uradnih ugotovitvah je bilo približno 50 oseb, med njimi tudi mnogo žensk in policistov, deloma lahko, deloma hudo ranjenih. Več ranjencev so morali prepeljati v bolnico. Izgredi so se pričeli, ko so komunistični udeleženci v okolici Hydeparka pričeli ustavljati avtomobile ter napadati potnike Takoj nato je več tisoč demonstrantov napadlo trgovine z živili v sosednih ulicah. Razbili so šipe na izložbenih oknih ter so kradli razstavljena živila. Intervenirala je policija, nakar je prišlo do silnih spopadov.

Nova francoska križarka

Pariz, 27. oktobra AA. Minister vojne mornarice Leygues je podpisal odlok o gradnji nove križarke »Dunkerque«. Parlament je že odobril gradnjo in tudi kredite.

Smisel našega osvobojenja

Češkoslovaški narod praznuje danes svoj največji praznik, obletnico svoje narodne svobode in državne samostojnosti. Tako tesno sta po usodi navezani druga na drugo Češkoslovaška in Jugoslavija in tako blizu so naše duše in naša srca, da je 28. oktober že samo zaradi tega prazničen in pomemben tudi za nas. Toda današnji dan nam je še več, saj je praznik tudi naši lastni zgodovini. Češkoslovaški praznik osvobojenja in osamosvojitve je za nas ob enem obletnica najusodnejšega preloma v slovenski zgodovini: prevrata.

Razbiti okovi habsburške državnosti, ki so oklepali naš narod cela stoletja, so v teh dneh pred štirinajstimi leti skoraj neslišno padli na tla. Tako odpada od živega bitja, kar se je v njem preživelo; odpada, ker sledi naravni nujnosti. Mogočen vihar narodnega navdušenja je takrat pretresal naše duše in v solzah starih, trdo preizkušenih narodnih borcev, ki so doživeli veliki zgodovinski trenutek, se je najsvetejše odražal prvi vzhod našega svobodnega sonca. Če pogledamo ta dan z zgodovinske perspektive, se upravičeno vprašujemo: Ali je bilo v naši preteklosti, kolikor je zabeležena in znana, še kaj enako velikega in mogočnejšega? S tega vidika smemo biti srečni in ponosni, da je ravno naša generacija doživela dan osvobojenja.

Osvobojenje je ogromna, neizčrpna glavnica, ki povišuje svoje obresti v razmerju s tem, kolikor sami s svojim delom pomnožujemo ta kapital. Masaryk je dejal, da ne zadostuje samo dejstvo, da smo svobodni; poglavitno je, kako gospodarimo s to svobodo, kaj znamo narediti iz nje, koliko truda in — kar ni manjše važnosti — ljubezni zastavimo za njeno izgraditev.

Pri ocenjevanju našega osvobojenja ne smemo pozabiti psihološko pomembnega dejstva, da osvobojenje Slovencev ni bilo posledica neposredne in težke borbe za ta najvišji narodov ideal, kakor v mnogih drugih zgodovinskih primerih. Zato pri nas, zlasti v prvi generaciji, ki še živi pod vplivom pokolenja iz »starega sveta«, ni izključena nevarnost, da začne kdo podcenjevati ali celo omalovaževati akt osvobojenja in ga podrejati kakšnim drugim interesom. Da taka nevarnost ni samo bojazen in izmišljotina, so pokazali v teh štirinajstih letih nekateri pojavi, ki jih v tem hipu nočemo omeniati. Pokazali so to, da je pri nas žal mogoče — četudi sporadično in neresno — uganjati demagogijo z našo svobodo in predstavljati narodno svobodo kot neko lahko pridobljivo in za vse večne čase, v vseh okoliščinah zagotovljeno pravico. Že sama možnost, da more kdo presojati dejstvo našega osvobojenja, ki je zajamčeno z njemu logično sledečim zedinjenjem, z lahkotnega, vprav lahkomiselnega vidika, že to dejstvo kaže, da je bilo treba in je še treba dela za notranjo izgraditev našega osvobojenja.

Akt osvobojenja je bil samo nujen člen v verigi nadaljnjih zgodovinskih dejanj. Za časa balkanske vojne in še prej je bila vsaka misel na osvobojenje Slovencev nujno združena z jugoslovenskim političnim nazorom; samo tako se je izpreminjalo iz utopije v politično realnost. Zato je bilo slovensko osvobojenje, enako kot hrvaško in srbsko, po svojem bistvu in smislu veliko sproščenje in uresničevanje jugoslovenstva. To je njihov visoki smisel. Danes se trdno zavedamo, da naše osvobojenje ni naloženo samo na nevarnih, eksponiranih tleh slovenske zemlje, marveč je prešlo v zavest vsega naroda od Triglava do Kajmakčalana; postalo je temelj jugoslovenske državne ideje in se je s to državo popolnoma uresničilo. Naše osvobojenje je čvrsto združeno z enotno jugoslovensko narodno zavestjo, s skupnimi interesi na vseh mednarodno-političnih frontah, ki nam jih zopet vsiljuje obnovljeni imperializem; veže ga sila krvne in duhovne sorodnosti, ki je jačja od vseh umetnih, razumsko hladnih zanikavanj in neodgovornih špekulacij.

Kaj bi bil danes akt osvobojenja brez tega širokega moralnega in fizičnega jamstva? Bil bi to, kar naša meja v prvih tednih po prevratu: odprta vsem nevarnostim, nezaceljiva rana, točka najmanjšega odpora za vsak tuji imperializem, igračka vsakega pohlepa močnejših.

S perspektive našega prevrata do današnjega položaja ni daleč in bistremu pogledu, ki se ne mara opajati z iluzijami, se vidijo stvari dovolj jasne. Vihar narodnega navdušenja ob prevratu se je zaustavil ob realnih nalogah. Te realne naloge so neprestano pred nami; osvobojenje se nam kaže na vsakem koraku kot odgovorna dolžnost, ne kot mamljivo čuvstvo. S trdno vero in zaupanjem lahko trdimo, da se ves narod zaveda svojih dolžnosti do svobode in da vzlic vsem težkočam, ki so morda neizbežne, ni bil kapital našega osvobojenja še nikdar tako visok kakor je danes. Hvala za to gre tudi trznim geslom, ki se vedno glasneje slišijo z Rima, Berlina in Budimpešte in ki vidneje od vseh rodoljubnih pozivov premagujejo nesporazumljenja, ki bi še bila med posameznimi deli našega naroda, ter oblikujejo tudi na zunaj tako enoto, kakor se po polomu strankarske demagogije oblikuje na znotraj, počasi korak za korakom, a trdno in nezlomljivo.

Češkoslovaški narod bo danes obnavljal prisego zvestobe svoji svobodni domovini. Ko mu v duhu pošiljamo svoje čestitke in najboljše želje, mislimo pri tem tudi na svojo lastno, z njegovo tako tesno povezano svobodo. Ramo ob rami, kakor doslej, bomo Čehoslovaki in Jugoslovani tudi v bodoče z vsemi duševnimi in materialnimi silami varovali in utrjevali vsak svoje in ob enem našo skupno svobodo.

Najnovejše izdajstvo Pavelićeve družbe

Dr. Pavelić je »odstopil« fašistom vso Dalmacijo, če ga bodo še nadalje podpirali

Beograd, 27. oktobra, M. Če še nobena izdajalska in zločinska akcija veleizdajniške družbe Ante Pavelića ni odprla oči Hrvatom, je to g. Pavelić gotovo dosegel s svojim najnovejšim činom, ki postavlja v senco vsa njegova dosedanja dejanja. Ta »vodja Hrvatov«, ki pravi, da se bori za »osvobojenje« Hrvatske, je za ceno svoje osebne udobnosti dobesedno **prodal** fašistom Dalmacijo ki je vsem Hrvatom sveta G. Pavelić je bil gotovo mnenja, da bo njegov najnovejši »osvobojevalni« čin ostal tajen. Ni pač računal s tem, da je tudi fašistom od časa do časa potrebno, da se pred svojo javnostjo pobahajo in tako so storili to tudi s to najnovejšo efijaltsko akcijo g. Pavelića.

Poročali smo že, da se je Pavelić s svojo družbo, ki pod krinko političnih beguncev živi v inozemstvu na račun onih naših prijateljev, ki jim je vsakdo dobrodošel, kdor jim hoče pomagati v borbi proti Jugoslaviji, nedavno nastanil v Zadru, od koder je izvršil več akcij, da bi pred fašisti upravičil prejemanje ogromnih vsot, ki so jih že žrtvovali zanj. Javna tajnost je, da je bil ves čas v najtesnejših zvezah s fašističnimi voditelji in za njegovo osebno varstvo mu je bilo prideljenih celo več detektivov italijanske državne policije. Vedelo se je, da se v Zadru pripravlja nekaj posebnega, toda splošno se je mislilo, da pripravljajo zopet nove atentate in napade. Pred dvema dnevoma pa je Pavelić poslal svoje pomočnike pod vodstvom Gustava Perčeca na Reko in od tam v Trst, sam pa je v spremstvu fašističnih voditeljev iz Zadra in tam živečih dalmatinskih Italijanov odpotoval v Rim.

Čim je Pavelić odšel, so se začeli zadrski fašisti in dalmatinski iredentisti javno hvaliti, da je Pavelić prodal Dalmacijo Italijanom.

Po večdnevnih pogajanjih v predsedništvu fašistične stranke v Zadru je bila namreč med dr. Pavelićem in fašisti sklenjena formalna pogodba, v kateri Ante Pavelić kot »predstavnik hrvatskega naroda« svečano izjavlja in se obvezuje, da »odstopi Dalmacijo in vse dalmatinske otoke Italiji«. Fašisti pa se s svoje strani obvezujejo, da bodo dali »predstavniku hrvatskega naroda« in sploh »hrvatskim emigrantom vso materialno in moralno podporo vse dotlej, dokler ne osvobode Hrvatske«.

Sedaj je Pavelić s fašističnim spremstvom odpotoval v Rim, da predloži to pogodbo v odobritev merodajnim fašističnim krogom. V Rimu je določen sestanek s šefom kabineta zunanjega ministra Alojzijem Pimpeom, bivšim italijanskim poslanikom v Ankari in Tirani, ki je znan kot tvorec famoznega tiranskega pakta. V fašističnih krogih ne dvomijo, da bo Pimpeo, ki je desna roka Mussolinija, v Zadru sklenjeno pogodbo odobril, in to tem prej, ker v stvari ni nič novega. Pavelić in njegova družba so že dosedaj uživali »vso materialno in moralno podporo« in torej fašistični režim s tem ne prevzame nobenih novih bremen; nasprotno pa bo imel v rokah dobrodošlo agitacijsko sredstvo, s katerim bo mogel v bodoče brez »zgodovinskih« argumentov dokazovati »pravico Italije do Dalmacije«.

Konec vojne Bolivije s Paragvajem

La Paz, 27 okt. AA. Šef nemškega generalnega štaba Kundt je odpotoval v Chaco, da bo vodil vojaške operacije proti Paragvaju. Bolivijska vlada je izdelala obrambni program za uporabo vseh sredstev, s katerimi razpolaga država.

Asuncion, 27 okt. AA. Vojno ministrstvo razglaša, da so paragvajske čete zavzele utrdbo Alihuat a Lejerino.

Washington, 27 okt. AA. Bolivijska vlada je pristala na predlog nevtralcev, da ukine sovražnosti v Chacu, dokler se ne dosože končna ureditev spora s Paragvajem z arbitražo. Ker je Paragvaj že prej sporočil, da je pripravljen ukiniti sovražnosti, upajo, da bodo sedaj boji zares ponehali. Uradno poročajo iz Asunciona, da so Paragvajci imeli od začetka vojne z Bolivijo okoli 250 mrtvih in 1000 ranjenih. Izgube bolivijskih čet cenijo mnogo više.

Italijanske podmornice za Argentino

Taranto, 27. oktobra AA. V tukajšnji ladjedelnici so včeraj izročili argentinski posadki novo zgrajeno podmornico »Santa Fe«. Argentinska vlada je naročila v tej ladjedelnici tri podmornice.

Sprejem na češkoslovaškem poslaništvu

Beograd, 27. oktobra p. Povodom jutrišnjega češkoslovaškega državnega praznika je češkoslovaški poslanik Flieder priredil popoldne s svojo soprogo sprejem za člane češkoslovaške kolonije in prijatelje češkoslovaškega naroda ki so se odzvali povabilu v zelo obilnem številu.

Seja banovinskega odbora JRKD

Predsedstvo banovinske organizacije JRKD sklicuje II. redno sejo banovinskega odbora JRKD v

soboto 5. novembra ob 16. uri v Mariboru v prostorih Narodnega doma, II. nadstropje.

Dnevni red:

1. Otvoritev in odobritev zapisnika I. redne seje Banovinskega odbora z dne 19. junija t. l. v Celju.
2. Določitev šestih zastopnikov banovinske organizacije v glavni odbor stranke (čl. 32. t. 1. statuta).
3. Poročilo banovinskega tajnika dr. M. Zajca.
4. Poročila ministrov dr. A. Kramerja, Ivana Puclja in Ivana Mohoriča.
5. Debata o vseh poročilih in razgovor o morebitnih predlogih za kongres stranke (čl. 32. statuta).
6. Slučajnosti.

Vsa ostala navodila dobe člani banovinskega odbora pismeno.

Banovinsko tajništvo JRKD.

Japonska išče zaveznikov

London, 25. oktobra.

V Pekingu so se sešli razni japonski magnati z nekaterimi vplivnimi kitajskimi generali in z ministri nove mandžurske države. Poročilo o tej skrivnostni konferenci je sprožilo govorico o možnosti obnove kitajskega cesarstva pod sedanjim mandžurskim vladarjem Pujijem. Že dalj časa napovedujejo mandžurski dvorni krogi in kitajski rojalisti v Čangčunu vzpostavitev cesarskega prestola na Kitajskem. Izvedlo bi naj se to na ta način, da bi se vojaški voditelji severnih kitajskih provinc priključili mandžurski državi pri tem pa zadržali svojo avtonomijo. Po njihovih računih, ki so jim seveda kumovali Japonci, bi se s priključitvijo severnih provinc, ki niso nikdar simpatizirale z Nankingom, v nekaj letih oblast novega monarha razširila po vsej dolini Jangcekjanga.

Čeprav je težko soditi o resnosti te akcije in o pomenu sedanjih razgovorov v Pekingu, se vendar čedalje bolj kaže, da se položaj na daljnjem vzhodu bliža osnovnim spremembam. Svojčas grozeča nevarnost rusko-japonske vojne je očividno odstranjena, ker ima Rusija največji interes, da se za enkrat izogne takim eksperimentom, in ker bi tudi Japonska v oboroženem sporu s sovjetsko Unijo ničesar ne pridobila. Kljub temu je svet presenetilo, da se je Moskva tako hitro pomirila z novim položajem na Vzhodu in da je celo napovedala svoje priznanje novo nastale japonske vazalne države Mandžukuo. Toda sovjetske koncesije gredo še naprej. Napovedujejo se pogajanja o nenapadalni pogodbi med Rusijo in Japonsko, o petrolejskem in ribilovnem sporazumu, o rusko-mandžurski obmejni pogodbi, o dobavi japonskih strojev za izvedbo boliševiškega petletnega načrta, da celo o odkupu vzhodno-kitajske železnice po Japoncih.

Ko so se pokazali prvi znaki o zbližanju med Rusijo in Japonsko, se je pojavilo mnenje, da sili sovjetska vlada v tako politiko iz taktičnih razlogov, da bi na ta način pritisnila na Ameriko, kjer se vplivni politiki zadnje čase zavzemajo za revizijo ameriškega stališča do Rusije. Zdaj pa kaže, da gre približevanje Rusije in Japonske preko tega okvirja. Karahan, najbolj prebrisani poznavalec Daljnega Vzhoda, se pelje v teh dneh v Tokio, v Moskvo pa je na potu japonski zastopnik pri Društvu narodov. Dobil je od japonske vlade nalogo, prepričati sovjete, da ne vsebuje tajna pogodba med Japonsko in Mandžurijo nikakih nevarnih določb proti Sovjetski Rusiji in pridobiti si v Kremlju zaveznike za borbo proti Lyttonovem poročilu.

Izven dvoma je, da se Japonska danes trudi z vsemi silami, kako bi si sedaj, ko se bliža izredno zasedanje Društva narodov, pridobila večjo svobodo kretanja in si olajšala svoj izredno težavni mednarodni položaj. V to svrho bi bila pripravljena tudi marsikaj popustiti. Zato je z gotovostjo pričakovati pogodbo o nenapadanju na Daljnem Vzhodu, čeprav za enkrat še ni mogoče presoditi izgledov za nakup vzhodno kitajske železnice po Japoncih in priključitev severnih kitajskih pokrajin mandžurski vazalni državi, stvari, katerih pomena in končnih posledic danes ne moremo še niti približno oceniti.

Sklicanje seje senata

Beograd, 28. oktobra p. Predsedništvo senata je danes sklicalo sejo senata za ponedeljek 31. oktobra ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je otvoritev zasedanja s čitanjem kraljevega ukaza, nato pa izvolitev stalnih odborov in določitev dnevnega reda prihodnje seje.

Narodna proslava v Splitu

Beograd, 28 oktobra p. Z odlokom ministrstva za promet se dovoljuje popust 75 odstotkov za vožnjo po železnici posetnikom proslave 50-letnice, ko je prešla splitska občina v narodne roke ter obenem 70-letnice Čitalnice v Splitu. Potniki se morejo te olajšave poslužiti od 7. do 14. novembra na podlagi legitimacije in potrdila, da so res prisostvovali proslavi, ki se bo vršila 9. novembra v Splitu. Proslave se bodo udeležili tudi delegati beograjske in zagrebške ljubljanske in sarajevske občine kator tudi zastopstva vseh občin na področju bivše Dalmacije.

Poziv

Beograd, 28. oktobra p. Pisarna upravnega oddelka notranjega ministrstva poziva Štefana Adolfa, rojenega v Gorici in pristojnega v Ljubljano, ki je brez dovoljenja naših oblasti vstopil v državno službo avstrijske republike kot višji revizor južne železnice, naj v smislu člena 32. zakona o državljanstvu zapusti avstrijsko državno službo, da ne bi izgubil našega državljanstva.

Samomor Slovenke v Zagrebu

Zagreb, 28 oktobra n. V bližini Save so našli ljudje žensko torbico, o kateri so dognali, da je last natakarice Kristine Žetkove, doma nekje blizu Postojne. V torbici so našli pismo samomorilke na svojega brata Karla in v katerem mu sporoča, da si bo končala življenje. Policija je od Karla Žetka izvedela, da je bila njegova sestra že dalje časa brezposelna in da je bržkone zaradi tega skočila v Savo. Njenega trupla doslej še niso našli.

Gospodarske skrbi bogate Švice

Kriza pritiska z vso silo tudi na države, ki so bile med vojno nevtralne in so se takrat obogatile — Usodne posledice previsoke cenitve nepremičnin — Silna zadolžitev kmečke zemlje

Curih, v oktobru.

Dobrih **trinajst** let je tega, **kar je končala svetovna** vojna, pa danes **še v vsej strahoti** čutimo in nosimo posledice te grozne zablode človeškega rodu. Nesrečnih posledic ne čutijo samo države, ki so bile neposredno **udeležene na groznem klanju. Nesreča** je v gostih tudi pri nevtralnih državah, **ki so med vojno in nekaj časa po vojni imele najlepšo konjunkturo. Danes tudi te države in njihovo prebivalstvo tepejo** gospodarske skrbi, zmeda duhov, negotovost, skrb za premoženje. Stari red je razrahljan, zaupanje omajano, veselje do dela izginja, malikuje se udobnemu življenju brez napora. Kriza duše je nevarnejša od gmotne krize. Govorimo o tem, ker ljudje pod okriljem svojega domačega zvonika ali v mejah svoje domovine, vidijo samo najbližje in svoje razmere presojajo črno in neugodno, dočim si predstavljajo tujino na zapadu radi kot obljubljeno deželo. Ali pri tem pozabljajo, da je v deželah takozvane dragocene valute dovolj skrbi, ker je življenje brezprimerno dražje in konsument vsako opravljeno delo plačuje mnogo višje. Tudi tam so skrbi za ohranitev premoženja in za obdržanje pridobljenih vrednosti. **Tudi v Švici, ki je bila med vojno in dokaj časa po vojni zaželjeni paradiž, je danes skrb za ohranitev premoženja in navadno težja, kakor si mislimo.** Do spoštovanja prihaja stara modrost, da je težje ohraniti kakor pridobiti.

Med vojno in po vojni se je nabralo v Švici res obilno kapitala, ki je v primeri s prejšnjimi časi ostal ogromno velik, dasi so prišle velike izgube pri denarjih, ki so bili izposojeni premožnim sosedom pred in med vojno ob času, ko je začelo propadanje nemške, avstrijske, francoske, italijanske valute. V milijarde so šle izgube tiste čase. Ali kar je ostalo, je bilo vendar še ogromno. Sredi denarne obilnosti je začela skrb, kako ohraniti zbrano premoženje, pa so ljudje v tej skrbi hoteli vsaj del svoje imovine za vsako ceno spraviti v nepremičnine. Ob velikem iskanju teh dobrin so šle cene navzgor in je v **tistih časih prišlo do velikanske preocenitve vrednosti nepremičnin.** Izgubljena je bila prava mera in pozabljeno, da je težko trajno očuvati domišljeno vrednost, ako ni ustreznega donosa. Posledica teh previsoko nagnanih cen je bila tudi ta, da so bili na zemljišča zaupani vse previsoki krediti na podlagi ocen ob času ponorele konjunkture za nepremičnine. Tudi investicije so bile napravljene v upanju, da ostane pri pretirano visoki oceni vrednosti nepremičnin.

Podoben pojav srečamo tudi v hišnih spekulacijah. V skrbi za ohranitev premoženja, v spekulaciji na visoko donosnost novih stavb ob času pomanjkanja stanovanj, ob dolgoletnih davčnih olajšavah za nove zgradbe, se je tu in tam vse prehitro gradilo, **zlasti velja to za udobna** stanovanja ob času ugodnega gospodarskega položaja. Ko pride potem preobrat, se naenkrat pokaže, da so bili računi krivi, pa da vloženega denarja ni mogoče obrestovati in odplačevati. Kdor je v takih časih delal s svojim, se še nekako pobere. Kdor pa je delal samo z zaupanim denarjem, je v nevarnosti, da ga njegovi preoptimistični računi pokopljejo. **Na svetu se zopet in zopet kaže, da je samo srednja pot prava in da samo delo in vačnost in gospodarska preudarnost vodijo do trajnih uspehov.** Te resnice morajo priti do veljave tudi v državnem gospodarstvu in v gospodarstvu vseh javnih uprav. Preko svojih sredstev se ne kaže širiti in lepšati, pa je treba z zaupanim denarjem prav posebne previdnosti.

Vprašanje dolgov, tako javnih kakor privatnih, in zlasti zadolženost hišne posesti in zemljišč postaja tudi za Švico interesanten in ob enem težaven problem. Zadolženost hišne posesti je danes še nekako v ozadju, postati pa mora aktualnejša, čim se začne pojavljati posledica neugodne gospodarske konjunkture tudi pri plačevanju hišne najemščine. **Zaenkrat je v ospredju vprašanje dolgov na zemljišča.** V tem pogledu je treba pri statistikah sicer velike previdnosti, ker številke se dado zlahka prestavljati, ali nekako podlago številke vendar dado, če jih vzamemo s primerno previdnostjo in s potrebnimi popravki.

Kakšne so v tem pogledu razmere v Švici, ki je tolikim zadnja misel, kadar sanjajo o sreči in blagostanju? Ni dolgo tega, kar je bilo objavljeno poročilo o zemljiških dolgovih v Švici. Številka je ogromna, ker dolgovi znašajo preko štiri milijarde švicarskih frankov. Pri tem ni pozabiti, da je razmeroma majhna država to, jako brdovita z mnogimi jezeri in vodami. **Preračunano na en hektar zemlje znašajo dolgovi 4.089 švicarskih frankov.** To bi v jugoslovenskem denarju zneslo na hektar 40 do 50.000 Din. In sedaj pomislite, koliko je n. pr. v Jugoslaviji vreden en hektar najboljše zemlje. Do vsega tega je prišlo vsled velikanskih precenitev vrednosti. Stresljaji bi morali že priti, da ni z zakonitimi merami umetno držana donosnost zemljiške posesti.

Ni treba biti posebno črnih misli in tudi ne posebne darovitosti, da človek začne prihajati pri takih številkah do vprašanja, koliko tega zaupanega denarja je šlo pri teh poslih v izgubo. Pri vsem tem je dobro, da take korekture zgrešenih računov prihajajo počasi. Breme se lažje nosi, če se nosi složno. **Sešteti pa vse dolgove in nato predlagati, da se kratkomalo brišejo v celoti ali po polovici, je nora misel, ki bi mogla uresničena povzročiti strašen gospodarski potres ob času, ko je vse gospodarstvo zidano na zaupanje, na vero in kredit.** Resni ljudje kakor so švicarji seveda ne računajo na take mazaške operacije. Za take posle je treba že drugih priprav in razumnejših in spretnejših operaterjev.

Ni dolgo, kar sem bil v domovini in sem videl, kako neprimerno ceneje živite kakor pri nas v industrijalnih državah na zapadu, kjer so kraji, v katerih je vsak peti človek brez dela in zaslužka. Za Švico bi vam hotel še povedati, kako je z dolgovi pri železnicah. Železnice Švica potrebuje, dasi so silno drage. Tudi jih more plačevati, dokler je promet živahen. Danes pa so v največjih skrbeh njihovi finančniki, ker dolgovi znašajo tri milijarde in 18 milijonov švicarskih frankov, tako da pride na en kilometer proge preko dvesto milijonov švicarskih frankov obremenitve. Tujski promet in domači promet je pa silno opešal.

F. S—č.

Čudovitosti Ohridskega jezera

Muzej živih fosilij. - Jezero je nastalo pred ledeno dobo

Beograd, 27. oktobra

Kakor smo že poročali, so se na mednarodnem hidrobiološkem kongresu, ki se je vršil letos konec septembra v Amsterdamu, učenjaki zelo zanimali za Ohridsko jezero in se bo prihodnji hidrobiološki kongres vršil najbrže v Jugoslaviji. Beograjskemu univerzitetnemu profesorju dr. Siniši *Stankoviću* je bilo ponudeno tudi podpredsedniško mesto kongresa. Profesor dr. Stanković je sedaj na beograjskem ljudskem vseučilišču predaval o Ohridskem jezeru, katerega je označil za »muzej živih fosilij«.

Kakor je izvajal predavatelj, je Ohridsko jezero med najstarejšimi jezeri v Evropi in morda tudi na vsej zemlji. Že znani naš učenjak Jovan Cvijić je ugotovil, da je kotlina Ohridskega jezera nastala zdavnaj pred ledeno dobo, v tercijarni dobi. Seveda pa je bila slika tedanjega jezera čisto drugačna kot pa je danes. Najbrž je tam, kjer se razprostira danes jezero, tekla reka. Velik del sedanje Albanije pa je bil tedaj pod morjem in je celo morski preliv, vodeč iz Jadranskega v Sredozemsko morje, vodil nekod tod.

Sladkovodno živalstvo na Balkanskem polotoku je bilo tedaj seveda tudi čisto drugačno, kot je pa dandanes in fosilni ostanki tedanjega živalstva se danes prav pogostoma nahajajo v raznih naših krajih. V Ohridskem jezeru pa so raziskavanja zadnjih let razkrila veliko število živih bitij, ki kažejo neverjetno podobnost s fosilnimi ostanki iz tercijarne dobe. V Ohridskem jezeru žive n. pr. polži, ki so neposredno sorodni z že zdavnaj izumrlimi vrstami. Črvi, kakor se dobivajo tu, jih ni nikjer na svetu. Celo slavnoznana ohridska postrv je čisto posebna vrsta, ki ni nikakor v zvezi s postrvjo v drugih evropskih vodah. Ves živalski svet Ohridskega jezera je popolnoma zase svet, ki kaže znak starega, drugod že zdavnaj izumrlega sveta in se sme tako zares imenovati svet živih fosilij, Ohridsko jezero pa muzej, v katerem se hranijo.

Seveda tu nastaja vprašanje, kako so se mogle v Ohridskem jezeru ohraniti te živalske vrste iz tercijarne dobe. Predavatelj je odgovoril na to vprašanje z razlago, da je Ohridsko jezero pač popolnoma ločeno od vsega drugega vodovja in je gotovo ostalo neizpremenjeno od tistega časa, ko je nastalo, pa vse do dandanes. Jezero obdajajo od vseh strani visoke gore, ki so bile brez dvoma neprehodna ovira živalstvu novejših dob, ki je uničilo drugod starejše vrste, ni pa moglo dospeti tudi do Ohridskega jezera.

Za znanost je ohridski »muzej živih fosilij« gotovo zelo dragocen, ker se more po živalstvu, ki danes živi v Ohridskem jezeru, sklepati, kakšno je bilo živalstvo v Evropi pred nastopom ledene dobe, ko se je današnje živalstvo pojavilo večinoma šele po ledeni dobi in je torej veliko mlajše od ohridskega. Ohridsko jezero je tako treba prištevati k največjim znamenitostim Evrope.

Samomor ali nesreča?

Zagreb, 28. okt. n. Danes je v Zagrebu zbudila veliko senzacijo vest o poskušenem samomoru bivšega ravnatelja in lastnika nekdanje banke za trgovino, obrt in industrijo, Leona Kronfelda in njegove soproge, ki stanuje na Jelačićevem trgu. Njuni služabniki so ju hoteli davi ob 10. zbuditi pa so ju našli nezavestna v postelji. Kronfelda in njegovo ženo so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer se pa doslej še nista zavedla. Novica se je z veliko naglico razširila po mestu in kmalu se je na Jelačićevem trgu pred njunim stanovanjem zbrala množica ljudstva. Kronfeld je bil znana osebnost in je včasih igral vidno vlogo v mestu. Po nekaterih govoricah sta si bankir in njegova žena hotela vzeti življenje zaradi slabih finančnih razmer, dočim trdijo drugi, da se je bržkone zgodila nesreča. Pravijo, da sta zakonca vsak večer jemala narkotična sredstva, ker brez njih nista mogla zaspati, in da sta bržkone snoči zavžila preveliko količino uspavila.

Nova policijska predstojništva

Beograd, 28. oktobra p. Z odlokom notranjega ministrstva sta ustanovljeni pred stojništvi mestne policije v Senju in Gospiću, ki bosta pričeli poslovati 15. novembra.

Upokojitev

Beograd, 28. oktobra p. Z odlokom ministrstva za promet je upokojen Fran Cichovski, potniški in prtljažni blagajnik 8. položajne skupine pri železniški direkciji v Ljubljani, in sicer s tretjim periodičnim poviškom ter s pravico do pokojnine, ki mu gre po zakonu. Upokojena sta tudi oficial Fran Petek in prometnik Rudolf Petrič.

Hmeljski trg

Žatec, 27. oktobra. h. Cene hmelja 660 do 1020 Kč. Hmeljarji postavljajo zelo visoke zahteve.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Oblačno, prehodno deževno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Po prehodu sekundarnega anticiklona ob južnem robu velike barometrske depresije je naglo nastopil visok pritisk in z njim v zvezi za nekaj ur lepo vreme, zatem pa se je takoj zopet pojavila nova depresija, ki je prodrla na kontinent z Oceana. Oblačnost je ponovno narasla. Jadranski minimum je oslabel, burja pa je prenehala.

Dunajska vremenska napoved za petek: Nagle spremembe vremena, temperatura malo spremenjena.

Hoover grozi

Naši kraji in ljudje

Poštarski dom v Ljubljani

Pred šestimi leti so si poštarji ustanovili zadrugo, ki si je že po dve letih kupila 800 m² veliko parcelo nasproti Sv. Krištofa na oglu Dunajske in Smoletove ulice. Potem pa je začela agilna zadruga zbirati kapital, priredila je tombolo, dobila je nekaj podpor, in tako se bo na omenjeni parceli spomladi začel po projektu inž. arh. Hermana Husa graditi lep dom naših poštarjev. To bo lepo trinadstropno poslopje, ki bo imelo zadaj tudi veliko dvorano z odrom in galerijo za zborovanja in druge prireditve. V pritličju bodo nameščeni poslovni lokali, v 1. nadstropju in če bo treba tudi v delu 2. nadstropja pa bo najboljše opremljen konvikt, v katerega se bo sprejelo že v začetku 25 sinov uslužbencev z dežele. V ostalih prostorih 2. in v 3. nadstropju pa bodo poleg prostorov za organizacijo in ustanovne poštnih uslužbencev moderno urejena stanovanja. Vsi stroški za zgradbo in ureditev lepega doma so proračunani na dva milijona dinarjev in je že ta velika vsota najboljši dokaz odličneg vodstva zadruge in zgledne solidarnosti vseh poštnih uslužbencev.

Duhovniška pravda s konjiškim sreskim načelnikom

Pri zanimivi kazenski razpravi v sredo je bil sreski načelnik dr. Suhač oproščen. - Tožitelji so obsojeni na pravdne stroške

Konjice, 27. oktobra.

Pri tukajšnjem sodišču se je vršila pred sodnikom g. Petričem v sredo 26. t. m. zanimiva kazenska razprava. 15 duhovnikov konjiške dekanije brez župnika g. Medveda iz Stranic je vložilo proti tukajšnjemu sreskemu načelniku g. dr. Mateju Suhaču kazensko ovadbo zaradi prestopka proti časti, češ, da se je g. sreski načelnik izrazil 6. julija letos v razgovoru na sreskem načelstvu napram upokojenemu župniku gospodu Karlu Kumru, *da so duhovniki vsega sreza protidržavni.*

Razprave se je od 15 tožiteljev udeležilo 8. Vse je zastopal g. dr. Macarol Franjo, g. sreskega načelnika pa je branil g. dr. Mejak Ervin, advokat v Konjicah. Ta je v zagovoru zanikal točnost ovadbe in opisal dogodek 6. julija letos, ko je prišel župnik g. Kumer Karel na sresko načelstvo po informacijo, kjer se nahaja arhidijakon gospod Tovornik, ki je 3. julija zapustil Konjice in so se širile o njegovem odhodu po srezu najrazličnejše vesti. Pri tej priliki je prišlo do razgovora o žalostnih dogodkih na Brinjevi gori 29. junija letos, katero zadevo preiskuje državno sodišče v Beogradu. Takrat je župnik g. Kumer izrazil mnenje, da so teh dogodkov krivi komunisti, na kar je g. sreski načelnik odvrnil, da *komunistov v srezu sploh ni in da ima on vtisk, da se je cerkvena slavnost na Brinjevi gori hotela zlorabiti v protidržavno in antidinastično propagando.* Pogovor se je vršil med uradnimi urami v uradni sobi g. sreskega načelnika, v katero nima nihče vstopa brez prejšnje prijave pri uradnici v predsobi. Ves pogovor se je vršil v prijateljskem tonu in je g. Kumer Karel pri poslavljanju še povabil g. sreskega načelnika na obisk v svojo vilo.

Pri razpravi zaslišana priča župnik g. Kumer Karel je pod prisego izjavil, da se je g. sreski načelnik med pogovorom o dogodkih na Brinjevi gori izrazil, da je duhovščina konjiške dekanije protidržavna. G. Kumer je tudi izpovedal, da ga je ta izjava silno zabolela, in je priznal, da je ob slovesu povabil g. sreskega načelnika na obisk v svojo vilo.

G. sreski načelnik je po svojem zastopniku za primer, da bi sodišče smatralo po priči g. Kumru Karlu za dokazano, da se je bil on izrazil v smislu ovadbe, ponudil dokaz resničnosti. Seveda bi pa moralo prej ministrstvo g. sreskega načelnika razrešiti dolžnosti čuvanja uradne tajnosti. Nadalje je branilec izvajal, da ščiti g. sreskega načelnika določilo § 306. k. z., po katerem je bil g. sresik načelnik kot predstavnik vlade v srezu, ki mora paziti na vse pojave, nanašajoče se na obstoječi družabni in pravni red, preiskovati njih vzroke in odvračati z vsemi sredstvi vse, kar bi motilo ta red, upravičen kritizirati ali kot uradnik oddati mnenje o omenjenih dogodkih. Sicer pa ni imel g. sreski načelnik razžalilnih namer, ko vendar izhaja iz dokaznega materiala, da se je oni pogovor vršil med urdnimi urami v uradni sobi sreskega načelstva v prijaznem medsebojnem pogovoru s pričo g. Kumrom Karlom.

Sodišče je po tri in pol urnem razpravljanju *razglasilo oprostilno sodbo in obsodilo tožitelje na pravdne stroške.* Tožitelji so proti tej sodbi prijavili po svojem zastopniku priziv, tako da bo imelo še okrožno sodišče v Celju priliko razpravljati o tej zadevi.

Smrt na žični ovíri z električnim tokom

Rogatec, 27. oktobra.

Na tukajšnjem pokopališču so pokopali te dni 24letnega mladeniča Vinka Černošo, mesarskega pomočnika pri mesarju Rudolfu Žumerju v Rogatcu. Nesrečnik je postal žrtev električnega toka. O tragični nesreči smo zvedeli naslednje podrobnosti:

Posestnik in gostilničar Josip Sporn v Rogatcu je opazil pri eni svinji, ki se je nahajala na gnojišču in je bila zamotana v neke žice, znake bolezni. Poklical je mesarja, da bi svinjo zaklal. Prišel je mesarski pomočnik Vinko Černoša. Ko je ta stopil k svinji, jo je hotel najprej oprostiti žice, tedaj pa je nenadno padel na tla in ni kazal nobenega znaka življenja več. Josip Sporn, ki je bil navzočen, je takoj poklical zdravnika dr. Bratanича, a ta ni mogel, ko je prispel, več pomagati, ker je bil pomočnik že mrtev.

Ker ni bilo doma mesarja Žumerja in ne njegove žene, je odredil trški župan Ivan Geiser, da se tragično preminili mladenič prenese v trško mrtvašnico. Pred pogrebom se je na odlok tukajšnjega sodišča izvršila na preminilem obdukcija, ki so jo opravili zdravnika dr. Bratanič in dr. Ogorevc ter sodnik Ustar Franjo s protokolistom Josipom Gregoričem. Raztelesenje je ugotovilo, da je smrt povzročil električni tok.

Nesrečni mladenič je postal žrtev lahkomiselnega ravnanja z električnim tokom. Neki mladeniči so namreč ponoči hodili pod okna služkinj gostilničarja Sporna, pa je Spornovemu oskrbniku šinilo v glavo, da je brez vednosti svojega gospodarja s pomočjo nekega elektrotehničnega vajenca napeljal električni tok preko gnojišča v dolžini kakih 16 korakov do hodnika dvorišča. Kar je povzročilo smrt mesarskemu pomočniku Černoši, bi doletelo tudi kakega drugega, ki bi prišel v dotiko teh žic. Uvedeno je kazensko postopanje, ki bo nedvomno ugotovilo odgovornost za smrt tako tragično preminilega Černoše, ki je bil priden in pošten mladenič.

O rajnkem starem zdravniku in njegovih pseh

»Zdravniške izkušnje pri zastrupljenju z gobami«, ki nam jih je razložil dr. K. v »Jutru« 27. t. m., so za veščaka naravnost gorostasne. Ako bi ne ljubil svojega naroda in svoje domovine, bi predložil spis Nemški družbi za goboznanstvo, v kateri so zbrane prve kapacitete medicinske in prirodoslovne vede. Ti resni znanstveniki se ne bi krohotali, temveč zastrmeli bi in iskali naše kraje nekaj kilometrov za republiko Liberijo. Tisti »rajnki stari zdravnik«, ki je šele pred leti trdil, da je vsaka goba strupena ali pa nobena, se je vsekakor rodil že v začetku minilega stoletja ali pa je bil v prvi vrsti lovec, ki je govoril v lovski latinščini, ko je pripovedoval, da mu je poginil pes zaradi tega, ker je požrl vodo, v kateri so se kuhali jurčki.

Gosp. dr. K. se najbrž ne zaveda, kakšne zmešnjave bi mogle prinesti njegove trditve, da so nekatero leto gobe bolj strupene, nekatero leto pa morda sploh ne. Kdo bi se pri takšni zmedi sploh še upal jesti gobe! Zopet drugi bi pobral in pojedel vsako gobo v dobri nadi, da smo morda le v tistem srečnem letu, ko sploh nobena goba ni strupena.

Rad bi videl tisti nemški medicinski znanstveni list, ki je priobčil kurioznost, da se je leta 1916. neka družina več dni hranila s strupenim kukmakom, a ni nobeden obolel; drugo leto jim je postalo samo neugodno, tretje leto pa so vsi pomrli. Strupeni kukmak (nemški: Knollenblätterpilz) ostane smrtno nevaren, pa naj rase kadarkoli in kjerkoli. Samo eden eksemplar lahko usmrti 3 do 5 oseb. Ona družina je pač jedla vsako leto drugačne, morda tej strupenjači nekoliko podobne gobe, a zadnje leto je naletela na pravi strupeni kukmak. Vedeti je treba, da se je v Nemčiji goboznanstvo šele po vojni razvilo na današnji višek in so se šele po vojni ustanovili vsi tozadevni raziskovalni in statistični zavodi z Družbo za goboznanstvo na čelu.

Smrtno zastrupljenje s karžlji (blagva, knez, žerdana, latinski: amanita caesarea, nemški: Kaiserling; po nemški besedi je nastala pokvarjenka karželj) je povsem nemogoče, posebno ne, ako so pastirčki užili pečene. Niti pečene mušnice ne bi mogle povzročiti smrti, temveč le obolenje. Edina možnost je, da so s karžlji nabrali tudi katero vrsto strupenega kukmaka (amanita phalloides, mappa, citrina, bulbosa), ker te strupenjače večkrat rasejo skupno s karžlji in so mlade mogli otroci zamenjati, ker oboje so v prvi mladosti zavite v belo kožnato lupino, podobno jajcu.

Strupenost gob ni nekaj relativnega, temveč hudo strupene ostanejo nevarne v vsaki legi kraja, v vsakem vremenu, v vsaki starosti in pri vsakem načinu prireditve. strupene ostanejo sveže in posušene. Pri sušenju sicer izgube nekaj strupa, tudi pri kuhanju preide nekaj strupa v vodo, toda nevarne življenju pa še vedno ostanejo. Le manj nevarne strupene gobe izgube s sušenjem in kuhanjem — seveda, ako vodo nato odlijemo — opasnost. Da lahko tudi prav dobre gobe postanejo nevarne, ako nabrane predolgo leže na kupu, na to smo že opetovano opozarjali. Vsaka goba se mora porabiti najpozneje 36 ur potem, ko je bila utrgana. A. B.

Nočni požar v blejskem kotu

Bled, 27. oktobra.

V noči na sredo okrog pol 21. je zažarelo nebo nad Ribnem. V zvoniku župne cerkve je začelo biti plat zvona in takoj nato se je oglasil tudi gasilski rog. Ljudje so vstajali iz postelj in hiteli na cesto, kjer so kmalu doznali, da je gorela stanovanjska hiša Alojzija Muleja v Ribnem.

Ogenj, ki ga je prva zapazila gospodinja, je nastal v podstrešju, kjer je bilo polno sena in druge krme. Še preden so prihiteli ljudje in ribenski gasilci z motorko, je objel plamen že vse podstrešje. Gasilci so preprečili, da ogenj iz podstrešja ni prodrl stropa, kar bi povzročilo še večjo škodo. Zgorel je tudi del drvarnice. Hišno opravo in drugo so po večini rešili. Škoda ni krita z zavarovalnino. Požar je zanetila najbrže zlobna roka.

Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna **»Franz Josefova« grenčica** delovanje želodca in črevesa in trajno posneši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s **»Franz Josefovo« vodo** sijajne rezultate. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Uspela sherlokholmesijada

Ptuj, 27. oktobra.

Poročali smo že o nenavadni tatvini električnega motorja z brizgalno napravo, ki je bila te dni ukradena z vrta ptujskega vrtnarja g. Vincekoviča Franca. G. Vincekovič je šel takoj, ko je odkril tatvino, k ptujskim orožnikom, jih naprosil za takojšnje zasledovanje tatu ter je v to svrho najel osebni avto. Še istega dne, to je 25. t. m., sta šla orožniški narednik g. Furlan in orožniški kaplar g. Zadnik v spremstvu g. Vincekoviča na zasledovanje. Sled je vodila v Ljutomer, od tam pa v Gornjo Radgono. Orožniki so pa tudi obvestili mariborsko policijo o tatvini ter jo prosili za pomoč.

Med tem je bila objavljena vest v časnikih, kjer jo je čital tudi mariborski trgovec s starim železom g. Sluga, ki se je takoj prijavil policiji ter izpovedal, da mu je izročil neki mladenič v shrambo neki motor sumljivega izvora. Policija je na podlagi te prijave postala pozorna in je zaslutila, da se mora nahajati tat v Mariboru. Med tem časom pa so že prispeli ptujski orožnik v spremstvu g. Vincekoviča v Maribor, ki so nato skupno s policijo zasledovali tatu ter ga naposled izsledili v osebi 27letnega brezposelnega šoferja Martina Senčarja iz Podvincev pri Ptuju.

Senčar je prvotno tatvino tajil, naposled jo je le priznal. Orožniki so ga aretirali ter privedli v Ptuj, kjer se vršijo še nadaljnje poizvedbe. V zadevo mora biti namreč zapletena še neka oseba, ker je bil motor odpeljan na vozu v Maribor. G. Vincekovič je z uspehom zelo zadovoljen kljub temu, da je imel velike izdatke, ker je rešil motor z napravo v vrednosti 16.000 Din.

Kako je bil izvršen rop na posestnico Kresetovo v Hruševcu

Novo mesto, 27 oktobra.

Pred tednom dni je bil kakor znano izvršen pri posestnici Mariji Kresetovi v vasi Hruševcu, občina Prečna, med 22. in 23. uro drzen rop, ki se je zločincu dobro obnesel. Posestnica prebiva v samotni hišici, ki je precej oddaljena od drugih hiš. Ropar, ki je bil zelo previden, je prišel k hiši od zapadne strani, odkoder je zlezel v hišo skozi razbito okno. Najprej se je pomudil v zadnji sobi, skozi katero se je vtihotapil v drugo sobo, kjer je ležala Kresetova. Lopov se je starki približal z največjo tišino, tako da ga je ona, ki v tistem času še ni spala, zagledala šele tedaj, ko je stal tik njene postelje. Stari ženici, ki je od strahu vsa odrevenela, je neprijetni nočni gost, takoj posvetil v lice z električno svetilko ter z izpremenjenim glasom zavpil: »Dajte brž denar!«

Posestnica, ki je med tem vstala in sedla na posteljo, je vzela takoj z male mizice pri postelji 50 Din in jih izročila razbojniku z besedami: »To je vse, kar imam.«

Lopov, ki je moral posestničine razmere dobro poznati, pa se s tem denarjem ni zadovoljil. Naperil je proti ženi samokres, ki ga je držal z eno roko, z drugo pa je ženi neprestano svetil v obraz in neprenehoma zahteval, naj mu izroči še ostali denar. Ker je Kresetova vztrajala pri prvotni izjavi, je razbojnik zgrabil na postelji podzglavnik, pod katerim je imela žena ključe, in ga vrgel na tla. S ključi, katere je brž pobral, je šel odpirat skrinjo pri postelji. Ko jo je odprl, je pričel iz nje jemati obleko in perilo ter kos za kosom posebej preiskal. Nazadnje pa je le našel, kar je iskal. Med ostalo drobnarijo je naletel na dnu skrinje na neko knjigo, v kateri je imela Kresetova 2500 Din gotovine, in to v raznih bankovcih

Ves ta čas, je starka preplašeno gledala razbojnikovo početje. Ko pa se je razbojnik začel bati, da bi ga starka pri tem ne spoznala, ji je vrgel preko glave neko srajco in ji še zagrozil, da ga ne sme gledati. Po tem dejanju je odšel mirno iz sobe in odprl s ključem vrata, skozi katera je izginil v temno noč. Pri odhodu je vzel še lonec masti in okrog 50 jajc, tako da trpi starka okrog 2750 Din škode. Orožniki, ki zločinca neprestano zasledujejo, ga do danes še niso mogli zaslediti.

Požar v viničariji

Ptuj, 27. oktobra.

V nedeljo okoli 18. je nastal ogenj v Desterniku v viničariji, last posestnika in župana Čeha Jožefa iz Ločiča pri Sv. Urbanu. Viničarija, ki je obstajala iz stanovanjske hiše in gospodrskega poslopja, je zgorela do tal. Upepeljeni so živinski hlev, listnjak s svinjskimi hlevi in stanovanjski del. Na podstrešju so zgoreli tudi 200 snopov šknopov za kritje streh, dve skrinji z moko in nekaj kuhinjske posode. Škoda je krita z zavarovalnino. Usodnega dne se je selil v viničarijo novi viničar Črnko Franc. Sodijo, da je pri selitvi kdo vrgel cigaretni ogorek na nepravo mesto in da je zaradi tega nastal požar. Orožniki vršijo stroge poizvedbe.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

KAM KJE V ZAGREBU?

„Impregno“ ščetke so najbolj priporočljive in jih priporoča ministr. nar. zdravja, 9krat odlikovane.

»IMPREGNO« tovarna higijenskih ščetk
ZAGREB, Langov trg 4.

HOTEL MILINOV
Zagreb
NA JELAČIĆEVEM TRGU
Tekoča topla in mladna voda v vseh sobah. Telefon v sobah in ves ostali komfort. — ZMERNE CENE. 219

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
ZAGREB, GAJEVA ULICA ŠT. 31. TELEFON 73-35.
Zajamčeno čiste sobe po 25—35 Din. Prvovrstna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Velik in hladen vrt. Pri bivanju preko 24 ur 15 % popusta. — Priporoča se lastnik DJURO PAJIĆ. 261a

Vsaka modra in fina dama
uporablja pri vsakodnevnem intimnem čiščenju v solini kopališča Ischl pridobljeno blagodišečo sol Isla za izpiranje, ki se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d., Zagreb 3.

HOTEL „ASTORIA“
ZAGREB, Petrinska
Najmodernejši hotel Zagreba. Eno minuto od glavnega kolodvora. Najmoderneje z vsem komfortom opremljene sobe. Najcenejše in najizbornejše bivanje v Zagrebu. 315

Zahtevajte samo
Pechovo Antracen črnilo,
ki je izvrstne kvalitete. 317

Danes premiera fenomenalnega velefilma

PESEM NOČI

Velesenzacija!!!! Najslavnejši svetovni pevec Poljak

MAGDA SCHNEIDER
FRITZ SCHULZ
OTTO WALLBURG

★ **JAN KIEPURA**

Vsled ogromnega zanimanja za ta fenomenalni film priporočamo vstopnice nabaviti v predprodaji!

bo pel v tem filmu poleg nekaterih pesmi in šlagerjev arije iz sledečih opernih del »RIGOLETTO,« »TRAVIATA« in »BOHEME«

Elitni kino Matica Telefon 2124.

KULTURNI PREGLED

Anton Lajovic:

O stilni kritiki in vrednostni kritiki

Začetkom tega meseca se je vršil v Filharmoniji dobrodelni koncert, na katerem sta pela gospa Zlata Gjungjenac - Gavellova in gosp. Betetto. Program njunih pesmi je kazal isto linijo: pela sta vsak nekaj Pavčičevih, Škerjančevih in mojih pesmi. Oni, ki je izbral tak program, je ostal nepoznan in ni znano, ali je to oboje pevcev sklenilo v skupnem dogovoru ali pa je neki tretji določil tak program in dosegel, da sta ga pevca sprejela.

Glede tega programa je »Slovenčev« koncertni poročevalec V. U. (kmar) napisal to-le:

»Spored za nas ni več dosti zanimiv. Obstojal je iz skladb postromantike in impresijonizma. Če človek zopet in zopet sliši taiste stvari, mu zlasti v današnjem času radi njihove neaktualnosti kaj rade postanejo dolgočasne.«

Dasi se zdi, da je zame nerodno spregovoriti o stvari, v kateri bi bil navidezno prizadet, se mi zdi vendar potrebno načeti vprašanje, ki je oddaljeno od vsega osebnega, torej tudi od mojega interesa.

»Slovenčev« poročevalec govori o skladbah postromantike in impresijonizma. S tem vpelje v glasbeno poročilo termine, ki se nanašajo na takozvani »stil«. Tak način poročanja o glasbenih prireditvah je pri nas uvedel rajnki Stanko Vurnik. Mnogim, zlasti v glasbi nepodučenim, se je zdelo, da so se s tem odkrili glasbenemu življenju čudežni vidiki, ki naenkrat odgrinjajo trdno objektivno resnico in tako vse vrednotenje glasbenega življenja postavljajo na trdna, solidna tla.

Nastane pa vprašanje, je li stvar res takšna in kakšnega pomena naj je tako zvano stilsko gledanje na našo muzikalno produkcijo?

Kako je prišel rajnki Vurnik do takega gledanja?

Edino študij zgodovine umetnosti — in Vurnik je bil umetnostni zgodovinar po svojem študiju — privede zgodovinarja umetnosti do nujnosti, da si ustvari pojem stila. Da se mu ogromna množina umetnin, rojenih v preteklosti v raznih dobah, ne zmede v popoln kaos in da mu zopet zgodovina ne postane samo biografično prikazovanje raznih mojstrov in njihovih del, je za zgodovinarja neizogibno, da v raznih dobah najde neke skupne lastnosti sodobnih tvorcev in njihovih del, katerih skupne lastdosti združi končno v skupni pojem določenega stila, dočim mora pri tem nujno puščati ob strani in zanemariti — torej abstrahirati — vse one posebnosti posameznih mojstrov, ki bi motile zgodovinarjev subjektivni pogled na skupne lastnosti.

Pot do pojma stila je torej abstraktna. Je **čisto razumska.**

Čim skušam stilsko določiti neke mojstre, je naravno, da pustim popolnoma ob strani njihovo notranjo vrednost, njihovo kvaliteto. Zakaj tudi manj dobre stvari in tudi slabe stvari nosijo lahko izrazite znake »stila«. V vsakem stilu boste torej lahko našli umetniške tvorbe najvišje vrednosti, poleg njih pa srednjo robo in celo tudi ničvredne reči.

S tem torej, da kaki umetniški tvorbi določim »stil«, nisem **po nujnosti stvari** še ničesar rekel in tudi ne mogel reči o notranji ceni, o vrednosti in kvaliteti dotičnega dela.

Naše javno mnenje in tudi naši kritiki dostikrat nagibljejo k temu, da vidijo v določitvi »stila« obenem tudi izrek o kvaliteti, kar je stvarno gotovo pogrešno. Zakaj vsi stili, v katerih se je duhovno življenje kakega naroda kdaj izživljalo, so enako važni za življenje naroda, ker so se bili pojavili in uveljavili z zakonito nujnostjo v narodovem življenju. A seveda niso med seboj enako važne in vplivne posamezne umetnine, ki so jih kake dobe rodile. One se po notranji energiji in vitaliteti nujno ločijo skladno s tvorno dinamiko njihovega tvorca.

Naj torej podčrtam, da je stilno gledanje na umetnost izrazito razumsko in hladno analitično in zato more publiki posredovati **le razumske pojme in hladna spoznanja.**

Toda ali je interes publike, ki se zanima za glasbeno, odnosno umetnostno življenje, res zgolj v tem, da mu razložiš neke razumske kategorije? Mislim, da je stvar nasprotna, namreč, da mi vsi pri vsakem novem pojavu hočemo prav za prav vedeti, ne to, v kako miselno kategorijo ga bomo uvrstili, — samo na to stran nagnjenih ljudi je strahovito malo — marveč, ali je stvar, ki se nam prednaša, kaj vredna ali ne? Je li taka, da jo smem uvrstiti k drugim vrednotam, katerih cena je dognana in nesporna? Kakor hitro pa pridem do pojma vrednote, sem že ven iz kraljestva stila. Izstopil sem iz območja razuma in stopil v hram čuvstev.

Zakaj vsako vrednotenje je po svoji glavni vsebini odvisno samo od čuvstev. Ali me kaka umetnina gane, pretrese ali naravnost celo porazi po svoji notranji moči, za vse to imam eno in samo merilo, svoje čuvstvo.

Čuvstvo je edino, ki določa večjo ali manjšo kvaliteto umetnine in vsa globokost umetnine je izmerljiva le s to čudovito sposobnostjo duše.

Če je temu tako in če torej stilna določitev kaj nudi le razumu, dočim se ocenitev kvalitete obrača do čuvstva, je s tem obenem že razvidno, kakšnega in kolikšnega pomena je za duhovno življenje stilna kritika ali kvalitetna kiritika. Po važnosti sta si v istem razmerju kot sta si razum in čuvsvo v človekovem življenju. Čuvstvo, ki vrednoti človeške dobrine, je vir vsega človeškega dejanja in nehanja, dočim čisti, goli razum igra neznatno ulogo navidezno ga regulatorja, ulogo, ki jo racionalnistične dobe rade silno precenjujejo.

Vsakemu tvornemu stremljenju umetnika je kot odločujoč faktor priključeno stremljenje po visoki kvaliteti tvorbe. Onega, ki bi mu forma tvorbe bila važnejša od notranje cene, mislim, da bi malokdo mogel imenovati umetniško stremečega.

Toda, ali ni tudi legitimna zahteva, da naj zlasti mladi umetnik ustvarja **sodobno?** In ni li v tej vsekakor legitimni zahtevi dan velik poudarek baš formi tvornosti in deloma tudi samemu materijalu umetnika-oblikovalca? Ni li baš s tako perspektivo sodobna tvorba postavljena v neko preponderanco nasproti preteklosti? Ni li s tem aktualnosti, na katero se sklicuje gospod V.U., dan poseben akcent?

Vsa ta vprašanja, tičoča se odnosa sodobnosti nasproti preteklosti v duhovnem življenju, so gotovo prevažna, ne samo za kritika, marveč nič manj tudi za onega, ki ima

Zlasti v težkih časih se prav vidi, kako važna je kava Hag za srce in živce.

Domače vesti

+ **Afriški doživljaji.** V nedeljo bomo v »Jutru« začeli objavljati nad vse zanimive beležke kapetana Gattija o njegovih odkritjih in doživljajih v notranji Afriki, kamor še danes komaj vsakih par let zaide civilizirani človek. Pisec je po nalogu in na stroške raznih ameriških znanstvenih zavodov vodil sedem ekspedicij v neznano Afriko in je prebil tam deset let. Njegove beležke se čitajo zanimivo in napeto; živahne so in plastične kakor najboljši film. Zato bodo brez dvoma vzbudile veliko zanimanje naših bralcev, posebno še, ker so opremljene z originalnimi fotografijami. »Afriški doživljaji« bodo izhajali vsako nedeljo do srede decembra.

+ **Prvi jugoslovenski zvočni igralni film delo Celjana.** Iz Celja nam pišejo: V torek 25. t. m. so v Zagrebu pred povabljenimi gosti predvajali prvi jugoslovenski zvočni igralni film »Melodijo tisočerih otokov«. Film je v vsakem oziru uspel. Idejo ter manuskript je dal filmski režiser g. Maks Osvatič iz Celja, ki je film tudi zrežiral in igral glavno vlogo. Aparate je dal zagrebški »Svetlotone« pod vodstvom g. Klementa. Film so snemali v letošnjem poletju v Dalmaciji in ga nato izdelali pri dunajskem »Selenofonu«. Snemal je znani operater g. Beno Rauch. Glasbo za film je napisal zagrebški skladatelj g. Deči, instrumentiral pa zagrebški kapelnik g. Bradić. Film je povsem svojevrstno delo, ker ni niti običajni zabavni film, niti to, kar smo sicer vajeni gledati pod imenom »kulturni film«. Prvi navadno ne karakterizira pokrajine in okolja, v katerem se dogaja. »Melodija tisočerih otokov« pa hoče biti predvsem film o Dalmaciji, o našem Jadranu. Kulturni film je navadno zgolj reportaža, »Melodija tisočerih otokov« je posrečena zveza med obema tipoma. Dejanje kaže dunajskega slikarja, ki potuje po Dalmaciji in slika. Pa stopi v njegovo življenje ženska. Njej sledi na svoji nadaljnji poti, dokler ne spozna, da je ta dežela bajno lepa, a njene ženske trpke kakor njeno vino in da je to drugi svet, ki zanj ni ustvarjen. Godba je zelo učinkovita, zlasti tam, kjer spremlja divne pokrajinske slike. Tehnično je film zelo uspel. Film bodo v kratkem začeli predvajati v Jugoslaviji, istočasno pa tudi v Češkoslovaški, Nemčiji in Avstriji, ki so si film že nabavile. Celjanu Osvatiču čestitamo k lepemu uspehu!

+ **Pristojbine za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnicah.** 1. septembra letos je stopil v veljavo nov pravilnik o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnicah in bolniških ambulatorijih. Ta pravilnik je vseboval celo vrsto novih določb, ki so normalne posle pri upravah bolnic silno komplicirale ter povzročale na drugi strani mnogo neprijetnosti in neprilik vsem, ki so iskali zdravniške pomoči v bolnicah. Med drugimi določilj je bil tudi predpis, da se mora vsak bolnik pred vstopom v bolnico pri upravi bolnice izkazati s potrdilom davčne uprave o višini predpisanega mu davka. To potrdilo davčne uprave je bilo združeno z izdatkom za kolek v znesku 25 Din. Ban dravske banovine za področje dravske banovine do nadaljnjega preklical za banovinske bolnice določila novega pravilnika, zaradi česar stopa zopet v veljavo prejšnji način zaračunavanja bolničnih pristojbin v vseh banovinskih bolnicah v dravski banovini. Po tem načinu znašajo pristojbine za I. razred 130, za II. 100 in za III. razred 32.50 Din dnevno brez ozira na višino predpisanega davka. Plačila nezmožni morajo slej ko prej vlagati prošnje za znižanje odnosno celoten odpis bolnične pristojbine za III. razred. »Zdevne prošnje rešuje na podlagi priloženih uradnih listin o premoženjskem stanju prosilca zdravstveni oddelek kr. banske uprave v Ljubljani.

+ **Diplomski zipit** je napravila na ljubljanski univerzi kot prva iz letnika 1928 III. realne gimnazije v Ljubljani gospodična Vera Arnejčeva in sicer iz prirodopisnih ved.

+ **Promoviral** je na beneški univerzi 25. t. m. g. Franjo Kožuh iz Kranja za doktorja konzularnih ved. Čestitamo!

+ **Ruski emigranti in Maksim Gorki.** Ruska društva v Sarajevu so izključila svojega člana prof. Vsevoloda Tumina, ker je v sarajevskem »Jugoslovenskem listu« pisal o 47 letnem literarnem delovanju Maksima Gorkega.

+ **Vodstvo javne ženske bolnice v Novem mestu** priredi dne 6. novembra ob 15. v dvorani vodstva prvi diskuzijski zdravniški sestanek. Vabijo se k udeležbi vsi zdravniki iz Dolenjske in Bele Krajine.

+ **V počaščenje spomina** pokojne ge. Katarine Zemljičeve, matere dolgoletnega načelnika Pomočniškega zbora g. Jožka Zemljiča, je daroval Pomočniški zbor pogrebni akolji mestnega magistrata 150 Din namesto venca na krsto pokojnice.

+ **Po ustavitvi obrata velike jeklarne v Zenici,** ko je ostalo brez dela in zaslužka okrog 780 delavcev, se je razširila vest, da bo večina teh delavcev dobila delo v tamošnjem rudniku, ki bo začel obratovati v večjem obsegu in bo takoj zaposlil zlasti one delavce, ki so vajeni rudniškega dela. Ta razveseljiva vest pa se je razbila v nič, kajti rudarski sindikat v Zenici je sedaj demantiral vesti o razširjenju svojega obrata. Od velike množine iz jeklarne odpuščenih delavcev je našlo delo v rudniku samo 80 mož in ni niti misliti na to, da bi se jih moglo v doglednem času še več zaposliti.

+ **Tramvaj na dražbi.** Okrožno sodišče v Dubrovniku je odrečilo za 12. decembra javno dražbo vseh premičnin in nepremičnin dubrovniške električne železnice. Dubrovniški tramvaj je že pred meseci ustavil svoj promet in se meščani nadajo, da bo promet po dražbi zopet uveden.

+ **Huda nevihta je po Hrvatskem Primorju** razsajala v torek. Bila je tako silna, da parobrod »Učka« ni mogel pristati v Vrbniku. Parobrod se je vrnil v Crikvenico in tam počakal na boljše vreme. Po nevihti je takoj nastopilo spet lepo vreme in se v nekaterih letoviških krajih še vedno vidi kopalce v morju.

+ **Sin avstrijskega generala zasačen pri tatvini.** V Osijeku je bil aretiran mehanik Karol Haas, rodom iz Linza, sin avstrijskega generala Hansa, ki je dobro znan iz svetovne vojne. Mladi Haas je skušal ukrasti avtomobil nekemu trgovcu, a so njegovo nakano preprečili v zadnjem hipu in ga zaprli. Generalov sin je bil v neki kadetnici in ko so ga iz nje izključili, je postal mehanik. Svojemu očetu v Linzu je ukradel avtomobil in se odpeljal ž njim v Jugoslavijo. Očetov avtomobil je prodal v Mariboru, potem pa je prispel v Osijek, kjer se je sedaj znašel v zaporu.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730.
LYA MARA v krasnem filmu
V mestu ljubezni in pesmi
Samo danes ob 4., pol 8. in 9.
Najnižje cene: 4 in 6 Din

+ **Premetenega sleparja** so te dni aretirali v Zagrebu. To je 45 letni Vekoslav Reinhadrt, rodom iz Zagreba, ki je služil nekdaj pri nekem odvetniku za slugo, pozneje pa se je sam izdajal za odvetnika in si je za žrtve svojih goljufij izbiral zlasti male obrtnike. Obrtnikom, ki so hoteli razširiti svojo obrt, je za honorar od par tisoč dinarjev priskrbel obrtne liste, ki pa so bili vsi ponarejeni. Mnogi ogoljufani obrtniki goljufije niso niti naznanili, ker se boje, da bi izgubili veljavo tudi njihovi pravi obrtni dokumenti. Mestna občina bo morala zaradi tega izvesti revizijo vseh obrtnic. Lažni odvetnik je dal tiskati v neki tiskarni tudi razna priporočila svoje odvetniške pisarne in so našli pri hišni preiskavi takih tiskovin za par velikih košar.

+ **Predrzen vlom.** V noči na včeraj so vlomilji neznani storilci v trafiko Marije Anderluhove v Šmarju pri Jelšah. Trafika se nahaja v paviljonu na prostem in dohod v njeno notranjost ni bil pretežak. Vlomilci so odnesli raznega tobaka in tobačnih izdelkov ter kolkov v vrednosti okrog 5000 Din. Za enkrat manjka za njimi vsaka sled.

+ **Krvav zaključek trgatve.** Pri nekem posestniku v Pesnici je bila predvčerajšnjim trgatev. Ko se je zvečer po končanem delu vračal posestnik s svojimi delavci proti domu, se je med potjo zaradi mezde spri s 24 letnim viničarjem Jernejem Kmetičem. V jezi je posestnik potegnil iz žepa nož in zabodel z njim Kmetiča v bok ter ga nevarno poškodoval. Kmetiča so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

+ **Kavarnar kot vodja razbojnikov.** Pred sodiščem v Jagodinj se je vršila te dni zanimiva razprava zaradi razbojniškega napada, ki je bil letos sredi maja izvršen na hišo bunarskega popa Radisava Mitića. Ta napad je organiziral in vodil kavarnar Slavko Gavrilović, ki si je pomočnike pridobil iz kolonije ciganov in ruskih beguncev blizu Jagodine. Kavarnar je bil prepričan, da ima pop Mitić doma precej denarja in dragocenosti. Za svoj načrt si je med reveži v koloniji. Za mal denar pridobil precej zaveznikov in pomočnikov ter skoval z njimi napadalni načrt. Ves naklep pa je bil izdan in so orožniki na skrivaj zasedli in zastražili popovo hišo. Napadalci so se nič hudega sluteč približali hiši, eni so vdrli v njo, drugi pa so ostali zunaj. Eden od orožnikov, ki je stražil v veži, je prehitro zgrabil prvega razbojnika in ko se mu je ta iztrgal, je za njim tudi streljal, kar je večino napadalcev pognalo v beg. Vsi, ki so bili zajeti, so bili obsojeni na večletno ječo. Med obsojenci je tudi kavarnar, ki je priznal, da je zasnoval razbojniški napad, da bi si opomogel iz velikih denarnih zadreg.

Bel zobje: Chlorodont

Šolski otroci
so najbolj izpostavljeni nalezljivim boleznim. Proti vhajanju klic skozi duplini ust grla vam bodo najbolj poma gale priljubljene

Dobivajo se v vseh lekarnah. — Cena malemu zavojčku Din 8, velikemu zavojčku Din 15.

+ **Pobegel nevaren zločinec.** Iz jetnišnice deželnega sodišča v Ljubljani je te dni pobegnil bivši mesarski pomočnik, 22 letni Oskar Bräu, pristojen v Trst. Bräu je zagrešil pri nas več zločinov. Imenovani je visoke, krepke postave, kostanjevih, kodrastih las, sivih oči in zdravih zob. Pod desnim očesom ima brazgotino. Govori slovensko, nemško in italijansko. Bräu se najbrže še sedaj potepa okrog po naših krajih.

+ **Boj podganam in mišim** je napovedala beograjska občinska uprava. Ta boj, ki je zelo potreben, pa je naletel med prebivalstvom na precejšen odpor iz edinega razloga, ker so v načrtu predvidena bojna sredstva predraga. Po vseh ulicah nabiti lepaki odrejajo, da si morajo vsi hišni lastniki nabaviti strup za uničevanje podgan in mišji za vsakih 100 kvadratnih metrov površine po 1 kg, poleg tega pa še po pol kilograma za vsako nadstropje. Beograjčani so takoj izračunali, da bi izdali za ta strup precej več, kakor pa izdajajo doslej za premog. Ves strup bi namreč prišel na 7,240.000 Din, dočim se izda za premog na leto samo 4,750.000 Din.

+ **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

+ **»Franz-Josefova« grenčica** povzroči takojšnje izboljšanje slabe prebave.

Iz Ljubljane

u— **Velik shod najemnikov stanovanj, lokalov, trgovinskih in poslovnih prostorov v Ljubljani.** Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani sklicuje na poziv Zveze vseh društev stanovanjskih najemnikov za kraljevino Jugoslavijo veliko javno zborovanje stanovanjskih najemnikov mesta Ljubljane in okolice, ki bo v veliki dvorani hotela Unione v nedeljo 30. t. m. ob 10. dopoldne. Društvo je o tem obvestilo vse strokovne organizacije in organizacije državnih in privatnih nameščencev ter jih pozvalo, da pozovejo svoje člane, naj se v lastnem interesu polnoštevilno udeleže zborovanja. Zborovanja, ki bodo istočasno po vseh mestih naše države, kjer obstoja stanovanjsko vprašanje, imajo namen, opozoriti Narodno skupščino v začetku njenega zasedanja na neznosni položaj, v katerem se nahajajo stanovanjski najemniki vseh slojev zaradi nenormalno visokih najemnin. Posebej pa se obrača Društvo stanovanjskih najemnikov na vsakega posameznika, naj se gotovo udeleži zborovanja in s tem pokaže, da soglaša z delom društva. Na shodu bo poročal poleg naših govornikov tudi predsednik Društva stanara grada Zagreba, ki je obenem tajnik Zveze vseh najemniških društev kraljevine Jugoslavije. Pred shodom in po njem bo vpisovanje članov v Društvo stanovanjskih najemnikov za Ljubljano.

u— **Za slavnostni koncert,** ki se bo drevi vršil v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika točno ob 20. v veliki unionski dvorani, je le še nekaj sedežev po 10 in 8 Din na razpolago. Predprodaja sedežev je danes ves dan v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu in zvečer od pol 8. dalje v veži pred unionsko dvorano.

Kdor hoče imeti
za okrasitev grobov res lepe velikocvetne
krizanteme
naj si jih pred nakupom ogleda v vrtnariji
IVANA BIZOVIČARJA
Ljubljana, Kolezijska ulica 16.
Na razpolago so tudi dekoracijska drevesa.
Izdelovalnica vencev in šopkov.
Telefon 26—68. Telefon 26—68.

Baš me ženske
cenimo najvišje Ovomaltine za časa nosečnosti ali ko dojimo otroka. Uživajoče Ovomaltine zagotovimo detetu njegovo najboljšo hrano, materino mleko.

Stojišča so že razdeljena. Opozarjamo, da je vstop v dvorano dovoljen le proti vstopnici, veljavni za ta večer. Slavnostni govor bo imel poslevodeči podpredsednik ČJL dr. Egon Stare. Pod vodstvom ravnatelja Poliča izvaja pomnoženi operni orkester svečano overturo »Libuša«, Dvořakov ples št. 7 iz II. serije in Smetanovo simfonično pesnitev »Vltava«. Koncetna pevka Jelena Holečkova iz Prage izvaja 6 samospevov iz bogate češke literature. Čelist Čenek Šedlbauer pa zaigra Foersterjevo Sonato v f-molu, Sukovo »Baladoc« in Hilmerovo »Serenado«. Oba solista spremlja g. Heribert Svetel. Opozarjamo, da se dobi v predprodaji kakor tudi zvečer pri blagajni in bifeterjih podrobni spored s kratko razlago posameznih koncertnih točk. Opozarjamo, da bo začetek točen, zato prosimo, da zasede občinstvo par minut pred 20. svoja mesta v dvorani.

u— **O pomenu podnebja za spolni razvoj** bo letos prvo predavanje prirodoslovne sekcije Muzejskega društva. Govoril bo g. dr. B. Škerlj, ki se je vrnil po enoletnem študijskem potovanju po Nemčiji in Norveški. O tem problemu je g. Škerlj predaval že lani v Berlinu pred tamošnjim antropološkim društvom. Svoja opazovanja je mogel medtem razširiti še z obilnim materijalom iz Norveške, o katerem bo to pot prvič javno poročal. Ob skloptičnih slikah bo predavatelj tolmačil svoje izsledke. Zaključki, ki slede iz poznavanja spolne dozorlitve, niso le teoretičnega pomena, temveč tudi praktični, zlasti s stališča socialne in kazenske zakonodaje. Zaradi pogreba g. prof. Hinterlechnerja se bo predavanje to pot vršilo v ponedeljek 31. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Gostje in člani so enako dobrodošli. Vstop prost.

Pride grandiozno filmsko veledelo vseh časov!
QUO VADIS ?
Film po nesmrtnem romanu H. Sienkiewicza
Nad 50.000 sodelujočih!
Izdelano kot zvočni film!
JUTRI PREMIERA!
Zvočni kino IDEAL

u— **Ogled puchensteinskih umetnin.** Včeraj popoldne je vodil g. ravnatelj dr. Mal pod okriljem Umetniškega zgodovinskega društva ogled umetnin in umetno-obrtnih predmetov, ki jih je izdražil ljubljanski muzej na gradu Puchenstein na Štajerskem. Predmeti so razstavljeni tesno v različnih dvoranah ljubljanskega muzeja. G. predavatelj je številnemu občinstvu orisal razvoj in pomen različnih razstavljenih predmetov ter podal tudi kratko zgodovino poslednjega potomca Kemetrovega rodu, ki je svojo kompletno zbirko starinskega orožja testamentarično zapustil celovškemu muzeju. Ker pa po zakonu ni dovoljen izvoz kompletnih zbirk umetnin, je celovški muzej z lepo gesto poklonil to zapuščino našemu muzeju. To pa se ne strinja z zakonom in je zadeva prišla pred sodišče, kar ni baš ugodno za naš muzej. Poleg puchensteinske zbirke je g. predavatelj razkazal še predmete, izdražene na Strahlovem in Scaparyjevem gradu. Ob 5. je bil ogled končan.

u— **Sestanek likovnih umetnikov.** Že na dveh sestankih so prerešetavali nekateri ljubljanski likovni umetniki sedanji obupni položaj slovenskih poklicnih slikarjev, kiparjev in grafikov. Bili so si edini v prepričanju, da je samopomoč v obliki stanovske, odnosno strokovne organizacije, ki bi stala izven vsake struje, najuspešnejše sredstvo za borbo proti raznim težavam, ki pritiskajo kakor mora prav vsakega izmed njih. V ta namen se sestanejo likovni umetniki v soboto 29. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezdi«. Posebnega vabila ne prejme nihče, a vsakdo je naprošen, naj opozori svoje tovariše na ta važni sestanek, ki bo končno sklepal o tem, ali in v kakšni meri naj se ustanovi taka organizacija.

u— **Danes premiera velikega filma poljskega tenorista Jana Kiepure »Pesem noči«.** Ponovno opozarjamo ljubitelje lepega petja na krasno filmsko delo, v katerem poje najslavnejši svetovni tenorist — Poljak Jan Kiepura poleg pesmi in šlagerja še glavne arije iz treh znanih oper »Traviata«, »Rigoletto« in »Boheme«. Film »Pesem noči« zasluži vso pozornost občinstva. Povsod je bil po več mesecev na sporedu. V Ljubljani bo nekaj dni, ker ga mora Elitni kino Matica poslati v druga mesta, kjer ga že komaj pričakujejo. Za današnjo premiero priporočamo nabavo vstopnic že v predprodaji, ker je tudi pri nas zanimanje za ta izredni film ogromno.

u— **Ciklus zvočnih tednikov.** Da ustreže splošni želji, je sklenila ZKD zbrati več priljubljenih zvočnih tednikov v eno predstavo. Poleg zvočnih tednikov bo na sporedu še Foxov zvočni kulturni film »Demanti v naravi«. Film kaže velika ležišča dragocenih kamnov v Južni Afriki, pridobivanje in čiščenje demantov ter njih brušenje in izdelovanje nakitov. Predstave tega zanimivega, iz lepih drobcev sestavljenega filma, bo danes in jutri ob 14.30, v nedeljo pa ob 11. uri.

u— **»Quo vadis?« kot zvočni film.** Zvočni kino Ideal bo predvajal od jutri znani film »Quo vadis?« v zvočni izdaji. Film »Quo vadis« je eno največjih filmskih del vseh časov, saj sodelujo v njem 50.000 ljudi. Film, ki je izdelan po slavnem H. Sienkiewiczevem istoimenskem romanu, bo gotovo vzbudil tudi v Ljubljani zasluženo zanimanje.

u— **Udruženje gledaliških igralcev, krajevni odbor Ljubljana,** je imel v nedeljo 14. redni občni zbor. Po izčrpnih poročilih predsednika g. Drenovca, tajnika g. Jermana, blagajnika g. Mencina in revizorjev gg. prof. Šesta in Erklavca je prejel stari odbor z odobravanjem absolutorij. Pri slučajnostih je bila debata zelo živahna. Udeležili so se je gg. dr. Švara, Marčec, Kreft, Levar, Plut, Simončič in drugi. Po vsestranski stvarni obdelavi predloženega materiala je bil z vzklikom izvoljen ves stari odbor s predsednikom g. Drenovcem.

u— **Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani** je prejel ogromno število prošenj za zimska oblačila. Razdelilo se je že mnogo oblačil, toda še vedno prihajajo nove prošnje. Siromaki prosijo posebno zimske odeje, ker nimajo s čim pokriti svojih otrok. Obračamo se do premožnejših slojev ljubljanskega prebivalstva z vljudno prošnjo, da podarijo za revеže zimske odeje in rjuhe. Lepo prosimo, da blagovolite to blago dostaviti pisarni Rdečega križa, Wolfova ulica 12, na dvorišču. Vsak dar bo hvaležno sprejet.

u— **Oddaja lokalov v carinarnici.** V stanovanjski koloniji novih carinarniških poslopij je oddati 4 lokale v izmeri a ca 9 kvadratnih metrov. En lokal je namenjen za trafiko in prodajo monopolnih tiskovin, ostali trije lokali pa za delikatesno trgovino ter za mlekarno in prodajalnico kruha. Ponudbe je vlagati pri mestnem gospodarskem uradu z navedbo najemnine do 31. t. m. opoldne.

u— **Brezobziren lovec.** Prejeli smo: Da se naužijeva svežega zraka in se raduješva jesenske narave, sva se odpravila z ženo na sprehod iz Rožne doline po Večni poti. Ko sva tako korakala po gozdni poti, sva začula od nedaleč neke glasove, takoj nato pa iz bližine strel iz puške. Šibre so udarjale v listje dreves in grmovja tik naju in se imava samo srečnemu naključju zahvaliti, da nisva odnesla nobene poškodbe. To je pač primer skrajne brezobzirnosti.

u— **Nevaren nedostatek.** Včeraj smo poročali o tragični nesreči 18 letne služkinje Vide Glavačeve, ki je utonila pri pranju perila v Malem grabnu. Kakor doznavamo, je dotično mesto vse premalo zavarovano in ne nudi pericam zadostnega oporišča. Slednjič je na tistem mestu voda tudi zelo globoka in si ženska, nevešča plavanja, nikakor ne more pomagati. Ker zadnja nesreča na dotičnem mestu ni prva, bi vsekakor kazalo, da se uredi na imenovanem kraju bolj varno in zavarovano perišče.

u— **Protituberkulozni ligi v Ljubljani** so darovali namesto venca na grob g. Rada Jegliča njegovi stanovski tovariši iz računskega oddelka poštnega ravnateljstva znesek 300 Din. Liga se za dar najlepše zahvaljuje in želi, da bi plemeniti darovalci našli čim več posnemovalcev.

u— **Razne tatvine.** Iz podstrešja hiše št. 41. na Celovški cesti je bilo ukradeno Leopoldu Ambrožiču za okrog 2007 Din različne obleke. V Vodmatski ulici je nekdo odnesel Antoniji Elsnerjevi za okrog 1000 Din moškega perila. Na Vodnikovem trgu je izmaknil nekdo Josipini Kranjčevi denarnico z vsebino 320 Din, v Puharjevi ulici je nekdo ukradel z nekega avtomobila medeninast kip, vreden 300 Din. Oškodovan je hotelir Konstantin Potočnik. Pred par dnevi ponoči je bilo vlomljeno v barako na oglu Vošnjakove in Dunajske ceste, last Marije Brankovičeve ter ukradeno za okrog 100 Din raznih jestvin. Pred par dnevi je bilo vlomljeno v vilo dr. Pojeta pod Rožnikom, od koder je nekdo odnesel na škodo slikarskega mojstra Ernesta Remžgarja za okrog 200 Din raznega orodja.

Ustrežljiv na postni dan Slamičev je restoran, ker nam nudi vsak hip krožnik najfinejših rib.

NAGROBNE SVETILKE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ulica štev. 4

tvoriti kot reproduktivni umetnik koncertne programe, ali ki ima sicer priliko in dolžnost vplivati na večjo množino umetniških prireditev, kakor recimo, kak voditelj »Narodnega gledališča«. Ta vprašanja pa so vredna posebnega razmotrivanja.

„Opomin“ mojstra Jakopiča

Mojster Rihard Jakopič je s svojim »Opominom«, ki ga je ondan prečital pred skupino povabljencev, opozoril na bedo naših likovnih umetnikov. Da je pri nas, kakor povsod drugod, pomanjkanje precejšnje in da zlasti večina duševnih delavcev tarejo skrbi, je tako znano, da nas obupni glas, ki ga je povzdignil mojster v imenu svojih tovarišev, ne bi niti malo presenetil. Slovenski umetnik je bil vedno v težavnem gmotnem položaju; kaj čuda, če v tej splošni stiski vpije na pomoč.

Mojstrova beseda, ki jo barva odpustljivi patos, tolikani prikladen njegovi markantni vnanjosti, bo nedvomno vzbudila še kaj odmevov. Nam, ki nismo bili deležni milosti, da bi kot »kulturni delavci« prisostvovali tej grmeči pridigi pod goro »ob dvanaisti uri naše umetnosti«, je znano samo to, kar so povedala časniška poročila. Če smo le-ta prav razumeli, je mojster Jakopič obtožil Slovence, da izdamo za alkohol pol milijarde dinarjev, naši umetniki pa nimajo najpotrebnejšega za golo življenje in slovenski filistri celo mislijo, da nam umetnosti sploh ni treba. G. Jakopič predlaga, da se ustanovi organizacija, ki bo preskrbljala umetnike, razširjala zanimanje za umetnost in se borila zoper vse, kar umetnosti nasprotuje ali jo onečašča.

Al right! Zares. Slovenci poženemo po grlu še več kot za pol milijarde na leto, in ne samo umetniki, tudi marsikaj drugega bi bilo imelo velike koristi, če bi se ta ogromna dajatev demonu alkoholu lahko vsaj delno prenesla v proračun naših kulturnih in človekoljubnih potreb. Dvomimo samo, da bo z ugotovitvijo tega našega naglavnega greha pomagano umetnosti kaj več, kakor je pomagano g. Janezu Kalanu in njegovim. Vprašanje naše likovne umetnosti se nam vidi — konkretno gledano — vprašanje našega kulturnega trga in le-ta zavisi v nemali meri od potreb, ki jih imamo, od povpraševanja, od materialnih okoliščin in naposled od kar je s tem v zvezi: od propagande marsičesa drugega.

Že zdavnaj je želja vseh, ki čislajo slovensko likovno umetnost, da bi se ustanovila organizacija, kakor jo predlaga g. Jakopič; ne, da bi taka organizacija delovala. Ne mislimo pa, da naj bi bila njena poglavitna naloga preskrba umetnikov. Umetniki niso potepuški otroci ali nadložni starci, da bi potrebovali javnega zavetišča; ne veri, kaj sami poreko k temu, toda slutim, da bi se večina zahvalila za javno preskrbo. Dajmo umetnikom možnost udejstvovanja na domačih tleh, povzdignimo konzum njihovih umetnin, razširimo in poglobimo vzgojo za umetnost in umetnostni okus, pa bo beda olajšana in umetniku ne bo treba beračiti za delo in celo prositi osebnih podpor. (Ni li že v načelu malce zoprna taka zavisnost od podpore društva, ki bi prevzelo preskrbo umetnikov?)

Torej predvsem: **vzgoja za umetnost, vzbujanje potrebe po umetnosti, organizacija konzuma, večje, organizirano uveljavljanje umetnikov v narodovem življenju.**

Ali nima del naših umetnikov, med njimi tudi g. Jakopič, nekoliko, postavimo, romantično pobarvanih pojmov o današnjem svetu? Nemara je danes prav tako napačno precenjevati umetnika in pomen umetnosti, kakor je napačno filistrsko omalovaževanje. Umetnost ne zavzema več centralnega mesta v narodovem življenju in zaman bi bilo objokavati za jeruzalemskim zidom pretekle čase in njihovega duha. G. Jakopič toži, da je vedno manj umetnikov »svobodnih«. Ne vem, ali je umetnostno stvarjanje res tako tesno spojeno s tem, da je umetnik »svoboden«, t. j. da nima drugega poklica? Tudi književnik se mora, zlasti še pri malih narodih, izčrpavati v poklicih, celo v takih, ki niso niti malo sorodni z njegovim pravim metierjem. Umetnik je danes normalen človek, kakor so tudi profesorji docela izgubili čudaško navlako, ki je v romantični in postromantični dobi vzbujala toliko anekdot. Umetnik ima izjemen talent za ustvarjanje kulturi koristnih vrednot, nima pa zaradi tega v očeh današnjega sveta izjemnih pravic. Nekdo je omenil idejo obnovitve nekdanjih cehov: zdi se, da se družbeni razvoj bliža časom, ko bo taka uredba zopet potrebna, čeprav v modificirani obliki. Individualnost, ki brez nje ni in ne bo mogoče umetnostno ustvarjanje, potrebuje že danes nekako mimikrijo. Naša doba izenačuje življenjske pogoje in standardizira družabne tipe. Pretiran individualizem v presojanju umetnosti in umetnikovega položaja v narodu začenja postajati škodljiv sami umetnosti.

Mojster Jakopič se razburja zastran filistrov, ki ne kažejo zanimanja za umetnost, odnosno jo celo zametujejo. Taki ljudje imajo lahko v vsakem narodu večino, in njih število, odnosno vpliv se zmanjšuje v progresivnem odnosu z razvojem narodove kulture in z ustalitvijo nekih, umetnosti prijaznih tradicij, s kakršnimi je danes prežet n. pr. holandski narod. V vsakem narodu obstoji njegovi kulturni stopnji ustrezajoči odstotek zavestnih kulturnih konzumentov in v satelitski razdalji ž njimi množica snobov, mecenov in tako zvanih »kulturnih sportnikov«. Morda določa ta odstotek neka zakonitost; vsekakor je pri velikem kulturnem narodu krog širši nego pri majhnem, toda relativen številčni odnos med tisočem Slovencev in tisočem, n. pr. Francozov ne bi kazal kdo ve kako očitnih razlik. Filistrov ni mogoče pridobiti za umetnost; čemu jih torej snubiti, četudi s pretečim preroškim patosom ob namišljeni »dvanajsti« uri?! Umetnika so vsekdar razumevali samo tam, kjer obstoji neka naravna dovzetnost za umetnostne stvaritve.

Če si zdaj ogledamo trg v naši slovenski kulturi, smo morda lahko — horribile dictu! — celo optimisti. Naš povprečni kulturni konsument sorazmerno veliko izdaja za kulturo. Evo vam primera: Založniki so reorganizirali knjižni trg, upeljali prodajo knjig v abonementu in z obročnim plačevanjem in bi uspeli prav lepo, če ne bi njihovo prizadevanje trčilo z gospodarsko krizo. Ali so likovni umetniki z g. Jakopičem na čelu sploh kaj storili, da bi stopili konsumentu naproti in mu olajšali konzum v panogi likovne umetnosti? Verjemite mi, da sloj sredi med premožnimi in reveži plačuje visok kulturni davek in pošteno poravnava račune za svojo željo po znanju, za svojo kulturno zavest ali — v najslabšem primeru — za svoj kulturni snobizem. Lahko bi bil za vzgled premožnim. Toda večni apeli na te premožne postajajo že priskutni. Ni preveč koristno, prepričevati nekoga, da mora imeti kulturne potrebe, če jih nima. Govoré o kulturnih dolžnostih, vendar dopustite: to je nekoliko prefina abstrakcija; današnji ljudje prenašajo le majhno dozo moralnih naukov, toliko, kolikor je treba zaradi lepšega.

Vsekakor pa bi lahko tudi g. Jakopič potrdil, da se je položaj od Groharjevega časa do danes v marsičem izboljšal. Drznem se vzeti v zaščito našega povprečnega človeka pred gromovito mojstrovo obtožbo: Ob popolni desorganizaciji likovne umetnosti na našem kulturnem trgu, ob pretiranem individualizmu naših umetnikov in njih nesposobnosti za organizirano akcijo, potem pa v tej gospodarski stiski, ki mori baš povprečnega izobraženca, ima slovenski kulturni konsument tudi pred tribunalom likovne umetnosti čisto vest! — Pa še to: Danes imamo Narodno galerijo, za propagando umetnosti skrbi Umetniška Matica (ali ne bi tu marsikak umetnik izmolil svoj confiteor: Koliko umetnikov se aktivno

u— **Vlom v trgovino.** V trgovino Jakoba Briškija za Bežigradom je vlomil včeraj ponoči neznan svedrovec. V notranjost je prišel skozi okno, v katerem je pozneje utrl šipo. V trgovini je napravil, očividno stikajoč za denarjem, velik nered. Ker pa denarja ni našel, se je tat slednjič odločil za blago in odnesel največ raznih tobačnih izdelkov. Pokradel je blaga v vrednosti nekaj nad 1000 Din. Za vlomilcem manjka še vsaka sled.

u— **Izgnana iz Ljubljane.** Za dobo treh let sta izgnana iz ljubljanskega policijskega okoliša 27 letni ključavničir Friderik Kirbiš, doma iz Cerkovcev v mariborskem srezu, in delavec Josip Omec, star 23 let pristojen v Medvode. Oba imenovana sta zagrešila v Ljubljani več prestopkov in se klatila po mestu dolgo časa brez vsakega zaposlenja.

u— **Seja odbora za presojo prošenj za odpis davčnih zaostankov** se bo vršila 3. novembra ob 10. dopoldne pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5-II, soba 8. V smislu člena 8. določb glede odpisa davčnih zaostankov lahko prosilci za odpis davčnih zaostankov prisostvujejo seji osebno ali pa preko pooblaščenega zastopnika.

u— **Še jih imamo** — „ubogih Lazarjev«, siromašnih vajencev — in če ni v Ljubljani bogatinov, bi se pa morda le našlo še kaj usmiljenih družin, ki bi bile voljne dajati tem revčkom brezplačno kosilo ali večerjo. Usmiljena srca, prosimo, javite se nam! — Dobrodelno društvo „Varstvo« Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 17.

u— **Sadni sejem v Ljubljani,** paviljon „Jo« na velesejmu, se prične v soboto 5. novembra zvečer. Vse tri dni se bo sadje prodajalo od 8. do 17. ure nepretrgano. Kdor se hoče založiti z dobrim, zdravim sadjem, naj pride na sadni sejem.

u— **Francoski institut opozarja,** da bo današnje predavanje g. Léona Reya v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predaval bo o francoskem značaju. Začetek kot običajno.

u— **Ljubljanskim moškim zborom!** V soboto zjutraj ob 7¼ zapojemo nekaj znanih nagrobnic na koru cerkve sv. Jakoba pri zadušnici junakom kumanovske bitke. Vsi iskreno vabljeni. — Hubadova župa.

u— **Sokolska župa Ljubljana.** Pozivamo članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se v čim večjem številu udeleži slavnostnega koncerta v „Unionu«, katerega priredi drevi ob 20. Jugoslovensko-češka liga v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika.

u— **Preporodovci!** Jutri ob pol 5. popoldne se bo vršilo predavanje dr. Zalokarja o temi: Iz zgodovine dijaškega življenja. Vabljeni vsi, za člane udeležba obvezna. Bodite točni!

u— **Delavski oder „Svobode«** uprizori v nedeljo 30. t. m. ob pol 9. zvečer v dvorani Delavske zbornice drugo reprizo veseloigre „Dobri vojak Švejk poseže v svetovno vojno«. Bo zopet v nedeljo smeha poln večer, zato ne zamudite vzeti vstopnic že sedaj. Dobe se v Delavski zbornici za 10, 8, 6 in 4 Din.

u— **Sočani!** Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani priredi drevi ob 20. slavnostni koncert, ki se bo vršil v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika v unionski dvorani. Vabimo vas, da se po možnosti udeležite v čim večjem številu te proslave. — Odbor.

u— **Združenje vojnih invalidov krajevni odbor v Ljubljani** opozarja svoje članstvo, da je prispel premog. Član, ki ga želi kupiti, naj se javi s člansko knjižico v društveni pisarni od 9. do 14. v Sv. Petra vojašnici, soba št. 3. Vreče je treba prinesti seboj.

u— **„Tabor« pevski zbor.** Drevi točno ob 20. skupna vaja ženskega in moškega zbora. Vsi brez izjeme k vaji!

u— **Tečaj za reklamo.** Po dolgem času je Ljubljana dobila novo ustanovo in sicer tečaje za moderno reklamo in oglaševanje, dekoriranje izložb in tečaje za pouk o smotreni postrežbi in prodaji v trgovini. Vsak tečaj traja tri mesece in je razmeroma za 100% cenejši od takih tečajev v inozemstvu. Tečaje vodi strokovnjak na tem polju trgovske vede. Prijave interesentov sprejema Trgovski učni zavod, Pražakova 8-I.

u— **Podpornemu društvu za glehonemo mladino** je darovalo učiteljstvo gluhonemnice 150 Din kot počastitev spomina blagopokojne ge. Maksimiljane Šegove, matere bivšega zavodnega kateheta.

u— **V počastitev spomina Frana Milčinskega** je darovali podpredsednik senata g. dr. Fran Novak 150 Din dijaški kuhinji „Domovini«.

u— **V mestni klavnici ljubljanski** se bo v soboto 29. t. m. prodajalo sterilizirano svinjsko meso ob 15.

u— **Izpremenba telefonske številke.** Telefonsko številko 32-09, ki jo je imel svoječasno v svojem stanovanju načelnik gradbenega oddelka ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani, ima sedaj v svojem stanovanju načelnik prometno-komercijalnega oddelka istega ravnateljstva.

so nad pol stoletja po vsem svetu znane kot neškodljivo in učinkovito sredstvo

proti odebelenju.

Delujejo brez bolečin in so lahko zaužitne.
Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobreno po Min. s. p. in n. z. S. št. 623 od 29. III. 1932.

u— **Oseba, na videz znana,** katera je v sredo popoldne na pokopališču pri Sv. Križu našla na klopici usnjeno temnorjavo torbico, se opozarja, da isto z vsebino odda proti nagradi tekom 3 dni na policiji ali pa upravi „Jutra«; v nasprotnem primeru se bo zadeva smatrala za tatvino.

u— **3. plesna vaja akademskega društva „Triglav«** bo v ponedeljek ob pol 9. zvečer v Trgovskem domu.

u— **Očala,** z zlatom obrobljena so bila najdena in se dobe v Kapiteljski ulici 7, podstrešje.

Iz Celja

e— **Odpovedan koncert.** Za 7. novembra napovedani koncert ljubljanske umetniške trojice Rupel-Rus-dr. Švara je zaradi tehničnih ovir preložen na poznejši čas.

e— **Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane** bo koncertiral v nedeljo 6. novembra ob pol 17 v dvorani Ljudske posojilnice v Celju. Na sporedu so jugoslovenske umetne in narodne pesmi za mešani in ženski zbor.

e— **Avtobusni promet na pokopališča.** Na dan Vseh svetnikov bo vozil mestni avtobus na pokopališče približno vsake četrt ure, v ponedeljek 31. t. m. in sredo 2. novembra pa bo na celjskem kolodvoru na razpolago dvoje avtobusov, ki bosta vozila samo po potrebi na mestno in okoliško pokopališče.

e— **V celjski bolnici** je umrla včeraj 37 letna prevžitkarica Terezija Merčunova iz Braslovč.

e— **Mestno parno in kadno kopališče** v Ipavčevi ulici bo v ponedeljek 31. t. m. zaradi praznika Vseh svetnikov ves dan odprto.

e— **Mestni kino.** Drevi ob 20.30 izvrstna Stoltzova zvočna opereta „Pesem, poljub, dekle...« z Marto Eggerthovo in Gustavom Fröhlichom. Foxov zvočni žurnal.

Iz Maribora

a— **Izročitev odlikovanja.** Včeraj dopoldne je izročil mariborski mestni župan dr. Lipold v knjižničnih dvoranah tukajšnje javne bolnice primariju internega oddelka, docentu g. dr. Ivanu Matku za njegove velike zasluge na polju narodnega zdravja red Jugoslovenske krone IV. stopnje. Ob pol 18. pa je bila v mestni posvetovalnici svečana seja mestnega ubožnega sveta, na kateri je župan dr. Lipold s primernim nagovorom izročil red Sv. Save V. stopnje okrajnemu predstojniku g. Pelikanu.

a— **Ljudska univerza.** Drevi ob 20.15 bo na tukajšnji Ljudski univerzi spominska proslava 20-letnice bitke pri Kumanovem. To velepomembno epoho naše zgodovine bo očrtal kapetan g. Jernej Pavlič. — Francosko predavanje arheologa g. Leona Reya iz Pariza se je moralo preložiti z nedelje na jutri. Predaval bo o slavni meniški republiki na gori Atos v Grčiji. Predavanje bodo pojasnjevale mnoge skioptične slike. Pričetek predavanja bo ob 20.15.

a— **Proračun mariborske mestne občine za leto 1933.** in sicer proračuni o izdatkih in dohodkih mestnega zaklada, regulacijskega sklada, zaklada meščanske imovine, zaklada ustanov in zaklada mariborskih mestnih podjetij, so že sestavljeni in so razgrnjeni na javen vpogled od danes do vštetega 11. novembra med uradnimi urami v mestnem knjigovodstvu. Event. pripombe k proračunu je sporočiti v omenjenem roku mestnemu načelstvu pismeno in se bodo potem predložile v pretres mestnemu občinskemu svetu.

Iz Konjic

nj— **Proslavo zmage srbske vojske pri Kumanovem** je Sokol v Konjicah imel preteklo soboto v dvoranj Narodnega doma. Društveni prosvetar br. Nemec je v lepem govoru očrtal ta pomembni dogodek. Pri proslavi je sodeloval društveni tamburaški zbor.

nj— **Sestanek sokolskih starešin in društvenih prosvetarjev dravinjskega sokolskega okrožja** bo prihodnjo nedeljo 30. t. m. ob pol 9. v Narodnem domu v Konjicah. Dnevni red: poročila edinic, debata o poročilih, razgovor o prosvetnem delu v zimski dobi, razgovor o prireditvah v okrožju in slučajnosti.

Iz Trbovelj

t— **Most čez Savo.** Zadeva mostu čez Savo, ki je svoj čas povzročila toliko nevolje, je sedaj rešena. Za ugodno rešitev se je zavzela tudi krajevna organizacija JRKD v Trbovljah. Most bosta prevzeli občini Trbovlje in Sv. Jurij pod Kumom. K skupnim stroškom za popravila bo prispevala trboveljska občina 50 odstotkov. Most bo upravljala svetojurska občina in bo lahko pobirala tudi mostnino, ako si bo izposlovala zadevno dovoljenje, vendar pa bodo v tem primeru oproščeni mostnine delavci, železničarji in šolski otroci, ki stanujejo onkraj Save.

t— **Vprašanje obratovodje pri TPD.** Iz Trbovelj je premeščen v Hrastnik obratovodja TPD inž. Schneider po rodu Nemec. Govori se, da pride na njegovo mesto kot obratovodja zopet Nemec. Ali so v Trbovljah reservirana vodilna mesta samo za Nemce? Ali nimamo zadosti domačih inženjerjev, starejših in sposobnejših, ki bi lahko zasedli taka mesta? Jugoslovenska javnost zahteva, da pridejo tudi na vodilna mesta pri TPD domače moči.

t— **Otvoritev nižjega samaritanskega tečaja.** V ponedeljek 31. t. m. zvečer ob 18. bo prvo predavanje v nižjem samaritanskem tečaju na deški šoli na Vodah. Predaval bo g. dr. Baumgarten. Do sedaj se je vpisalo 48 tečajnikov. Vpisovanje novih tečajnikov bo še v ponedeljek ob otvoritvenem predavanju.

Poslano

Pred nekaj tedni je prineslo »Jutro« poslovilne besede, naslovljene na mojo malenkost, ko sem opustil obrat kolodvorske restavracije na Zidanem mostu, med katerimi so mi pripisane razne zasluge, katerih sem v resnici mnogo manj »kriv«. V velikem delu po krivici so mi obešeni gostilničarska pivovarna, Planinsko društvo, Sokol, Rdeči križ itd. Če bi bili omenjeni najprej prvaki v inicijativi organizacije in delavnosti gg. inž. Uhlič, dr. Roš, načelnik Baša z Zidanega mosta, Premerstein iz Radeč, upravitelj Gostiša iz Loke itd., potem bi se šele kvečjemu v svojstvu in vrsti podrejenega in skromnega redova mogla omenjati moja malenkost, a najbolje nič. Ne maram pavovega perja! Odločno na tem mestu izjavljam to ne toliko na naslov slabo informiranega, kakor morda dobro mislečega pisca in tudi ne toliko v obrambo svetlih točk mojih starešin, imenovanih in neimenovanih — ker spričo dejstev in njih svojstev niso tega ne potrebni in ne željni — kolikor zato, da se izognem klevetam, podtikavanju in intrigam. Zaradi tega tudi zato pozno.

Zidani most, oktrobra 1932.

CIRIL MAJCEN.

Gospodarstvo

Kliring z Italijo

Upravni odbor Narodne banke je imel v sredo sejo, na kateri sta viceguverner dr. Cingrija in ravnatelj g. Parivodić referirala o podrobnostih klirinškega sporazuma z Italijo. Narodna banka je nato izdala naslednji komunike:

Dne 22. t. m. je bil v Rimu sklenjen in podpisan sporazum o vzajemnem klirinškem blagovnem prometu med Jugoslavijo in Italijo, ki naj *stopi v veljavo 1. novembra t. l. z veljavnostjo za dva meseca. V tem sporazumu je določeno, da se od vplačil, položenih od strani italijanskih uvoznikov jugoslovenskega blaga stavi 15 odst na prosto razpolaganje naši Narodni banki, ostalih 85 odst. pa se v kliringu porabi za poravnavo italijanskih terjatev.*

Vrhu tega je v sporazumu določeno, da se zneski italijanskih blagovnih terjatev, ki so bili položeni pri jugoslovenskih bankah pred uveljavljenjem sporazuma, prenesejo na klirinški račun pri Narodni banki. Vsa plačila, ki izvirajo iz blagovnega prometa med Jugoslavijo in Italijo se morajo brezpogojno vršiti preko kliringa. Zato mora uvoznik pri uvozu blaga iz ene ali druge države predložiti overenje, da je odgovarjajoča vrednost uvoženega blaga vplačana v kliring odnosno obvezo, da bo to vrednost v odrejenem roku vplačal in obenem izplačal. Končno je določeno, *da se zneski jugoslovenskih in italijanskih terjatev, ki se glasijo na tuje valute, pretvorijo v italijanske lire po srednjem tečaju curiške borze na dan preračunanja.*

Kakor je iz gornjega komunikeja razvidno, bo Italija plačala 15 odst. uvoza iz Jugoslavije v svobodnih lirah (v devizah) in bo torej očividno naš izvoznik s protivrednostjo teh 15 odst. lahko takoj razpolagal čim bo italijanski uvoznik vplačal dolžno vsoto v lirah na klirinški račun pri Istituto Nazionale per Cambi con Estero odnosno čim bo Narodna banka obveščena o vplačilu. Ostalih 85 odst. pa bo naš izvoznik prejel iz klirinškega računa pri naši Narodni banki, in sicer kolikor bodo na tem računu na razpolago sredstva iz vplačil naših uvoznikov italijanskega blaga. Naša Narodna banka pa bo seveda ves znesek vplačil naših uvoznikov italijanskega blaga porabila za klirinški obračun odnosno za izplačilo terjatev naših izvoznikov. Vprašanje, ki trenutno najbolj zanima naše izvoznike je torej, kedaj bodo prišli naši izvozniki do ostalih 85 odst. terjatev. Pri presoji tega vprašanja moramo upoštevati naslednje:

Določba, da plača Italija 15 odst. obveznosti za uvoženo jugoslovensko blago v prostih lirah, 85 odst. pa se mora obračunati v kliringu, pomeni, da je klirinški promet urejen na bazi aktivne naše trgovinske bilance z Italijo, in sicer v razmerju 100:85 (100 Din vrednosti našega izvoza v Italijo proti 85 Din vrednosti našega uvoza iz Italije). Če bi se klirinški promet uveljavil samo za novo nastale medsebojne obveznosti, bi bilo na podlagi te relacije računati s skorajšnjim postankom neizravnanega klirinškega salda v našo korist v Italiji, kar bi povzročilo, da bi morali naši izvozniki sčasoma vedno dalj čakati, preden lahko razpolagajo z ostankom 85 odst. italijanskega vplačila; zakaj naša trgovinska bilanca z Italijo je v večji meri aktivna, kakor pa je vzeto za podlago v klirinški pogodbi. Leta 1931. je znašalo razmerje med našim izvozom v Italijo in uvozom iz Italije kakor 100 : 41, letos v prvem polletju pa kakor 100 : 46. (Pri tem seveda ni vpoštevana razlika v plačilnih rokih za medsebojne blagovne obveznosti, ki v začetku klirinškega prometa lahko razmerje obojestranskih vplačil precej spremeni.)

Kakor pa smo že pred dnevi omenili in kakor to sedaj potrjuje tudi komunike, se v klirinški promet vnesejo dinarska dobroimetja italijanskih izvoznikov pri naših bankah. Ta dinarska dobroimetja so baje prav znatna in bodo v celoti prenešena na zbiralni račun pri naši Narodni banki, tako da bo imela naša Narodna banka takoj v početku funkcijoniranja kliringa na razpolago znatnejša sredstva na klirinškem računu, iz katerih bo v prvi dobi lahko takoj izplačala našim izvoznikom v Italijo protivrednost omenjenih 85 odst. vplačil italijanskih uvoznikov. Razmeroma nizek odstotek italijanskih plačil v prostih lirah ima očividno namen, da se iz večje aktivnosti naše trgovinske bilance z Italijo poplačajo naše starejše obveznosti, ki jih predstavljajo dinarska dobroimetja Italijanov pri naših bankah.

V prvem polletju t. l. je bila naša trgovinska bilanca z Italijo aktivna mesečno za 26 in pol milijona Din. Po odbitku 15 odst. našega izvoza, ki nam jih pogodba priznava kot aktivnost našega prometa z Italijo, bi znašal mesečni neizravnan saldo okrog 19 milijonov. Vsakih 19 milijonov dobroimetja italijanskih trgovcev pri naših bankah, ki se prenesejo v kliring, pa pomeni, en mesec rednega in hitrega funkcijoniranja kliringa za naše izvoznike. Dinarska dobroimetja Italijanov pa so seveda znatno večja, kakor 19 milijonov Din, zato menda ni računati, da bi v teku dveh mesecev, kolikor zaenkrat traja veljavnost sporazuma, nastopile zakasnitve pri izplačevanju terjatev našim izvoznikom.

Komunike vsebuje končno tudi podatke glede obračunskega tečaja. Vse obveznosti se bodo preračunale v lire, in sicer po srednjem tečaju curiške borze. To je gotovo razumeti tako, da se bo obračunski tečaj izračunal na podlagi srednje notacije deviz Beograd in Milano na curiški borzi.

Naš izvoz

Glavne podatke o našem izvozu v prvih 9 mesecih t. l. smo že včeraj objavili. Iz teh podatkov je razvidno, da smo letos v prvih 3 četrtletjih izvozili 1,640.400 ton (nasproti 2,543.200 tonam v istem razdobju preteklega leta) Vrednost tega izvoza je znašala letos 2033.6 milijona Din, lani v istem razdobju pa 3682.2 milijona Din. Po količini znaša zmanjšanje našega izvoza 35.5 odst., po vrednosti pa zaradi nižjih cen 44.8 odst.

Poljski pridelki.

Izvoz **pšenice,** ki je bil druga leta v jesenskih mesecih izredno velik, je letos minimalen. Pšenice smo v 3. četrtletju izvozili komaj 1416 vagonov za 191 milijona dinarjev, dočim je znašal izvoz pšenice lani v istem četrtletju 18.099 vagonov za 321 milijonov Din. Tudi izvoz **koruze** je bil v 3. četrtletju zelo slab in je znašal komaj 68 vagonov za 0.66 milijona Din nasproti 1755 vagonom za 20 milijonov Din lani. **Samo pri pšenici in koruzi znaša v 3. četrtletju primanjkljaj pri izvozu v primeri z lanskim 3. četrtletjem 320 milijonov Din.** Navzlic temu skoro popolnemu zastoju izvoza pšenice in koruze pa je bila skupna vrednost izvoza v avgustu, zlasti pa v septembru še razmeroma zadovoljiva.

V septembru smo pričeli izvažati tudi že **fižol,** ki smo ga izvozili 391 vagonov za 5.2 milijona Din. **Izvoz svežega sadja,** ki je v prvem polletju znašal komaj 140 vagonov (3.5 milijona Din), se je v 3. letošnjem četrtletju dvignil na 3891 vagonov v vrednosti 53.9 milijona Din. Nasproti 3. četrtletju lanskega leta se je letos izvoz sadja po količini povečal za preko 100 vagonov, vrednost pa je bila seveda manjša za 25.5 milijonov Din. Razmeroma ugoden razvoj izvoza svežega sadja je posledica okolnosti, da je finančni minister dovolil izvoz sadja za vezane dinarje. Samo v septembru smo izvozili sadja 2847 vagonov za 41 milijonov Din. Izvoz **vina** je letos hudo nazadoval, ker je bila ukinjena izvozna premija. V 3. četrtletju smo izvozili vsega 59 vagonov vina za 1 milijon Din nasproti 265 vagonom za 8 milijonov Din v lanskem 3. četrtletju. Ugodno se letos razvija **izvoz zdravilnih zelišč.** Teh smo v prvih letošnjih 3 četrtletjih izvozili 160 vagonov (lani v istem razdobju 139 vagonov) v vrednosti 7.7 milij. Din (lani 7.4). **Izvoz hmelja** se je začel šele v septembru in smo v tem mesecu izvozili 58 vagonov za 2.1 milijona dinarjev.

Važno postavko v našem letošnjem izvozu tvori tobak. V septembru smo izvozili zopet 69 vagonov tobaka v vrednosti 27.8 milijona Din, tako da je dosegel izvoz tobaka od začetka letošnjega leta 433 vagonov za lepo vsoto 186 milijonov Din (lani v vsem letu le 294 vagonov za 124 milijonov Din). Izvoz konoplje je bil letos nekoliko slabši in je znašal 501 vagon za 26.1 milijona Din (lani v istem razdobju 537 vagonov za 47.9 milijona Din).

Izvoz živine

Pri izvozu živine opažamo neenoten razvoj. Izvoz **svinj je bil doslej precej ugoden.** V prvih 3 četrtletjih t. l. smo izvozili 194.000 svinj to je le 5007 manj nego lani v istem razdobju Izkupiček pa je znašal 185.6 milijona Din nasproti 206 milijonom v lanskem letu **Zato pa je tem hujše nazadoval izvoz govede.** Letos smo do konca septembra izvozili komaj 21.042 glav goveje živine, dočim je lani v isti dobi znašal izvoz 73.990 glav. Po količini je izvoz govede padel pod eno tretjino, po vrednosti pa celo na eno petino, zakaj lani smo izkupili v prvih 3 četrtletjih za izvoženo govedo še 172.9 milijona Din, letos pa le še 35.1 milijona. V tolažbo nam je pa dejstvo, da se je vsaj zadnje mesece ta izvoz zopet malce dvignil. V juliju smo namreč izvozili le 1495 glav, v avgustu 1914 glav, v septembru pa 3667 glav. Tudi **izvoz konj** ki je letos sicer posebno padel, se je dvignil na 2024 nasproti 1814 v avgustu in 1333 v juliju. Od početka leta smo izvozili 13.857 konj za 18.2 milijona Din (lani v isti dobi 22.049 konj za 44 milijonov). Popustil je tudi **izvoz drobnice** od 342.000 na 183.000 glav odnosno od 51.9 na 13.8 milijona Din. Razmeroma ugodno se je razvijal letos **izvoz perutnine,** ki smo je izvozili do konca septembra 496 vagonov (lani 588) za 56.4 milij. Din (lani 81.3).

Izvoz svežega mesa se je letos vsaj po količini še precej ugodno razvijal. V prvih 3 četrtletjih smo izvozili 772 vagonov mesa (lani 887) v vrednosti 75 milij. Din (lani 117). Tem občutnejši pa je **padec izvoza jajc, ki je letos znašal le 151.6 milijona Din nasproti 369.8 milijona Din v istem razdobju lanskega leta,** tako da znaša tu primanjkljaj skoro 220 milijonov Din. Po količini se je izvoz jajc zmanjšal od 2433 na 1418 vagonov.

Borze

27. oktobra.

Na ljubljanski borzi je danes deviza London ponovno popustila, vzporedno je popustil tudi Newyork, dočim sta se devizi Berlin in Amsterdam okrepili.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda trgovala nespremenjeno za kaso po 175 in 1.6 in za december po 176 in 177. Promet je bil samo še v 7% Blairovem posojilu po 35.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2311.38 — 2322.74, Berlin 1362.08 — 1372.88, Bruselj 798.57 — 802.51, Curih 1108.35 — 1113.85, London 187.30 — 188.90, Newyork ček 5716.59 — 5744.85, Pariz 225.74 — 226.86, Praga 170.01 — 170.87, Trst 293.35 — 295.75.

Zagreb. Amsterdam 2311.38 — 2322.74, Berlin 1362.08 — 1372.88, Bruselj 798.57 do 802.51, London 187.30 — 188.90, Milan 293.35 — 295.75, Newyork kabel 5738.59 do 5766.85, Newyork ček 5716.59 — 5744.85, Pariz 225.75 — 226.87, Praga 170.01—170.87.

Curih. Pariz 20.3675, London 16.96, Newyork 515.30, Bruselj 72.05, Milan 26.52, Madrid 42.55, Amsterdam 208.55, Berlin 123.10, Stockholm 88.45, Oslo 86.50, Kobenhavn 88.75, Sofija 3.74, Praga 15.34, Varšava 58, Bukarešta 3.06.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 173 — 175, za december 176 — 178, 7% investicijsko 50 bl., 7% Blair 33 — 35; bančne vrednote: Narodna banka 3700 — 4000, Priv. agrarna banka 220 bl.

Beograd. Vojna škoda 177, 174 zaklj., 6% begluške 31.50, 31 zaklj., 7% investicijsko 49 bl., 4% agrarne 20 — 21, 7% Drž. hipotekarna banka 42 bl., Narodna banka 3900 zaklj., Priv. agrarna banka 220, 212.50 zaklj.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** 27. oktobra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za december 45, za marc 50.625, za maj 51.75; **koruza:** za december 24.75, za marc 29.50, za maj 31.375; **oves:** za december 15.375, za marc 17.75.

+ **Ljubljanska borza** (27. t. m.) Tendenca za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi se: **pšenica** (slov postaja, mlevska tarifa, plačo 30 dneh): baška, 6 kg po 197.50 — 200; baška, 77/78 kg po 200 — 202.50; sremska, 79/80 po 205 — 210; **moka** (slov. postaja): baška »0« po 340 — 345, **koruza** (slov. postaja, mlevska tarifa): baška, umetno sušena po 122.50—122.50, za november po 125.50 do 125, za december po 125 — 127.

+ **Novosadska blagovna borza** (27. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 31 vag. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, sremska, 76 kg 149 — 151; baška potiska, 76 kg 154 — 156; ladja Tisa, 76 kg 156 — 158; srednjebaška, 78 kg 150 do 152.50; gornjebanatska, 76 kg 146 do 148; južnobanatska, 766 kg 144 — 146. **Oves:** sremski, baški 98 — 102 **Koruza,** baška, sremska, nova 60 — 62; za december - jan. 63 — 65; za marc - maj 81 — 83; banatska, nova 58 — 60; sremska, umetno sušena, pariteta Šid 71 — 73; pariteta Indijja 72 do 75; ladja 68 — 70; banatska, nova, sušena 68 — 70. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 250 — 260, »2« 230 — 240; »4« 210 — 220; »6« 165—175; »7« 135—145; »8« 85 — 90. **Otrobi:** baški in sremski 66 — 68; banatski 64 — 66. **Fižol:** baški, beli 115 — 120

+ **Budimpeštanska terminska broza** (27. t. m.) Tendenca mirna, promet srednji. — **Pšenica:** za marc 13.64 — 13.66, za maj 13.97 — 14; **rž:** za marc 8.32 — 8.34; **koruza:** za maj 8.74 — 8.75, za julij 9.24—9.25.

Nova »Vzajemna pomoč«

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Pristojna oblast je ustanovnemu načelstvu nove »Vzajemne pomoči«, registrovane pomožne blagajne v Ljubljani, odobrila pravila, ki predvidevajo strogo zavarovalno-tehnično ureditev zavarovanj. Glavni namen ustanovnega načelstva je bil in je sanacija pridobljenih pravic članov »Vzajemne pomoči« reg. pom. blagajne v likvidaciji v Ljubljani, Borštnikov trg št. 3-I. Vendar pristojno ministrstvo ni moglo v tej zadevi izdati takoj odločbe, ker mora še poprej proučiti vso zadevo na podlagi aktov, ki so pri banski upravi Dravske banovine v Ljubljani. Rešitev o prevzemu likvidacijske mase po novem zavodu si je pridržal minister trgovine in industrije in jo bo izdal naknadno, čim bo proučil akt bivše »Vzajemne pomoči« v likvidaciji. Ustanovno načelstvo je napravilo že vse potrebne korake na odločujočih mestih, da se ta zadeva čim prej in čim povoljneje reši za bivše zavarovance »Vzajemne pomoči« v likvidaciji.

Z izvajanjem zavarovanj se še ne more začeti, ker zavarovalno-tehnični računi še niso popolnoma gotovi. Tudi ti računi bodo predloženi ministrstvu v odobritev, in sicer najkasneje v dveh mesecih, na kar se bo pričelo z izvajanjem zavarovanj po novem statutu.

Ustanovno načelstvo je razposlalo posebne tiskovine bivšim članom »Vzajemne pomoči« v likvidaciji. Člani, ki žele, da se jim pridobljene pravice v okviru od ministrstva odobrena statuta sanirajo, naj blagovolijo tiskovine čitljivo izpolniti in čimprej vposlati na naslov: *Pripravljalni odbor nove »Vzajemne pomoči« v Ljubljani, Mencingerjeva ul. 4.* Člani, ki tiskovin še niso prejeli in nameravajo nadaljevati zavarovanje po novem statutu, naj jih urgirajo na gorenji naslov. — *Ustanovno načelstvo.*

---

udeležuje dela v teh, za popularizacijo umetnosti pomembnih institucijah?). Ljubljanska mestna občina (g. Jakopič bi to potrdil) in posebej še država izdajata za slovenske umetnike več nego kdaj poprej. Ne bi bilo prav, če bi kdo iskal tudi tu protiumetnostnega samovladja filistrov. Toda v relaciji s potrebami in zlasti še z željami je vse to malo, zelo malo: radi verjamemo. Vendar — vprašajte, kako so dotirane druge, v golem življenjskem boju, kakor označuje današnje življenje, še pomembnejše potrebe. Razvoj zanimanja za umetnost je verjetno tudi pri nas na najboljši poti. Umljivo pa je, da množica drobnih interesentov zlasti ob očitni desorganizaciji v vrstah naših likovnih umetnikov ne more nadomestiti nekdanjih fevdalnih mecenov. Morda je aristokratski družabni red bil res povoljnejši za umetnost nego je današnja demokratična družba s parvenijsko plutokracijo. Toda umetniki morajo umeti še neko drugo umetnost: kako naj si zagotove v realnem družabnem stanju svojemu poslanstvu primeren položaj?

Umetniki se morajo organizirati, kakor se danes vse organizira: morejo se kot ljudje — ne kot stvarjalci — ginljivo posloviti od dosedanjega bujnega, romantično mehkužnega individualizma, četudi bo ob slovesu kanila kakšna solza v moško brado. Umetnikov ne bo nobena družba redila, tako, kakor da bi bili kakšni eksotični ptiči, od vsake družbe pa bodo smeli zahtevati priznanje svojega **dela.** Sodoben umetnik se mora spustiti za sfero nižje, na črna tla realnih življenjskih odnosov in socialne borbe. Če si g. Jakopič obeta od zbora vseh slovenskih županov kaj prida za našo umetnost, se moti. Ostavimo častitljive župane pri njihovih skrbeh za občinska pota in se zadovoljimo s počasno, a smotrno in učinkovito kulturno akcijo med ljudstvom. Akcijo, ki bo tudi likovnim umetnikom **ustvarila njih publiko.** —o.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20.

Petek, 28.: Zaprto.
Sobota, 29.: Roksi. D.
Nedelja, 30.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.

LJUBLJANSKA OPERA
Začetek ob 20.

Petek, 28.: Zaprto.
Sobota, 29.: Mala Floramye. B.

★

Iz gledališča. V soboto uprizori drama izvrstno veseloigro »Roksi« z go. Šaričevo v naslovni ulogi in v režiji prof. Šesta. — Za prvo polovico novembra pripravlja drama dve noviteti Zuckmayerjevo izvrstno veseloigro »Veseli vinograd« in Golievo izvirno mladinsko igro »Srce igračk«, ki bo zaradi izredno prisrčne vsebine brez dvoma ugajala mladini in odraslim. Obe deli pripravlja prof. Šest. — V operi se bo »Mala Floramye« z g. Dubajičem kot gostom ponovila v soboto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20

Petek, 28.: Zaprto.
Sobota, 29.: Trije vaški svetniki. Znižane cene.

Iz življenja in sveta

Japonski kolonisti v Mandžuriji

Japonska je začela naseljevati Mandžurijo z vojaškimi kolonisti, ki jih vidimo na sliki pred odhodom iz Tokia v zadnji molitvi za srečno potovanje

Repatica se bo srečala z zemljo

V pričakovanju zvezdnih utrinkov kometa Temple

V nekoliko tednih bomo imeli priliko opazovati zanimiv nebesni pojav, ki se pa da v nasprotju z mrki, položajem premičnic ob določenem času in drugimi pojavi le težko v naprej določiti. Ni čuda, saj gre za nebesnega potepuha in vrhu tega še za zelo nezanesljivega, namreč za komet Temple, ki je znan tudi pod imenom komet 1866. I.

Če ni v računih, ki jih je napravil angleški astronom dr. Crommelin, nobene pomote, bo zašla zemlja v novembrskih tednih v posebno gosto jato zvezdnih utrinkov, ki bodo prekosili vsakoletno krasoto jate Leonidov. Ta obilni dež zvezdnih utrinkov pa ne bo nič drugega nego posledica srečanja z ostanki repatične glave. Ti utrinki izvirajo namreč iz repatice Temple, ki se že dolgo časa drobi in se bo po vsej priliki polagoma tudi razkrojila. Seveda nam pa od tega srečanja, če pride sploh do njega, ne preti nobena nevarnost.

Komet Temple spada, kakor pravijo astronomi, med periodične komete, ki krožijo okoli sonca v določenih časovnih razdobjih. Njegova pot okoli sonca traja 33 let in vsakih 33 let se potemtakem približa naši premičnici. Prvič so ga opazili že v predteleskopski dobi l. 1366. in se je takrat pokazal v izredni mogočnosti in krasoti. Med ljudmi tedanjega časa je zbujal seveda samo strah.

Do leta 1866., ko ga je odkril Temple kot neizrazito, s prostim očesom celo nevidno maso, je kronika o njem molčala. Temple pa je takrat izračunal tudi njegovo pot in se je izkazalo, da mora biti identičen z nebesnim pojavom, ki je l. 1833. v novemberskih dneh povzročil impozantno deževanje meteorov na zemljo. Že prej je astronom Schiaparelli, slavni odkritelj Martovih prekopov, dokazal, da izvira periodično deževanje meteorov iz razkrajajočih se kometnih glav in tudi l. 1866., ob pojavu Templove repatice, je prišlo do takšnega gostega padanja izpodnebnikov na zemljo. Nekaj podobnega so pričakovali v zvezi s to repatico za l. 1899., a napovedani dogodek je popolnoma izostal. Izkazalo se je, da je bil Jupiter s svojo ogromno maso potegnil repatico kakor njene drobce z običajne poti. Letos, po 33 letih, so izgledi za ponovno srečanje z repatico baje ugodnejši. V nekoliko dneh se bo pokazalo, da-li se niso astronomi spet premotili.

Alkoholizem na Angleškem nazaduje

Česar ni dosegla Amerika s svojo prohibicijo, se polagoma pripravlja po vsej priliki neprisiljeno na Angleškem. Po neki statistiki je padlo število lokalov, ki jih je bilo l. 1895. še 103.341, leta 1931. na 77.335. Temu nasprotno je narastlo število klubov. L. 1905. jih je bilo 6589, l. 1931. pa 13.947. Samo lansko leto je bilo prijavljenih 421 novih.

Posledice tega razvoja se kažejo v zmanjšanem številu alkoholnih ekscesov. Napram predlanskemu letu je število obsodb za delikte iz tega razloga padlo za več nego 20 odstotkov. Predlanskim je bilo 53.000 obsodb, lani pa samo 42.300. Še leta 1913. pa je bilo kazenskih primerov v zvezi z alkoholom 188.800.

Draginja v Rusiji

United Press poroča iz Moskve, da so se življenjske razmere v zadnjem času močno podražile. Nekateri predmeti so poskočili v ceni do 2000 odstotkov. Kilogram mesa stane sedaj 6 rubljev, medtem ko je še nedavno stal 2.19 rublja. Podražitev vseh živil priča tudi o tem, da se nahaja ruski denar v stanju inflacije.

Poroka v Zaratustrovem templju

V Teheranu je bila 9. okt. prva poroka Evropke s pripadnikom Zaratustrove vere po staroperzijskem obredu. Nevesta je bila Nemka, Edita Reupcke, ženin pa Šah Behram Šahrok, tretji sin zakladnega ministra perzijskega parlamenta.

Poroka se je vršila z velikim sijajem, obreda se je udeležilo ogromno število privržencev Zaratustrove vere pod vodstvom ženinovega očeta, ki je poslanec in eden najugednejših Zaratustrovih vernikov. Svatbene svečanosti so trajale 48 ur in k njim je prišlo nad 80 predstavnikov najodličnejših družabnih plasti v Perziji.

Atentati z otrovnimi iglami

Exhange Telegraph poroča iz Kalkute, da so zadnje dni prepeljali v oddotne bolnice kakšnih 10 uradnic angleškega poreklа, ki so jih neznanci med potoma v urade vbodli s strupenimi iglami. Dekleta kažejo znake zastrupljenja. Ni dvoma, da izvirajo ti atentati na Angležinje od indskih fanatikov, ki so v zadnjem času začeli na ta način demonstrirati proti angleški upravi dežele.

Pohod brezposelnih v London

Iz Lancashira se je pred dnevi napotilo več tisoč brezposelnih v London, kjer hočejo prepričati o svoji bedi angleške parlamentarce. Naša slika prikazuje oddelek brezposelnih med odmorom na poti

Elektrarna ob vznožju Himalaje

Ob reki Ul na ozemlju mandijskega radže ob južnem vznožju himalajskega gorovja dovršujejo zdaj elektrarno, ki bo izrabljala ogromne vodne sile gorskega sistema Himalaje. Naprava bo dobavljala električno silo zlasti iz vodovij pogorja Devalegiri, ki ga cenijo na 2 in pol milijona konjskih sil. Gradnja elektrarne je zelo težavna, ker je treba premagati ogromne naravne ovire. Skozi neko goro so n. pr. morali izvrtati 5 kilometrov dolg predor. Pri teh delih je sodelovalo 150 inženjerjev in 300 delavcev.

V predelu, kjer se dovršuje elektrarna, sta najhujša sovražnika človeškega zdravja mraz in kamenje. »Proga smrti« je bila dolga samo 6 m. Da so jo obvladali pa so potrebovali tehnični veščaki 4 mesece časa, ker jo je vedno znova zasipavalo in zatrpavalo kamenje, ki se je vsipalo iz razpoklin krhkih sten. Težak je bil tudi transport strojev, ki so jih morali delavci prenašati na plečih, in to v predelih, kamor dotlej še ni stopila človeška noga. Stroški za elektrarno znašajo 4 in pol milijona funtov, ko bo naprava dograjena, pa bo imela civilizacija od tega ogromne dobičke.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski učinkuje že kozarec naravne **»Franz Josefove« grenčice** sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba **»Franz Josefove« vode** kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mož, ki postane ženska

V neki budimpeštanski bolnišnici bodo prihodnje dni skušali spremeniti 21letnega Andreja K. v žensko. Andrej K., ki je doslej hodil v moški obleki naokrog, je čuden stvor. Ima žensko gornje telo in moško spodnje, spolno pa ne spada ne sem ne tra in se tudi ne čuti ne tega ne onega. V bolnišnici so ga izprva sprejeli na otroški oddelek.

Po ponovnem rentgeniziranju niso zdravniki na noben način mogli določiti njegovega spola in tudi ko so se odločili za trebušni rez, niso prišli do nobenega zaključka. Končno je med njimi prevladalo naziranje, da se K., ki se čuti zelo nesrečnega, ne da spremeniti v moškega, prej v žensko. To bi izvršili s pomočjo operacije. Po sodbi zdravnikov se bo potem K. sam od sebe razvil v žensko in je že določeno, da se mu ime spremeni v Etelko. Uspeha te operacije pričakujejo v znanstvenih krogih z veliko napetostjo.

Bolgarski Landru?

V bližini Evksinograda ob cesti, ki drži v Varno, so našli kopači pri nekem vodnjaku na kraju, kjer leži voda zelo plitvo, od apna razjedeno mrtvaško glavo. Policija ka je bila obveščena o najdbi, je poslala v vodnjak detektive, ki so kmalu našli še drugo lobanjo. Preiskava je ugotovila, da gre za glave mladih deklet, ki so ležale v vodnjaku šest do osem mesecev. Najdba je vzbudila veliko senzacijo posebno zaradi tega ker so našli nekaj sto korakov od vodnjaka še več drugih mrtvaških glav. Ni dvoma, da tiči za najdbami zločin, in sicer po vsej verjetnosti zločin Landrujevega kova.

Pravkar izišla številka ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

MEGLE V VSEMIRJU (s sliko)
KONGRES MRTVECEV (s slikami)
ANTON FUNTEK †
FRAN MILČINSKI †
OB VARDARJU V MAKEDONIJO (Iv. Podržaj — s slikami)
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA
PRI GLAVOREZIH
»NA DAN VSEH SVETIH« (Joso Bužan — slika)
POVZROČITELJ MALARIJE (s sliko)
PLANINSKA KOČA (Schneider — slika)
MED 58° IN 72° SEVERNE ŠIRINE (dr. Božo Škerlj — s slikami)
RIBE, KI ŽIVE V VROČI VODI
BACILI — REŠITELJI ŽIVLJENJA
KAJ SE DOGAJA, ČE... (Prof. A. M. Low)
»ELEKTRIČNO SRCE« ALZACIJE (slika)
NAZADOVANJE SVETOVNEGA LADJEDELSTVA
ČLOVEK IN DOM (Pisalna miza — s sliko)
TRI MINUTE POTOVANJA (Mexiko City — s sliko)
ZNAMKE PRIPOVEDUJEJO (Prva mandžurska znamka — s sliko)
K 175. OBLETNICI SMRTI ZNAMENITEGA FRANCOSKEGA FIZIKA (s sliko)
ŠAH
KAKO JE Z GRIZENJEM NOHTOV
LJUBLJENE ŽENSKE
ELEKTRIČNI PERPETUUM MOBILE
SPOMINU NAŠIH MRTVIH (slika)
HUMOR (Adamson)

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. — Posamezne številke 2 Din po vseh trafikah

Herriot otvarja novo bolnico v Lensu

Francoski ministrski predsednik v razgovoru z bolnikom v novem bolniškem poslopju. V Lensu je zaposlenih tudi mnogo slovenskih rudarjev

Umor z bacili legarja

Zločin natakarja, bivšega medicinca

Ozračje dunajske družbe vznemirja zadnje dni nenavadna smrt 26letne mladenke Matilde Seidl, neveste ravnatelja neke male kavarne na Karmeličanskem trgu.

Seidlova, po poklicu prodajalka, je 2. oktobra nenadoma zbolela. Dobila je visoko temperaturo, zaradi česar so jo odpeljali v bolnišnico. Tam so zdravniki ugotovili trebušni legar. Po daljšem trpljenju je mladenka 18. t. m. izdihnila. Takoj po smrti pa so sorodniki pokojnice podali na policijskem komisariatu ovadbo da je prodajalka postala žrtev zlonamernega zastrupljenja. Zločina je osumljen njen zaročenec, kavarniški ravnatelj in njegov natakar, bivši medicinec Reiss.

Oba obtoženca tajita strašno obdolžitev, vendar pa dajejo njune izjave pri dosedanjih zaslišanjih povod za sum, da pri stvari nekaj ni v redu.

Pokojna Matilda Seidl je namreč bila zaposlila in njen zaročenec je prosil svojega natakarja, naj mu preskrbi kakšno sredstvo za odpravo plodu. Reiss, demoraliziran človek, je obljubil storiti vse, kar bo v njegovi moči. Prinesel je zaročencu zaželjena sredstva. To je bilo približno dva tedna pred obolenjem prodajalke.

Pri sprejemu v bolnišnico 2. t. m. pa so zdravniki ugotovili, da vročina, ki jo je imela Seidlova, ne izvira od odprave telesnega plodu, marveč od trebušnega legarja. Na vprašanje kje je dobila to bolezen, je mladenka povedala, da je jedla slaščice, katere sta ji ponudila njen zaročenec in njegov natakar.

Slaščice so bile zastrupljene. Vsebovale so bacile legarja, katere je bil prinesel mladenkinemu zaročencu Reiss v posebni fioli iz nekega medicinskega laboratorija. Domneva je tem verjetnejša, ker je zbolela na legarju skoro istočasno tudi neka soseda Seidlove, kateri je slednja ponudila usodne slaščice.

Sum, da je zaročenec na ta način usmrtil svojo nevesto pa opravičuje tudi dejstvo, da je prišlo med ravnateljem kavarne in Seidlovo v zadnjem času večkrat do ostrih besed. Baje se je zaročenec neveste naveličal. Imel je razmerje z njo že pet let in se je tega popolnoma nasitil. Policija preiskuje zadevo dalje in ventilira posebno vlogo propalega medicinca, da je gostom v kavarni zapisoval recepte dvomljive vrednosti, ki so ljudem prinesli več škode nego koristi.

Preobraženi dežnik

Na razstavi najnovejših izumov v Londonu je razstavljen tudi dežnik nove konstrukcije s podaljškom na eni strani. Na levi vidimo damo pri odpiranju novovrstnega dežnika, na desni pa je dežnik razpet v celi velikosti. Enostranski podaljšek ima namen boljše zaščititi levo ramo.

Wilkinsove priprave za l. 1934.

Na vožnje s podmornicami se bodo ljudje lažje navadili kakor na vožnje po zraku

Sir Hubert Wilkins je imel nedavno v Kansas City predavanje, v katerem je obrazložil načrt svoje druge odprave na severni tečaj l. 1934. Navzlic temu, da njegova zadnja ekspedicija ni končala z uspehom, ni izgubil upanja v svojo stvar in je trdno uverjen, da bo prihodnji rezultat njihovih naporov vse drugačnejši od dosedanjega truda.

Prihodnja Wilkinsova odprava bo vodila avstralskega raziskovalca k točki severnega Lednega morja, ki leži kakšnih 1300 km severno od Pointa Barrowa na Aljaski. Ta točka je zaradi ogromnih lednih mas nedostopna drugim ladjam. Teoretično bi se dala razdalja med njo in najbližjo točko, kjer bi se lahko zasidrala ladja, napraviti z letalom, ki bi preletelo 800 km poti. Toda ta reč je zaradi nepripravnega terena izključena.

Zato se je Wilkins vnovič odločil za podmornico, ki pa bo čisto drugače zgrajena kakor ladja, ki jo je bil zadnjič kupil od ameriške mornarice za 1 dolar in jo potem za silo preustrojil v podmorsko vozilo. Zaradi zastarelosti se z lansko podmornico ni dalo napraviti nič. Podmornica, ki se bo gradila po natančnih načrtih raziskovalca, bo popolnoma drugačna kakor navadne podmornice ter se bo od njih razlikovala tudi na zunaj.

Neglede na znanstvene svrhe, katerim lahko rabi podmornica, pa hoče Wilkins dokazati še nekaj: to, da je vozilo te vrste tudi v mirni dobi praktično uporabljivo. Njegovi eksperimenti bodo pokazali, da je podmornica tip ladje, ki more tudi v mirnem času koristiti trgovini s tem, da vozi skozi zaledenele predele rek in posreduje zveze tam, kjer odpove normalna plovba z ladjami. Baje ima celo napravljen načrt, ki bo omogočil promet s smotreno zgrajenimi podmornicami med Kanado in Anglijo pod ledom.

Podmornica za vožnjo na severni tečaj bo tako zgrajena, da bo v njej prostora za sedem mož in za živila, ki omogočajo leto dni prezimovanja v odljudnih deželah. Raziskovalec je prepričan, da bodo ljudje kmalu s popolnim zaupanjem zrli na tip podmornice za vožnje pod ledom in da se bodo nanje celo hitreje privadili kakor so se privadili voženj z letali po zraku.

Največja krušna peč v Evropi

V Turinu so te dni v navzočnosti italijanskega ministrskega predsednika otvorili največjo krušno peč na evropski celini. Peč je last konsumnega društva v Turinu ter lahko speče v 8 urah 200 meterskih stotov kruha.

ANEKDOTA

Abbé princ Salm je bil zelo grd. Nekega dne, ko je šel skozi predsobo kralja Ludovika XV., je slišal neke dvorjane, ki so si šepetali: »Naš Ezop.« Princ se je ustavil in dejal mirno: »Gospodje, ta primera je zelo laskava. Ezop je bil namreč mož, ki je živalim podelil dar govora.«

Vsak dan ena

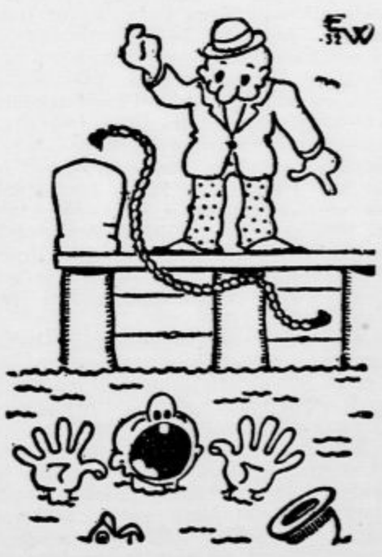

»Kaj, vrv bi radi? Tukaj je! Samo ne vem, kaj boste tam dolj storili z njo!«

S P O R T

Vsem klubom in društvom včlanjenim v GZSP

Z ozirom na predstoječo zimsko sezono prosimo vse klube in društva, da nam najkasneje do 15. novembra sporoče svoj zimski program za leto 1932—33. Opozarjamo že vnaprej, da se na prepozno dospele prijave ne bomo ozirali. Pri sestavljanju programov naj vse edinice upoštevajo, da je klubski dan dne 8. jan. 1933, podsavezni dan 21. in 22. jan. 1933 in tekme za državno prvenstvo 28. in 29. januarja 1933. Obenem se pozivajo vse edinice, naj poravnajo vse prispevke do 31. decembra 1932. Položnice smo priložili okrožnicam, katerih naj se blagajniki takoj poslužijo.

Redne seje ožje uprave se bodo vršile vsak mesec trikrat Podsavezni lokal je sedaj v stranski dvorani hotela Paar. Glede obveznega zdravniškega pregleda smo dali navodila v okrožnicah. Teoretični izpiti za sodnike v skokih se bodo vršili v novembru v Ljubljani. Člani naj se pravočasno prijavijo. Čas bomo še sporočili. Vsi sodniki se opozarjajo, da preštudirajo pravilnike za smuko in slalom.

Vse edinice se opozarjajo, da nam redno vsak mesec pošiljejo poročila o svojem delovanju, ker od nas zahteva isto tudi savez. Vsem društvom in klubom sporočamo, da se vrši izredna glavna skupščina Saveza dne 27. novembra v beli dvorani hotela Union v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: poročilo predsednika, volitev upravnega odbora po novih pravilih, nadzornega odbora, predlog upravnega odbora za spremembo pravilnika za zimskosportni znak, predlog upravnega odbora za pravilnik zdravstvene in nadzorne komisije, izpopolnitev verifikacijskega pravilnika.

Seja širše uprave GZSP bo 20. novembra ob 14. v lokalu pri Paaru, na kateri se bo razpravljalo o predlogih za glavno skupščino Saveza. Podsavez bo priredil v novembru in decembru troje predavanj o tehniki in o razvoju smučarstva. O vremenski poročevalski službi bomo poročali prihodnje dni, naprošamo pa že danes vodstva klubov SK Bratstvo, Jesenice, SPD Kranjska gora, SK Dovže-Mojstrana, SK Bohinj, TPD Sv. Janez, SK Begunje in SK Lesce, da že danes določijo najbolj zanesljive člane, da bodo to za nas velevažno službo prevzeli in točno vodili.

Končno apelira uprava podsaveza na vse edinice, da priredijo v svojih krogih kako prireditev, katere čisti prebitek naj nakažejo podsaveznemu blagajniku. — GZSP.

Službene objave LNP

(Seja p. o. dne 26. oktobra 1932.)

Navzoči gg.: Stanko, rav. Šetina, Novak, Zupanc, Petrič, Šetina R., Grošelj, Anko, Brumen.

V nedeljo 30. oktobra se določijo naslednje prvenstvene tekme:

Ljubljana igrišče SK Ilirije ob 13.30 NSK Sparta : SK Reka, ob 15.15 druga kvalifikacijska tekma TSK Slovan : SK Celje. Službujoči odbornik g. Logar. Vsak klub mora postaviti tri reditelje. Maribor igrišče ISSK Maribora ob 15. SK Železničar : ISSK Maribor. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Kemeny. Dopoldne ob 10. druga kvalifikacijska tekma SK Rapid : Čakovečki SK Čakovac. Službujoči odbornik g. Fischer. Trbovlje igrišče SK Amaterja ob 15.30 SK Dobrna : SK Amater. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Lunder. Hrastnik igrišče SK Hrastnika ob 15.30 SK Hrastnik : SK Trbovlje. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Dolanc. Zagrje igrišče SK Zagorja ob 15.30 SK Zagorje : SK Retje. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Lipovšek.

Odobrita se poskusni tekmi Gradjanskemu SK Čakovac, in sicer 30. oktobra s Pustakovečkim SK na igrišču Čakovečkega SK v Čakovcu in 6 novembra z RSK Svoboda, Varaždin v Varaždinu.

Na prošnjo SZNS v Ljubljani za polaganje sodniških izpitov se določijo v nedeljo 30. oktobra na igrišču SK Ilirije tale moštva: ob 8.30 SK Svoboda II. : ŽSK Hermes II. in ob 10. SK Ilirija II. : SK Grafika II. — Tajnik II.

Službeno iz OZDS pri LNP. V Ljubljani na igrišču Ilirije ob 13.45 Sparta:Reka, prvenstvena, g. Ramovš; ob 15.15 Slovan: Celje, kvalifikacijska, g. Pevalek; v Mariboru na igrišču Maribora ob 10. Rapid: Čakovec, delegira OZDS pri JNS. rezerva g. Deržaj; ob 14.15 Železničar:Maribor, delegira OZDS pri JNS. rezerva g. Deržaj, v Čakovcu SK Gradjanski:Pustakovečki, poskusna, na igrišču ČSK, s di g. Oberlintner iz Kotoribe, katerega naj SK Gradjanski direktno obvesti o uri pričetka tekme; v Trbovljah na igrišču Amaterja ob 15.30 Amater:Doberna, g. Mahkovec; v Hrastniku na igrišču Hrastnika ob 15.30 Hrastnik:Trbovlje, g. Vidic; v Zagorju na igrišču Zagorja ob 15.30 Zagorje:Retje, gosp. Zunan.

Službeno iz sekcije ZNS. Teoretični izpiti za podsavezne nogometne sodnike se vršijo v Ljubljani v damski sobi kavarne Emona v soboto 29. t. m. ob 19. za tele kandidate: Gottwald Rihard, Smogavec Stanko, inž. Skok Stanko, prof. Stražar Konrad, Müller Franc, Martelanc Miro, Jančigaj Mirko; ob 20. Mandič Slavko, Hobacher Valter, Jenko Jože, Galič Alojz, Kušar Janez; ob 21.: Mrdjen Viljem, Pušenjak Vladimir, Groznik Ludvik, Kosirnik Mirko, Pfunder Viljem. Praktični izpiti se vršijo za vse zgoraj navedene kandidate v nedeljo 30. t. m. ob 9. uri dopoldne na igrišču Ilirije. — Tajnik.

Službene objave LHP. (Seja u. o. dne 26. oktobra.) Naknadno se vzame na znanje prijava Atene za prv. tekmo Atena : Ilirija. Za začasne člane se sprejemejo SK Ptuj, Ptuj, SK Bratstvo, Jesenice in SK Korotan, Kranj. Ker je SK Bratstvo zadostilo vsem predpisom JHS za sprejem novih članov, se predloži savezu za sprejem v redno članstvo JHS. Ostala dva kluba morata odigrati predpisane poskusne tekme. SK Korotanu se določi prva poskusna tekma v nedeljo 30. t. m. proti SK Iliriji (sodnik g. Baltesar). Ker je TKD Atena nastopila v vseh pokalnih tekmah z neverificirano igralko Šmuc Nano, se anulirajo verifikacije vseh njenih tekem in se te tekme ponovno verificirajo z rezultatom 0:6 za nasprotni klub. V poštev pridejo te-le tekme: Atena : Ilirija, 12. junija, Atena : Borec, 3. julija, Atena : Bratstvo, 10. julija, Atena : Tržič, 17. julija, Atena : Ilirija, 11. avgusta. Tabela pokalnega turnirja se spremeni zaradi tega in se glasi sedaj: 1. Ilirija, 2. Borec, 3. Bratstvo, 4. Svoboda, 5. Atena in 6. Tržič. Zaradi nastopa Atene z neverificirano igralko na 5 javnih tekmah in zaradi odigranja javne tekme z nesaveznim klubom S. O. Borec na Jesenicah brez dovoljenja podsaveza se kaznuje Atena po paragrafu 47 kaz. prav. v zvezi s paragrafom 1 obč. prav. JHS z enomesečno zabrano igre. Klubi, člani podsaveza se opozarjajo, da do 26. novembra ne smejo igrati s TKD Ateno. Eventuelne prvenstvene tekme, katere bi morala Atena odigrati v tem času se verificirajo z rezultatom 6:0 za njene nasprotnike.

Celjski nogomet v nedeljo. Na sportnem igrišču pri »Skalni kleti« se bo pričela v nedeljo 30. t. m. ob pol 11. dopoldne drugorazredna prvenstvena nogometna tekma med SK Atletik in SK Jugoslavija, ob 15. pa med SK Laškim in SK Šoštanjem. Če bi bilo igrišče pri »Skalni kleti« morda zaradi deževja nerabno, se bosta vršili tekmi na igrišču SK Olimpa v Sp. Hudinji.

Gradnja smučarske skakalnice pri Celju. Smučarski klub Celje gradi po zgledu drugih zimskosportnih središč nad vilo gosp. Petrička v Lipah pri Celju veliko in moderne smučarsko skakalnico, ki bo omogočala skoke do višine 50 metrov. Pri delu je stalno zaposlenih osem delavcev. Poleg velike skakalnice bodo zgradili tudi manjšo, na kateri se bodo smučarji začetniki vadili v skakanju. Smuška skakalnica, ki bo otvorjena v začetku februarja s tekmo domačih in inozemskih smučarjev, bo gotovo velika pridobitev za Celje kot zimskosportno središče in bo gotovo mnogo pripomogla k razvoju smuškega sporta v Celju in okolici.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Danes ob 18.30 sestanek rezerve in juniorskega I. moštva v garderobi na igrišču; točno in vsi! Jutri od 15.30 dalje trening I. moštva ob vsakem vremenu. V nedeljo 30. t. m. igra B-moštvo na Jesenicah zbirališče ob 11.45 pred gorenjskim kolodvorom, juniorji II pa ob 10. dopoldne na Rakovniku z juniorji Korotana. Obe moštvi naj prevzameta opremo že v soboto, ker bo v nedeljo garderoba zaprta.

SK Ilirija. Težkoatletska sekcija za rokoborbo ima drevi ob 19.30 zelo važen sestanek, zaradi dogovorjenega nastopa. Priti morajo: Stare, Tičar, Hinčik, Nace, Kneschaurek, Vodopija, Presetnik, Kunaver, Šolinc, Romanjuk, Vrečko, Abulnar, Šmitek, Lode, Kušar, Kokalj, Ažman, Zadnikar F., Petrovčič, Hugo, Matičič, Ovin I. in II., Ullsperger, Tomšič, Škrl, Kolar, Balentin, Novak, Smolinsky in vsi dosedaj prijavljeni atleti, za katere se bo pričel poseben trening. Vsi drugi, ki se nameravajo prijaviti, naj se zglase na velesejmu v paviljonu vsak ponedeljek, sredo in petek od 18.30 dalje pri g. Neredu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi od 16. naprej strogo obvezen trening za vse nogometaše. V nedeljo igra staro moštvo proti mlademu. Postava bo objavljena.

ŽSK Hermes. (Prireditveni odbor). Danes ob 20. kratka nujna seja odbora za proslavo otvoritve dirkališča. Na isto se vabijo gg. Lukežič, Maver, Hvala, Kosirnik, Pavlič, Krivic, Dolinar, Kos, Sterle, Erlih, Lozar, Barl in gdč. Otrinova. Načelnik kolesarske sekcije naj prinese s seboj tehnično poročilo prireditve otvoritve dirkališča, g. Erlih pa obračun predprodaje vstopnic.

Iz življenja na deželi

Iz Novega mesta

n— **Velika župna gasilska vaja v Šmihelu.** V nedeljo popoldne se je vršila v Šmihelu velika župna gasilska vaja pri kateri je sodelovalo pet gasilskih društev, in sicer novomeško, šmihelsko- kamenško, prečansko in stopiško. V akcijo je bilo postavljenih pet brizgaln, tri motorne in dve ročni. Po dobro sestavljenem načrtu, ki ga je izdelal agilni poveljnik novomeškega gasilnega društva g. Franc Reitz, je vaja v kateri je nastopilo 152 mož pod skupnim vodstvom omenjenega gospoda, uspela prav lepo. Vsak posameznik je bil na svojem mestu. Vaja je pokazala, da so vrli gasilci kos svoji hudi in požrtvovalni nalogi. Po končani vaji, kateri je prisostvovalo poleg celotnega župnega odbora na stotine ljudi, je imel na gasilce lep nagovor župni načelnik g. Karel Jevšček, ki je gasilce vzpodbujal k intenzivnejšemu delu.

Iz Hrastnika

h— **Redukcije rudarjev** so tudi pri nas napovedane na isti način, kakor so se že izvršile v Zagorju. Iz »gospodarskih razlogov« bodo namreč reducirani starejši rudarji, očetje in redniki številnih družin, češ, da so podjetju potrebni mlajši delavci, ki bodo nastanjeni v samskem domu kakor v kaki vojašnici in se bo tako prihranilo pri stanovanjih. Odpuščeni bodo starejši rudarji-kopači, sprejeti pa bodo samci-vozači, ki imajo manjšo mezdo in se za nje tudi ne plačuje tolikih prispevkov v bolniško blagajno in pokojninski fond. Odpuščeni starejši rudarji bodo tudi v Hrastniku ostali brez vsake oskrbe, kajti podjetje jih smatra za prestare, za manj zmožne ne glede na to, da morajo biti za upokojitev po pravilih Bratovske skladnice stari najmanj 65 let in dela nezmožni najmanj za 66 odst.

h— **Sokolsko društvo** proslavi spomin na kumanovsko bitko drevi ob pol 8. v Sokolskem domu.

h— **Kino Narodni dom** bo predvajal jutri in v nedeljo film »Dve ljubezni«.

Iz Slovenjgradca

sg— **Kronika nesreč.** Frančiški Ramšakovi, 39-letni dninarici, je vrgel 19-letni Ivan Ramšak kamen v čelo in jo hudo ranil. — Gogelnik Drago, šolski upravitelj iz Breznega, se je z motorjem peljal v Dravograd in zaradi megle zavozil na kup kamenja. Pri padcu si je zlomil rebro. — Filit Janko, 24-letni posestnikov sin s Tolstega vrha in 29-letni mlinar Črešnik Luka sta se spopadla ter drug drugega z nožema hudo ranila. — Gorup Franc, delavec iz Hudega pota se je vračal v pozni noči domov. Zaradi teme se je spodtaknil in tako nesrečno padel na sekiro, ki jo je držal v roki, da si je roko popolnoma presekal. — Zorman Josip, knjigovodja pri gozdni upravi v Guštanju, je na potu v pisarno padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v tukajšnji bolnici.

Iz Laškega

l— **20-letnico kumanovške zmage** je tudi Laško lepo proslavilo. Vse mesto je bilo v zastavah, a na Orožmovem trgu se je vršil manifestacijski shod, na katerem je g. Majer podal historijat osvobodilnih bojev. Shoda so se udeležila vsa laška društva, številno občinstvo in šolska mladina.

l— **Pobalinstvo.** Sluga tukajšnjega hotelirja g. Henkeja je imel na kegljišču shranjeno kolo, ki mu ga je nekdo izmaknil ter vrgel na železniški tir. Proti Rimskim toplicam vozeči nočni vlak je kolo zgrabil, ga vlekel kakih 350 metrov po tiru in ga naposled pred železniškim mostom zdrobil. Orožniki so storilca izsledili.

Iz Ptuja

j— **Davica, ki se je pojavila v ptujskem okraju,** je zahtevala mlado žrtev, 4-letno posestniško hčerko Struclovo Angelo od Sv. Vida pri Ptuju, ki je umrla v ptujski bolnici.

j— **V zapor ni hotel.** Orožniki v Zavrču so dobili nalog, da privedejo v ptujske zapore delavca Franca Meška z Gorenjskega vrha, ki mora odsedeti 14 dni zapora. Ko sta prišla orožnika k Mešku in ga pozvala, da bi jima sledil, je izjavil, da ne pojde nikamor. Na ponoven poziv orožnikov je Meško zgrabil velik kuhinjski nož in začel z njim okoli sebe mahati, obenem pa je zaklical orožnikom, naj se odstranita iz sobe, ker jih sicer poblje. Ker ni preostajalo drugo, sta morala orožnika naperiti nanj bajoneta. Možak se je nato vdal. Ko pa sta ga hotela ukleniti, je vzel v naročje svojo 8-letno hčerkico, češ, zdaj mi orožniki ničesar ne morejo. Šele po velikem naporu so ga orožniki naposled uklenili ter odvedli v zapore. Mož se bo moral zdaj še zagovarjati zaradi nevarne grožnje uradnim osebam.

•

DOLENJSKE TOPLICE. Tudi mi smo proslavili 20-letnico bitke pri Kumanovem. Sokol je povabil na sodelovanje vsa tukajšnja društva in javne korporacije. V soboto zvečer je bila v Toplicah slavnostna razsvetljava, pevski zbor pa je na Kopališkem trgu zapel več pesmi. V nedeljo po jutranji maši se je vršilo na trgu javno predavanje o pomenu Kumanovega za Jugoslovane. Predaval je šolski upravitelj in starosta Sokola br. Gregorc. — Preteklo nedeljo je povabil župan g. Pečjak občinske odbornike iz Toplic k seji v zadevi vodovoda. Kljub vsem prošnjam in pritožbam poprava vodovoda še ni prišla z mrtve točke. Zdaj je župan doznal, da je bil že za leto 1931 določen znesek 45.000 Din banovinske podpore za popravo topliškega vodovoda in da ta podpora še ni bila nakazana, niti ni bila občina o njej obveščena. Zato je občinski odbor sklenil, da poseti g. bana deputacija, ki ga naprosi, da se določeni znesek občini nakaže. V prvi vrsti bi bilo potrebno napraviti v Podturnu, odkoder je napeljan topliški vodovod, nov jezki bi moral biti precej niže od sedanjega. Ker so v Podturnu na mestu sedanjega jeza kraška tla, uhaja voda vod jezom, ki je jez ne more zajeti in tako ostanejo Toplice brez vode, kar se zlasti dogaja ob času glavne sezone. Nujno je, da pregleda teren strokovnjak. Izvir v Podturnu je dovolj močan, ne le da bi oskrboval z vodo Toplice, temveč bi bilo možno v Podturnu napraviti elektrarno za vso občino. Poleg novega jeza pa bo nujno treba položiti tudi nekaj novih cevi in po Toplicah postaviti nove pipe, ker so sedanje že skoro povsem nerabne. S tem bi prenehalo vse zabavljanje na vodovod in vodovodno doklado, ki jo morajo Topličani plačevati za vodo, ki je nimajo.

POLJČANE. Prva slana je zalotila naš kraj pretekli torek. Lani smo imeli v tem času na Boču že prvi sneg. — Pred dnevi se je pri nas ustanovil sportni klub »Boč« (SKB). Za predsednika so člani izbrali Alfreda Generja, v ostalem odboru pa so: Pristonik, Lušan, Žitnik, Franc Geuer in drugi. Igrišče je začasno na Brajlihovem travniku za Brežnico. V nedeljo je bila nekaka oficijelna otvoritev z nogometno tekmo na kateri so se spopadli naši z Pragerčani. Zmagal je SKB s 13 : 3. V predtekmi je zmagala tudi rezerva z 1 : 0. — Umrla sta te dni 60-letni Boštjanov Valand in 78-letna Sajkova Liza, oba s Stanovskega pri Poljčanah. Blag jima spomin!

VIČ. **Krajevna organizacija JRKD** na Viču sklicuje za soboto 29. t. m. ob 20. v dvorano Sokolskega doma na Glincah informativni sestanek svojih članov in somišljenikov. Na sestanku bodo poročali gg. narodni poslanci in funkcionarji banovinske organizacije o važnih vprašanjih kakor o razdolžitvi kmetov, o ureditvi obrestne mere, o novem občinskem zakonu in o reformi samouprav. Na sestanku bo poročal tudi **domači poslanec g. Koman** in je zato dolžnost vseh članov in somišljenikov, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka, kjer bodo lahko povedali svoje želje in prošnje g. narodnemu poslancu. Kakor je Vič 8. novembra lanskega leta pokazal, da stoji trdno in zvesto v jugoslovenskem taboru, tako mora tudi v soboto pokazati, da ta ideja živi še naprej in da malodušnežev ni v viški občini. Torej vsi Vičani v soboto na sestanek v Sokolski dom!

Radio

Izvleček iz programov

Petek, 28 oktobra.

LJUBLJANA 11.05: Šolska ura: Učimo se varčevati (L. Zupanc). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Primorski kras. — 19: Francoščina. — 19.30: Gospodinjska ura. — 20: Proslava obletnice češkega osvobojenja (prenos iz Uniona). — 22.15: Čas, poročila.

Sobota, 29. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18: Gimnastične vaje. — 18.30: Angleščina. — 19.30: Planine in planinci. — 20: Plošče. — 20.30: Moški zbor glasbenega društva »Sloga«. — 21.15: Citraški trio krožka »Vesna«. — 21.45: Slovenska glasba (salonski kvintet). — 22.30: Čas, poročila.

BEGRAD 12.05: Radio - orkester. — 17: Lahka godba. — 20: Prenos iz Zagreba. — Godba za ples. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Lahka godba. — 20: Prenos opere iz gledališča. — PRAGA 19.20: Godba na pihala. — 20.20: Waltnerjev večer. — 21.20: Orkester. — 22.20: Mešan program. — BRNO 19.20: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Orkestralen in pevski koncert. — 22.05: Chopinove klavirske skladbe. — Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert orkestra. — 15.15: Sonata za rog in klavir. — 16.45: Komorna glasba za mandoline. — 17.55: Lahka godba. — 19.35: Barska muzika. — 20.15: Zgodba o zlatu. — 22.30: Orkester. — BERLIN 20: Simfoničen koncert. — 21.15: Zabaven program. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 20.05: Mešan program. — Plesna glasba. — MÜHLACKER 20: Bruchov »Frithjof«, za moški zbor soliste in orkester. — 20.50: Zabaven večer. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Ciganska godba. — 19.45: Straussov večer. — Lahka glasba. — RIM 17.30: Plesna glasba. — 20.45: Operni večer.

Oskrbovane planinske koče

Ljubljana, 27. oktobra.

SPD sporoča, da so odprte in oskrbovane sledeče planinske koče in domovi:

V Triglavskem pogorju. Erjavčeva koča na Vršiču je odprta ob sobotah in nedeljah, dnevom pred praznikom in na praznik do vštevši 1. novembra t. l. Kdor želi kočo posetiti med tednom naj se zglasi pri g. Julki Pečarjevi v Kranjski gori.

Za Aljažev dom v Vratih velja isto kot za Erjavčevo kočo. Med tednom je turistom na razpolago stara Aljaževa koča, ki je stalno otvorjena toda neoskrbovana.

Triglavski dom na Kredarici je zaprt. Za poset se je oglasiti pri oskrbniku g. Francu Šestu v Srednji vasi v Bohinju.

Koča pri Triglavskih jezerih bo odprta od 29. oktobra do 2. novembra t. l. te se ne oskrbovana, to pa samo v slučaju lepega vremena.

Malnarjeva koča pod Črno prstjo je odprta in oskrbovana do 1. novembra t. l. Orožnova koča pod Črno prstjo je odprta in oskrbovana le ob sobotah in nedeljah, ne dan pred praznikom in na praznik, to samo v slučaju lepega vremena. Kdor bi se hotel sicer poslužiti koče, naj se zglasi pri oskrbnici g. Ivanki Smukavčevi v Bohinjski Bistrici št. 15.

Staničeva koča, Aleksandrov dom in Vodnikova koča so zaprte.

V Karavankah. Za Kadilnikovo kočo in Spodnjo kočo na Golici, velja isto kot za Erjavčevo kočo. Radi poseta med tednom se je zglasiti pri oskrbnici g. C. Dernič, Sv. Križ-Planina nad Jesenicami.

V Kamniških planinah. Dom v Kamniški Bistrici, dom na Krvavcu in koča na Veliki Planini so vse leto oskrbovani.

Cojzova koča na Kokrškem sedlu in Kamniška koča na Kamniškem sedlu sta zaprt. Kdor jih želi posetiti naj se zglasi pri oskrbniku doma v Kamniški Bistrici.

Češka in Krekova koča sta zaprti.

Vse leto sta odprta in oskrbovana hotela Zlatorog in Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. — Ostale koče so oskrbovane le za silo.

Podružnica SPD v Celju sporoča, da so odprte sledeče koče: Piskernikova in Tillerjeva koča v Logarski dolini, Mozirska koča na Mozirski planini in Celjska koča v Celjskem pogorju. — Kocbekov dom na Korošici in Frischaufov dom na Okrešlju sta zaprta.

Podružnica SPD v Radovljici sporoča, da je Vilfanova koča na Begunjščici odprta in oskrbovana le ob nedeljah dokler bo lepo vreme.

Podružnica SPD v Kranju naznanja, da je Valvazorjeva koča stalno odprta in oskrbovana. Glede ključev za Prešernovo kočo se je oglasiti pri oskrbnici Valvazorjeve koče.

Mežiška podružnica SPD sporoča, da je Uletova koča na Peci oskrbovana ob sobotah in nedeljah do 1. decembra t. l., če bodo dospele prijave. — Čim bodo snežne razmere na Peci za smučanje ugodne, bo koča stalno oskrbovana celo zimo. V koči je nameščenih za zimske posetnike 44 postelj v kurjenih sobah.

Podružnica SPD v Škofji Loki naznanja, da je koča na Ljubniku odprta in oskrbovana vse leto. Pot je dobro markirana tako, da je dostop mogoč od vseh strani. Tura je zlasti priporočljiva v jesenskih dneh zaradi izredno lepega razgleda.

Upravni odbor SPD na Boču sporoča, da bo restavracija na Boču tudi letošnjo zimo odprta in oskrbovana.

Podružnica SPD v Bohinju sporoča, da je koča pod Bogatinom zaprta. Kdor jo želi posetiti naj se zglasi pri g. Hodniku, gostilničarju v Bohinju.

Podružnica SPD v Trbovljah javlja, da je dom na Mrzlici odprt in oskrbovan vse leto.

Podružnica SPD v Črnomlju naznanja, da je Planinski dom na Mirni gori vedno odprt in oskrbovan.

Podružnica SPD v Tržiču naznanja, da je planinski dom na Kofcah stalno odprt in oskrbovan. Dostop je od vseh strani prav lahko mogoč. Tura na Kofce je posebno v jesenskem času silno hvaležna.

Smučarska koča na Zelenici je prav tako stalno oskrbovana. Zavetišče pri Sv. Ani pa bo odprto v najkrajšem času. Okrepčevalnica na Ljubelu je zaprta, ker je turistovski promet radi pozne jeseni prenehal.

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črnino iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljše zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

Potrta neizmerne žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je moj iskreno ljubljeni soprog, gospod

ALOJZ MALOTA

višji častnik v pokoju in akad. slikar

v Gradcu v sanatoriju Križnih sester nenadoma preminul.

Truplo se pripelje v Felden ob Vrbskem jezeru, kjer se bo vršil pogreb iz hiše žalosti vile »Malota« v nedeljo ob 3. popoldne na tamkajšnje pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala dne 15. novembra v frančiškanski cerkvi ob 9. dop.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1932. 12688

Hedvik Malota - Šarc, žalujoča soproga

Pomoč

v vseh zadevah nudi »Jutrov« mali oglasnik.

ki krepi in zdravi

ŽELODEC

edini proizvajalec

LOVRO SEBENIK

Ljubljana VII.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

RUDOLF KRAŠOVEC naznanja v svojem in v imenu ostalega sorodstva žalostno vest, da je njegova srčno ljubljena žena, gospa

Ana Krašovec

roj. Furlan

v sredo, dne 26. t. m. po kratki bolezni, boguvdano preminila.

Truplo blagopokojnice smo prepeljali iz Leonišča v četrtek 27. t. m. v Št. Vid pri Stični, kjer se bo vršil pogreb v soboto, dne 29. oktobra ob 10. uri dopoldne na farno pokopališče.

Št. Vid pri Stični, dne 27. oktobra 1932. 12681

Michel Zévaco: 180

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Počasne pameti ste, gospod.« je rekel z ledenim glasom. »A bolje je pozno kakor nikoli.«

Neuvy je položil roko na ročnik svojega meča. Plemiči, ki so spremljali Epernona, so zahrumeli. Množica je spet zagnala svoje tuljenje. Strelci so se pripravljali za naskok, ne glede na Jehanovo grožnjo, ki je še vedno vihtil svojega velikana, obupno vreščečega na pomoč. Še trenutek, pa bi se bili vsi — plemiči, vojaki in vsa množica — vrgli na drzno dvojico.

»Da se mi nihče ne gane!« je kriknil Bearnec z zapovedujočim glasom.

To je zadoščalo. Vsi so mahoma otrpnili na svojih mestih.

Na Pardaillanovo lice se je vrnil prejšnji pikri nasmeh.

Jehan, videč, da so bili strelci spet daleč od njega, je rahlo postavil velikana na tla in mu velel s čudovito mirnim, le za spoznanje posmehljivim glasom:

»Pojdi, mali, in ne približaj se mi več. Saj vidiš, da ni zdravo.«

»Mali« si tega ni dal dvakrat reči. Odkuril jo je, kar so mu dale noge. In toli smešno prestrašen je bil videti na svojem begu, da se je kralj nehote namuznil. Obenem se je pa ozrl na Jehana, ki je bil spet v kameniti negibnosti prekrižal roke, in z občudovanjem pomislil:

»Vraga, kake pesti!«

A dogodek je bil tak, da ga je bilo treba takoj pojasniti. Veliki profos je moral pri tej priči povedati, naj kaj je opiral svojo strašno obtožbo.

Henrik je gospodovalno mahnil z roko. Vsi so odstopili, ne izvzemši voivod Liancourtskega in Bellegardskega. Pred kraljem so ostali samo Pardaillan, Jehan Hrabri in Neuvy. Henrik je krenil proti kočiji in ga z migom roke povabil k sebi.

»Gospod«, mu je rekel z zlovoljnim obrazom, »mi trije smo vsi vedeli, da bi bil skoraj postal žrtev zločinskega naklepa. A zato še ni bilo treba obesiti resnice na veliki zvon, kakor ste vi storili. Tem manj, ker je kralj razločno pokazal svojo voljo s tem, da je poudaril besedo: nezgoda.«

Z grozeče hladnim glasom je dodal:

»Vraga in še kaj, gospod, priznati je treba, da ste za velikega profosa kaj malo oprezni in prevejani.«

»Sire,« je zajecljal Neuvy, »gorečnost me je zapeljala.«

»Eh, gospod, gorečnost na nepravem mestu je enako velik greh kakor zanikarnost. Zapomnite si to!«

Poparjeni Neuvy se je v znak pokorščine nizko priklonil. A po sovražnem pogledu, s katerim ga je ošinil, je Jehan Hrabri uganil, da je bil dobil v njem neutolažljivega sovražnika.

Henrik, dasi nekoliko pomirjen, je nadaljeval z glasom, v katerem je še zamolklo odmeval srd:

»Hoteli ste prijeti tega mladega človeka. Kaj mu očitate? Govorite brez ovinkov.«

Henrik je nehote nastopal tako, da je bil videti naklonjen Jehanu. Vsaj Neuvyju se je tako zdelo. Kot dober dvorjan bi se bil pri vsaki drugi priliki izvil s kakim praznim pojasnilom.

A vse to se je vršilo vpričo Jehana, ki ga je imel v najboljši veri za nevarnega rokovnjača. Ponižanje, ki ga je bilo doletelo, se mu je zdelo neznosno. Hotel se je znesti, maščevati se za vsako ceno. Zato se je vzravnal in s trdim glasom in iskrečimi se očmi odvrnil:

»Obtožujem ga poizkušenega kraljemorstva in razžaljenja veličanstva! Obtožujem ga, da je hudobno stregel kralju po življenju s tem, da je z nekakšnim strupom napojil oves, ki je bil namenjen njegovim konjem!«

»Lažeš!« je z grmečim glasom vzkriknil Jehan Hrabri.

»Mladi mož,« je veličastno rekel Henrik, »vpričo kralja ne sme nihče govoriti, kdor nima dovoljenja.«

Jehan je hotel nekaj odvrniti. Pardaillanov zgovorni pogled je dosegel, česar kraljevo povelje ni zmoglo, in mu zaprl usta. Sicer je pa Henrik takoj nadaljeval:

»Zato sem tu, da sodim vsakomur pravico, kakršna mu gre.«

Nato se je obrnil k velikemu profosu in mirno pojasnil:

»Ta mladi človek je pravkar tvegal življenje, ko je neustrašno skočil pred moje splašene konje. S pomočjo tegale gospoda, viteza de Pardaillana, se mu je posrečilo, da jih je obrzdal. Samo njemu in gospodu de Pardaillanu sem dolžnik, da sem še živ. Vse to vam je bilo neznano, gospod veliki profos, drugače ne bi bili izrekli take obtožbe.«

Glas mu je postajal čedalje živahnejši:

»Neznano vam je tudi, da je v manj ko šestih tednih dvakrat malo manjkalo, da me niso umorili, in da me je rešila samo skrita pomoč moža, ki ga obtožujete... Neznano vam je, kar on dobro ve: da v mraku snujejo mojo smrt in da se bo današnji naklep kmalu ponovil, čeprav v drugačni obliki. Neznano vam je še marsikaj, kar bi moralo biti velikemu profosu znano! In tako se res vprašujem, ali ne bi bilo bolje, da podelim vaše dostojanstvo temu mlademu človeku — zato, ker ve vse, česar vi ne veste, in dela vse, kar bi bilo vaša dolžnost.«

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpošlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Agentje in sejmski prodajalci dobe visok zaslužek. Potnikom raznih strok dober postranski zaslužek. Vprašanja na »Izvoz-Uvoz«, Zagreb, Amruševa 19/II — Poštanski pretinac br. 278. Osebni poseti od 15. do 17. ure vsak dan. 42522-5

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Brivskega pomočnika za sobote in nedelje sprejme takoj salon na Šmartinski cesti 22. 42764-1

Kuharica samostojna, za gosposko kuho — Herrschaftsköchin — ave za službo v posredovalnici v Selenburgovi ul. št. 7/I. Brezposelna dekleta dobe prenočišče. Na roča se list »Gospodinjska pomočnica«. 42713-1

Trg. pomočnika zanesljivega, sprejmemo v trgovino z elektr. predmeti. Zglasijo naj se samo taki reflektanti, ki stanujejo v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 42702-1

Prikrojevalca za čevlje kavcije zmožnega, iščem za takoj. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Res prvovrsten«. 42695-1

Mizarski pomočnik dobro izurjen samec dobi službo. Prednost ima vajen rolétnih del in montaže. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Res zmožen«. 42568-1

Služkinjo ki dobro pere in lika, popolnoma zdravo sprejmem. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjih služb in zahtevki na oglasni oddelek »Jutra« pod »Spretna in snažna«. 42510-1

Brivski pomočnik starejši, prvovrsten v postrežbi gospodov in dam, dober ondulér, dobi stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42728-1

Ekspozitura osiguranja za dravsko banovino, išče gospodično, zmožno samostojno voditi organizacijo agenta, in eno praktikantinjo. Ponudbe pod šifro »Neodvisnost« na oglasni oddelek »Jutra«. 42720-1

Ženski model za slikanje aktov, iščem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42740-1

Do 200 Din na dan zaslužite z lahkoto — Prednost imajo vpeljani zastopniki pri privatnikih. Pišite na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vendar enkrat«. 42745-1

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

100 knjižnih nagrad Ste že slišali, da razpisuje uprava »Lepa Vida« 100 brezplačnih knjižnih nagrad? Naročite list, da ne zamudite prilike! Uprava Lepe Vide, Ljubljana VII, Celovška cesta štev. 96/I. 42761-8

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Pletena garnitura miza, kanape, 2 fotelja, novo, za 850 Din naprodaj v skladišču Raozinger. 42712-6

Plinsko peč (kamin) belo, ugodno prodam. Pojasnila daje hišnica v Beethovnovi ul. 6, pritličje. 42671-6

3 plinske peči znamke »Prometheus«, dobro ohranjene takoj ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42525-6

Pult za trgovino malo rabljen, iz mecesnovega lesa, 250 × 60 × 85 cm, ugodno proda Kočevar, Novi (Turjaški) trg 5. 42751-6

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Plačilni natakar s kavcijo, zmožen 5 svetovnih jezikov in večletnimi spričevali želi menjati službo. Ponudbe na podr. »Jutra« v Mariboru pod »Priljubljen«. 42109-2

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Motorno kolo boljše znamke, dobro ohranjeno, 500 cm³, kupim proti mesečnemu odplačilu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42703-10

Avto skoraj nov, petsedežna limuzina, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 42550-10

Cilinder pokrov za šestcilinderski Chevrolet model 1928 kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Autobus«. 42725-10

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Slamoreznico rabljeno, v dobrem stanju kupim. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 42392-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

100.000 Din kratkoročnega posojila iščem na prvomestno vknjižbo vile v Ljubljani. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Marijan«. 42619-16

50.000 Din posojila proti šestkratni garanciji iščem za dobo 6 mesecev. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Garantirano«. 42626-16

50.060 Din posojila v gotovini proti vknjižbi na hišo v Ljubljani iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Hipoteka«. 42627-16

Vložno knjižico Prve hrvatske štedionice ali kakega drugega denarnega zavoda kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Do 40.000«. 42570-16

Družabnika z večjim kapitalom, iščem v svrho razširjenja dobro vpeljane, stare špecerijske trgovine. Pismene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »Družabnik«. 42795-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Vilo v Ljubljani na Erjavčevi cesti št. 12, enonadstropno s 14 sobami, centralno kurjavo in pripadajočim 2000 m² velikim vrtom takoj prodam. — Istotam prodam

nekaj stavb. parcel v izmeri po 840 m². Plačljivo tudi s hranilnimi knjižicami! Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »J. P. 12«. 42443-20

Posestvo prodam Potreben kapital 60.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42585-20

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Gostilno oddam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 42700-19

Dva lokala zelo primerna za trgovino ali pisarno, v novi hiši na vogalu Resljeve ceste in Slomškove ulice takoj oddam. Poizve se istotam. 42654-19

Prostore primerne za vinotoč ali pisarno, oddam v neposredni bližini kolodvora. Pojasnila daje g. Putzich, Kolodvorska ulica št. 41. 42756-19

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Čebul razpošilja najceneje Sket, Stojnci-Ptuj. 42705-33

Divji kostanj kupi eksportna tvrdka Josip Kirbiš, Celje. 42757-33

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilno in trgovino na deželi oddam v najem s 1. novembrom, proti Din 5000 kavcije. Pismene ponudbe na naslov: Franc Dolničar, Ljubljana, Celovška cesta 14. 42749-17

Sadje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (34)

Fige v mestu po 5 Din, zunaj mesta po Din 3.50 kg nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 42720-34

Gostilne, restavracije in gospodinje! Krasne, sušene bosanske slive, iz lastnega vrta, po prav nizkih cenah, tudi male količine dobavlja D. Samardžić, Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8/I. 42012-34

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Dijaka sprejmem po nizki ceni kot sostanovalca v zračno sobo na Miklošičevi cesti št. 6/II, leve stopnjice — desno. 42742-22

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Stanovanje 5 sob (balkonska soba), s kopalnico in pritiklinami, pripravno za ordinacije, v drugem nadstropju v centru mesta oddam v najem s 1. februarjem 1933. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42551-21

Dvosob. stanovanje oddam z novembrom ali decembrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 42701-21

Stanovanje sobe in kuhinje, v pod pritličju takoj oddam mirni stranki. — Vprašati v Rutarjevi ulici št. 40a/I. 42658-21

Štirisob. stanovanje v centru mesta takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 42590-21

Dvosob. stanovanje lepo, parketirano, z elektriko, vodovodom, predsobo, kuhinjo in pritiklinami oddam pod Rožnikom, Večna pot 9. 42731-21

Lepo stanovanje sobe in kuhinje po zmerni ceni oddam v Štepanji vasi št. 112 — Kodeljevo. 42752-21

Stanovanje sobe, kuhinje in pritiklin oddam takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Snažna stranka«. 42722-21

Stanovanje v vili blizu centra, obstoječe iz 3 sob, kabineta, kuhinje, kopalnice in pritiklin, oddam za 1000 Din mesečno. Vseliti do 8. novembra. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Lepo stanovanje«. 42734-21

Trisob. stanovanje z vsem modernim komfortom in pritiklinami, solnčno in zračno, v novi hiši sredi mesta oddam s 1. decembrom solidni stranki! Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42741-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje sobe, kuhinje in pritiklin išče v centru mesta stranka brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Reden plačnik«. 42657-21/a

Sobo in kuhinjo iščem v mestu. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod značko »Ena oseba«. 42744-21/a

Stanovanje eno- ali dvosobno, v sredini mesta iščem za takoj ali pozneje. Oba ves dan odsotna. — Ponudbe pod šifro »Brez otrok« na ogl. oddelek »Jutra«. 42756-21/a

Čisto stanovanje dvo- ali trisobno išče za takoj mirna tričlanska družina. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Točen plačnik«. 42747-21/a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobo svetlo in suho, v bližini dramskega gledališča, ali na Mirju iščem s 1. nov. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Drž. uradnik«. 42556-23/a

Sobo v centru z zajtrkom ali brez išče gospodična za čas od 3. novembra do 3. decembra. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Primerna cena«. 42730-23/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sostanovalko sprejmem v zakurjeno sobo v centru mesta. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 42760-23

Separirano sobo v bližini pošte takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 42748-23

Sobe v centru s separatnim vhodom, oddam po zmerni ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 42656-23

Sostanovalca sprejmem event. s hrano na Vodnikovi cesti št. 27 — Ljubljana VII. 42652-23

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Lep kratek klavir ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42754-26

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (24)

Inteligent 48 let star, želi spoznati inteligentno in samostojno, 38—42 let staro vdovo ali gospodično dobre duše. — Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ban«. 42733-24

V oglasnem oddelku »Jutra« je dvigniti sledeča pisma: Amerikanec, Angleška konverzacija, Automane, Agilen pomik, B. B., Brez posredovalca, Brezobrestno, Blondinka in brineta, Cokojada, Center 580, Center Crna, Čistoča, Čisto, Cedna soba, Čista preteklost, Dobra metoda, Dnevni obračun, Dobra kuharica, Dobro situiran, Dobra moč Dokle, Dober stroj, Dva cesarja, Dentist, Dobičkanosno, Dobra vzgojiteljica, Do 40.000, Dober okus Dobra služba, Elegantna soba, Eksistenca, Elektromotor, Fiat, Ford, Frizerka, Gorenjska, Gimnazijski profesor, Gut, Gik, Gotovina 10.000, Gotovina Gotovina takoj, Gospodar, Gorenjsko 183, Hrepenenje 202, Hiša, Hvaležna dolžnica, Inštrukcija, Jurist, Izvežbana, Investicija, Jean, Jesen, Izvanredna prilika, Krojač - stroj, Krasna lega, Kavcija potrebna, Kovček, Kavcija, Kiemet, Klet, Komfort, Knjiga, Kuharica 200 Din, Komonski, Long'hiver, Lepo življenje, Lepa lega, Lepa bodočnost, Lokal, Lahko opravilo, Ljubljana Lepa soba, Mirna in točna stranka, Miren, Mandolina, Marljiva, Mlada zakonca, Malo posestvo, Mala trgovina, M. B. 7. Marija, Miren, Mirna stranka, Mili dom, Miekar, Marljiv, Mlajša, Navedba cene, Na trgu, Nouvelle, Nova hiša, Nagrada, Nedaleč od postaje, Obrtnica, Obročno plačilo, Oskrba, Oddam tudi vsako posebej, Osamljena 33, Organizator, Plačilo, Pouk 32, Pouk, Pesa, Poštena, Perko Marija, Premoženje, Popolnoma snažen, Postrežljiva, Prijatelj, Pošten, Perje, Praštedljiva, Priljubljen, Pisarna, Pridna, Pridna 8566, Posestvo, Planinka, Prima, Prvovrstni zastopnik za Zagreb, Pisarniška moč, Priložnost, Poceni, Rabljena, Radi selitve, Rabljeno dobro ohranjeno blago, Redka prilika 49, Stroga tajnost, S kavcijo, Sylvia, Svetel lokal, Solidna moč, Samostojna 222, Sigurno, Samostojno vodstvo, Skupna sreča, Samopremet, Solidna stranka, Stalno, Solidna služba, Soliden, Srečen zakon 232, Strogo za upno, Siguren zaslužek, Strogo solidno, Suho, Sredi mesta, Sluga, Stedljivk Štiričlanska, Šlager, Specerija, Specerijska trgovina, Šivanje, Točno plačilo, Točna plačnica, Takojšnje plačilo, Trgovsko naobražen, Trgovska moč, Topla jesen, Tajnost zajamčena, Tehtnica, Trgovski pomočnik, Takojšnje plačilo, Takoj, Trajna eksistenca, Trafika, Trafikant, Tričlanska družina, Tovorni avto, Tramvaj, Točno plačam, Takoj, Točen, Takoj in resno, Trgovska

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Doberman čistokrvno, lepo, mlado psico prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 42715-27

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Člane »Vzajemne pomoči« ponovno opozarjamo, da se najkasneje do konca oktobra zglase pri »Solidarnosti«, reg. pomožni blagajni v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8, v svrho nadaljnega zavarovanja pod izrednimi pogoji. Za pismen odgovor znamko za 2 Din. 42727-31

Dražbe

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (32)

Sodna dražba kompletne opreme kanditne tvornice (stroji za mletje soli, sladkorja in dišav, za izdelovanje bonbonov) se vrši dne 5. novembra t. l. ob 13. uri na Rimski cesti št. 6. 42710-32

Dražba Dne 31. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši **pri okraj. sodišču v Celju soba št. 4 dražba posestva vl. št. 34 k. o. Sv. Peter,** obstoječega iz lepe enonadstropne gosposke hiše, raznih gospodarskih poslopij in tovarne za izdelovanje olja z najmodernejšimi stroji. Vsa navedena poslopja stoje sredi vasi **Sv. Peter v Savinj. dolini** tik ob drž. cesti Maribor-Ljubljana, nedaleč od kolodvora. Takoj ob hiši se nahaja 34 oralov prvovrstne, arondirane zemlje, velik in lepo urejen vrt za sočivje ter dva velika sadovnjaka. Cenilna vrednost znaša Din 932.999'40, najmanjši ponudek je Din 621.999'40, vadij pa Din 93.300.—. 42661-32

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Pletilni stroj št. 8/36-40 in 4/40-50 kupim. Pismene ponudbe s ceno na naslov: Vidrih, Poljanska 31. 42746-29

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Lokal za pisarno, na prometni ulici mesta Ljubljane, **IŠČEM.** — Ponudbe pod navedbo cene na anončno ekspedicijo **Hinko Sax,** Maribor. 12664

Telefon 2059
PREMOG suha drva
POGAČNIK
Bohoričeva ulica št. 5

Trboveljski **premog** suha drva, angleški koks dobavlja na dom **Kurivo** d. z o. z. Dunajska c. 33 Telef. 34—34

Plačilna natakarica bi **PREVZELA**

boljšo gostilno ali buffet

na račun. — Cenjene ponudbe na **MARTA ROMBO, Ljubljana,** Cegnarjeva ulica štev. 6. 12682

IŠČEM dobro

pisarniško moč

za ekspedicijo industrijskega podjetja na deželi. Biti mora zanesljiva, trezna oseba, zmožna samostojnega dopisovanja v slovenskem, hrvatskem in nemškem jeziku in po potrebi tudi za poset odjemalcev sposobna.

Ponudbe z navedbo sposobnosti in dosedanjega delovanja je poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zanesljiv«. 12677

Krznarija
„Pri belem medvedu"
se je preselila

v četrtek, dne 27. oktobra v Ulico Pavla Radića št. 6 (prej Duga ulica), **ZAGREB**

Velika izbira vseh vrst krznenih ogrinjal kakor tudi vsega ostalega krznenega blaga v prvovrstni izdelavi po najnovejši modi, zaradi preselitve po izredno nizkih cenah. 12659

Vence, šopke, krizanteme

dobite najcenejše in najlepše iz lastne vrtnarije v cvetličarni

Korsika

Aleksandrova cesta, (palača Dunav)
Miklošičeva cesta (poleg Uniona)
Kličite telefon 2189 ali 2341

Oglejte si lastno **vrtnarijo na Vrtači 3** 1266/

Zahvala

Ob bridki izgubi naše nepozabne žene, hčerke, nečakinje, gospe

VANDE SEVER roj. MENCIN

katere telo se je zrušilo, da ji je duša zaživela nove boljše življenje, se iskreno zahvaljujemo gg. zdravnikom za njih trud v bolezni, čč. ss. usmiljenkam za strežbo, gospodičnam uršulinskim učiteljiščnicam, ki so ji pele ob krsti, vsem, ki so jo spremljali na zadnji zemeljski poti in jo obsuli z rožami.

Največja hvala pa Vam, g. kanonik dr. Kimovec, ki ste v ponovnih obiskih, zlasti pa zadnjo uro, zasajali v Tvoje srce, predraga Vanda, vero, upanje in ljubezen božjo in zanetili hrepenenje po Jezusu, da so zadnji utripi Tvojega srca veljali samo Križanemu, katerega je Tvoja drevenеča roka vodila k mrzlim umirajočim ustnicam.

Maša zadušnica za pokoj njene duše bo 29. oktobra v uršulinski cerkvi ob 8.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1932. 12687

SEVER — MENCIN — DOBERŠEK.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

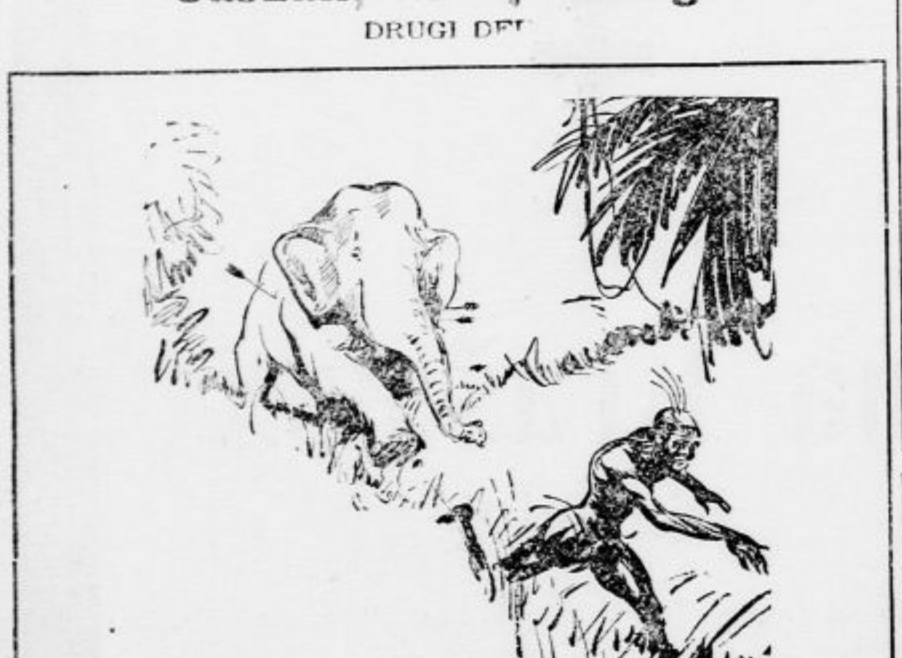

100.

Na dogovorjeno znamenje so možje planili iz zasede in zalučili svoja bojna kopja proti dvema slonoma, ki so u bili odbrali. Eden izmed njiju se je takoj zgrudil na tla. Drugi, ki je bil samo ranjen, je pa zatrobil od bolečine in se zapodil proti Buzulju, najbližjemu sovražniku. Tarzan je planil proti pobesnelemu slonu. Samo čudež je utegnil rešiti prijatelja.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.